

Donut Economie in Hoge Vucht

22-12-2023, Breda
Avans Hogeschool
Breda University of Applied Sciences
Urban Living Lab

Job de Braak
Tim Heijmans
Maurick Hommel
Aerin Turley

Donut Economie in Hoge Vucht

Een nieuw economisch perspectief voor Hoge Vucht en Breda

Versie	1
Datum	22-12-2023
Organisatie 1	Avans Hogeschool
Adres	Hogeschoollaan 1, 4818 CR Breda
Organisatie 2	Urban living Lab
Adres	Terheijdenseweg 64, 4816 AA Breda
Opdrachtgever	Ger Pepels
Organisatie	Breda University of Applied Sciences
Adres	Monseigneur Hopmansstraat 2, 4817 JS Breda
Auteurs	Job de Braak Tim Heijmans Maurick Hommel Aerin Turley

---

Voorwoord

Het volgende rapport is opgesteld vanuit de minor Urban Innovations van Avans Hogeschool Breda. Aan dit verslag hebben de volgende studenten gewerkt: Tim Heijmans, Aerin Turley, Maurick Hommel, Job de Braak.

Met dit voorwoord willen we de belanghebbende bedanken en daarbij vooral Ger Pepels als begeleider en opdrachtgever van dit project. Alle inwoners die mee hebben geholpen aan het verzamelen van informatie. De gemeente Breda voor de interesse en het enthousiasme dat we hebben ontvangen. En de huidige community van studenten in de minor die geholpen hebben met kritische vragen en ondersteunende inzichten.

Samenvatting

Binnen dit document is het onderzoek betreft het toepassen van de 'Doughnut Theory' door Kate Raworth op de wijk Hoge Vucht in Breda. Dit verslag is geschreven om de ingevulde donut van de Hoge Vucht toe te lichten en daarbij de weg naar het eindresultaat te laten zien. Hierbij is er antwoord gegeven op de volgende vraag; *'Hoe kan het Donut Economic model worden toegepast om de huidige sociale en ecologische situatie in de wijk Hoge Vucht te analyseren?'* Het onderzoek is uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van wat er speelt binnen de wijk en om de inwoners zelf aan het denken te zetten op het vlak van verbeteringen. Daarnaast wordt de 'Doughnut Theory', een nieuwe manier van denken toegepast. Dit onderzoek is door het gebruik van verschillende methodes uitgevoerd. Zo is er begonnen met het onderzoeken van achtergrondinformatie en een literatuurstudie. Hierin is er gekeken naar wat de 'Doughnut Theory' inhoudt en wat er bekend is over de Hoge Vucht. Na het verzamelen van deze informatie is er gekeken naar de categorieën die spelen binnen de donut. Deze zijn opgesteld en overlegt met de stakeholders. Hierna kon de daadwerkelijke informatie verzameld worden. Dit is gedaan aan de hand van verschillende interviews, gesprekken en deskresearch. Nadat alle informatie verzameld was kon de donut voor de Hoge Vucht opgesteld worden en konden er conclusies getrokken worden.

Door het onderzoek is de hoofdvraag beantwoord. Het antwoord op deze vraag is het volgende. Het Donut Economic model kan op de wijk Hoge Vucht worden toegepast door de huidige sociale en ecologische situatie te beoordelen aan de hand van de principes van het model. Voor de sociale fundamenteën, zoals voeding, gezondheid, educatie, en inkomen, kunnen specifieke indicatoren worden gebruikt om de prestaties van de wijk te meten. Op het gebied van ecologische plafonds, zoals luchtkwaliteit, energieverbruik, en biodiversiteit, kunnen eveneens relevante indicatoren worden geanalyseerd. Daarbij is het grootste resultaat, de donut die voor de Hoge Vucht is opgesteld. Hierin komen er een aantal belangrijke zaken naar voren; Hoge Vucht presteert niet heel goed op de sociale categorieën. Hierbinnen werd waar mogelijk de vergelijking met Breda gemaakt om te zien of Hoge Vucht beter, slechter of gelijkaardig scoort. Voor voeding scoort Hoge Vucht een 7. Voor gezondheid, educatie, vrede en rechtvaardigheid en gendergelijkheid scoort de wijk telkens slechts 5 punten. Op inkomen en werk en sociale rechtvaardigheid scoort Hoge Vucht de het slechts met 4 punten. Huisvesting en energie scoren goed met 8 punten. Water krijgt de hoogste score met 9 punten.

De ecologische uitdaging voor Hoge Vucht zijn momenteel niet erg dringend. De wijk scoort een 8, binnen de donut op de categorieën energieverbruik, chemische vervuiling, biodiversiteitsverlies, zoetwateronttrekking en afval. Het grootste problemen is dat de luchtkwaliteit slechter is dan WHO-advieswaarden, wat voornamelijk veroorzaakt wordt door nabijgelegen wegen als de Nieuwe Kadijk. Samen met stikstof scoren deze twee categorieën een 7.

Deze resultaten geven aan dat het toepassen van de 'Doughnut theory' op een kleinere wijk mogelijk is. Daarbij zijn er genoeg belangrijke punten die uit het model komen die in de toekomst verbeterd kunnen worden. Dit geeft dus aan dat het project geslaagd is en het in de volgende fase gezet kan worden. De donut laat zien dat de Hoge Vucht al ver is ontwikkeld op de buitenste ring, echter is er nog wel veel verbetering mogelijk in de binnenste cirkel. Binnen het hoofdstuk aanbevelingen zijn de belangrijkste punten van het projecten te vinden die zowel de volgende groep als andere donut gebruikers kunnen gebruiken. Daarbij is het van groot belang om te onthouden dat de 'Doughnut Theory' geen vaste invulling heeft maar dat het model voor elk project kan verschillen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inhoudsopgave	5
1. Inleiding	7
2. Onderzoeksmethodiek.....	9
2.1 Introductie	9
2.2 Probleemboom	9
2.3 Literatuuronderzoek	9
2.4 Veldonderzoek aanpak	12
2.5 Interviews	12
2.6 Overige Technieken	13
3. Literatuurstudie	14
3.1 Wat is Donut Economics?	14
3.2 Wat is de Hoge Vucht?.....	18
3.3 Hoe scoort Nederland op de donuttheorie?	24
3.4 Een gepersonaliseerde Donut.....	25
3.5 Donut voor Hoge Vucht	26
3.6 Binnenste ring - Sociaal fundament.....	28
3.7 Buitenste ring - Planetaire grens	36
4. Resultaten	41
4.1 Binnenste ring - Sociaal fundament.....	41
4.2 Buitenste ring - Planetaire grens	58
4.3 De donut	79
5. Conclusie.....	82
6. Discussie.....	84
7. Aanbevelingen	85
7.1 Groep	85
7.2 Client.....	86
8. Verwijzingen	87
9. Bijlagen.....	89
A. Interview vragen.....	89
B. Energiefestival Breda.....	90
C. Theater: De Salon tussen Weelde en Gebrek.....	92
D. Samenvatting interview Club Kruimel.....	93

E. Berekening luchtkwaliteit score	94
F. Samenvatting interview Monique ONS Label	94
G. Samenvatting mailverkeer GBGZ	96
H. Samenvatting interview Akbar	98
I. Samenvatting interview Tess	98
J. Samenvatting interview Albert Buurtpunt	99
K. Samenvatting interview gemeente Breda	101
L. Mailverkeer Anke Baijens.....	104
M. Samenvatting Interview Maarten Voskuil.....	106
N. Samenvatting Interview Ad Vriens.....	110

---

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De donuteconomie, een concept geïntroduceerd door de Britse econome Kate Raworth, heeft in de afgelopen jaren wereldwijd aandacht gekregen als een vernieuwend en duurzaam economisch model. Het benadrukt het belang van een evenwichtige en rechtvaardige economische volwassenwording binnen de planetaire grenzen, en biedt daarmee een veelbelovend perspectief voor het creëren van een veerkrachtige en duurzame samenleving. Hier zijn economische uitdagingen en sociaal welzijn nauw met elkaar verweven. Voor Hoge Vucht biedt de donuteconomie een intrigerende mogelijkheid om de lokale economie te hervormen en tegelijkertijd de levenskwaliteit van de bewoners te verbeteren.

Met de huidige wereldwijde uitdagingen op het gebied van klimaatverandering, sociale ongelijkheid en economische instabiliteit, is het noodzakelijk om alternatieve benaderingen te overwegen voor economische ontwikkeling. De donuteconomie, gebaseerd op het idee van "binnen de planetaire grenzen" en "binnen de sociale fundamenteën," biedt een raamwerk om een economie te creëren die zowel ecologisch duurzaam als sociaal rechtvaardig is. In de specifieke context van Hoge Vucht, waar kwetsbare gemeenschappen zich bezighouden met uiteenlopende sociaaleconomische uitdagingen, kan de donuteconomie helpen om de kwaliteit van leven te verbeteren, de lokale economie te versterken en tegelijkertijd milieudoelstellingen te behalen.

Dit verslag zal de stappen beschrijven die nodig zijn om de donut economie theorie te begrijpen en te introduceren in Hoge Vucht, waarbij er rekening gehouden wordt met de lokale situatie en behoeften. Kortom, dit verslag is een eerste stap in de richting van het realiseren van een duurzame en rechtvaardigere economie in Hoge Vucht, Breda, en zou kunnen dienen als inspiratie voor andere projecten in Breda die streven naar positieve verandering binnen de donuteconomiecontext.

1.2 Doelstellingen

Het onderzoek heeft de volgende doelstellingen:

- Het begrijpen van het Donut Economic model en hoe het kan worden toegepast op de context van Hoge Vucht.
- Het verzamelen van relevante gegevens en informatie over de huidige situatie in Hoge Vucht met betrekking tot sociale en ecologische aspecten.
- Het analyseren van de gegevens om vast te stellen in hoeverre Hoge Vucht zich momenteel binnen of buiten de 'Donut' bevindt.
- Het identificeren van kansen en uitdagingen voor duurzame verbeteringen in de wijk op basis van de analyse van het model.
- Het presenteren van onze bevindingen en aanbevelingen aan de opdrachtgever en andere relevante belanghebbenden.
- Bewoners en belanghebbenden informeren en inspireren over de toepassing van de donuteconomie in Breda. (Ger)

1.3 Onderzoeksvragen

Om deze opdracht succesvol uit te voeren, zijn er een reeks hoofd- en deelvragen geformuleerd die het onderzoek zullen sturen en structureren:

1.3.1 Hoofdvraag

Hoe kan het Donut Economic model worden toegepast om de huidige sociale en ecologische situatie in de wijk Hoge Vucht te analyseren?

1.3.2 Deelvragen

1. Wat zijn de belangrijkste kenmerken en principes van het Donut Economic model en hoe kan het worden toegepast op stedelijke contexten zoals Hoge Vucht?
2. Welke gegevens en indicatoren zijn nodig om de sociale fundamenteën en ecologische plafonds van Hoge Vucht te beoordelen volgens het Donut-model?
3. Hoe presteert Hoge Vucht momenteel op het gebied van sociale fundamenteën, zoals toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en sociaal welzijn?
4. Wat zijn de ecologische uitdagingen waarmee Hoge Vucht wordt geconfronteerd, met betrekking tot bijvoorbeeld energiegebruik, afvalproductie en groene ruimtes?

Deze hoofd- en deelvragen zullen dienen als de leidraad voor het onderzoek en de latere rapportage. Ze zullen het proces helpen om systematisch de huidige situatie in Hoge Vucht te analyseren en bruikbare aanbevelingen te formuleren voor een duurzame toekomst van de wijk.

1.4 Onderzoekslens

Dit onderzoek richt zich op het toepassen van het Donut Economic model in de wijk Hoge Vucht, met als doel een concreet startpunt voor aanbevelingen in duurzame verbeteringen. De huidige situatie wordt geanalyseerd op sociaal en ecologisch gebied en bevindingen worden aan belanghebbenden, inclusief de lokale gemeenschap en overheid, met als doel bij te dragen aan een duurzame en rechtvaardige economie in de wijk.

1.5 Leeswijzer

Dit verslag begint met een overzicht van de gebruikte onderzoeksmethodiek voor literatuuronderzoek en overige technieken zoals interviews in Hoofdstuk 2. Hoofdstuk 0 geeft achtergrondinformatie over de Donut theorie en het onderzoeksgebied, Hoge Vucht. Hoofdstuk 0 gaat verder met de categorisering van de donuteconomie voor Hoge Vucht. Hoofdstuk 4 bevat de onderzoeksresultaten die invulling geven aan de donut categorieën en een grafisch overzicht van de donutcategorie-scores van Hoge Vucht. Hierna wordt in Hoofdstuk 0 het verslag geconcludeerd. Hoofdstuk 6 en Hoofdstuk 7 ronden het verslag af met een discussie van de bevindingen en aanbevelingen voor vervolgonderzoek respectievelijk.

---

2. Onderzoeksmethodiek

2.1 Introductie

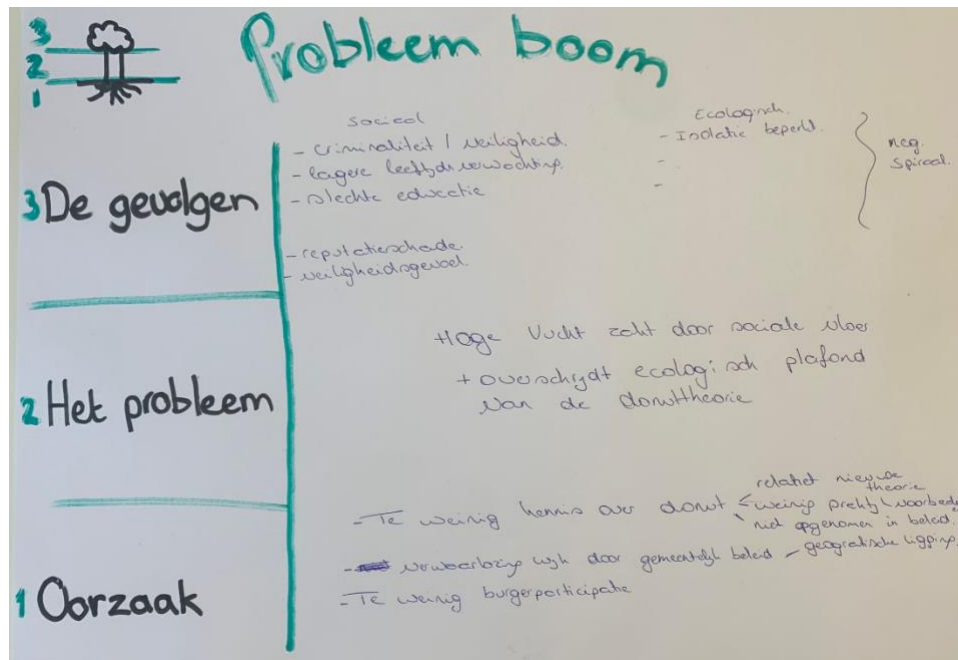

Dit hoofdstuk beschrijft de methodologie die wordt gebruikt voor het onderzoek naar de introductie van de donuteconomie theorie in Hoge Vucht, Breda. Het onderzoek is gebaseerd op een combinatie van gestructureerde benaderingen, zoals de DMAIC-methode, het Munich Procedural Model, interviews, en aanvullende technieken, waaronder de SWOT-analyse. Deze geïntegreerde aanpak stelt de groep in staat om een diepgaand begrip van de lokale situatie te verzamelen en concrete aanbevelingen op te stellen voor de introductie van de Donuteconomie.

2.2 Probleemboom

Een probleemboom is een visuele representatie van een complex probleem waarbij de oorzaken (wortels) en gevolgen (bladeren) van het probleem worden geïllustreerd. In de afbeelding van de probleemboom hieronder wordt het probleem "Hoge overschrijdt zowel de sociale vloer als het ecologische plafond van de donuttheorie" grafisch weergegeven. De probleemboom geeft een overzicht van welke problemen onderzocht moeten worden, en is hieronder te zien in Figuur 1.

Figuur 1: Probleemboom Donuttheorie in Hoge Vucht.

2.3 Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek vormt de ruggengraat van het onderzoek naar de introductie van de donuteconomie theorie in Hoge Vucht, Breda. Deze fase van het onderzoek is van essentieel belang om een grondig begrip te ontwikkelen van de donuteconomie, haar principes en de toepassing ervan in vergelijkbare contexten. Het literatuuronderzoek zal worden uitgevoerd volgens de principes van de DMAIC-methode en het Munich Procedural Model, waarbij er een diepgaande, gestructureerde aanpak gevolgd wordt om onze kennisbasis te verrijken. Deze technieken worden gebruikt voor zowel het beschrijven van de Donut theorie als het verzamelen van de informatie nodig voor het opstellen van een Donut beschrijving van Hoge Vucht.

2.3.1 DMAIC-methode

De DMAIC-methode is een gestructureerde benadering die vijf opeenvolgende stappen omvat: Definiëren, Meten, Analyseren, Verbeteren en Controleren. In onze context heeft elke stap een specifieke rol:

Definiëren: In deze fase worden er heldere doelen vastgesteld voor het literatuuronderzoek. De reikwijdte van onze studie wordt bepaald en de belangrijkste onderzoeksvragen worden gedefinieerd. Dit omvat het identificeren van de doelstellingen van het donuteconomieproject in Hoge Vucht, Breda, en het begrijpen van de specifieke uitdagingen waarvoor de donuteconomie een oplossing kan bieden.

Meten: In de meetfase wordt de relevante literatuur en bronnen verzameld met betrekking tot de donuteconomie. De projectgroep identificeert publicaties, onderzoeken, en praktijkvoorbeelden die inzicht verschaffen in de concepten, principes en implementaties van de donuteconomie. Hierbij maakt de groep gebruik van wetenschappelijke databases, rapporten van gerenommeerde instanties en internationale literatuur.

Analyseren: Tijdens de analysefase wordt de verzamelde literatuur kritisch geëvalueerd. De patronen, trends en succesverhalen worden gerelateerd aan donuteconomie-initiatieven wereldwijd. Deze fase stelt de groep in staat om de theoretische basis van de donuteconomie te begrijpen en te vertalen naar de lokale context van Hoge Vucht.

Verbeteren: Na de analysefase wordt er gericht op het identificeren van goede informatie in de bestaande literatuur. De groep bepaalt waar specifieke kennis ontbreekt en waar aanvullend onderzoek nodig is. Deze inzichten zullen helpen bij het vormgeven van verdere onderzoek en bij het ontwikkelen van praktische aanbevelingen voor het donuteconomieproject in Hoge Vucht.

Controleren: De controlefase van de DMAIC-methode zal betrekking hebben op de synthese van de bevindingen en het verifiëren van de bruikbaarheid van de verzamelde kennis. Hieruit zullen beleidsimplicaties en strategische aanbevelingen voortvloeien, die worden gepresenteerd in de latere stadia van het rapport (Lean Six Sigma Groep, 2023).

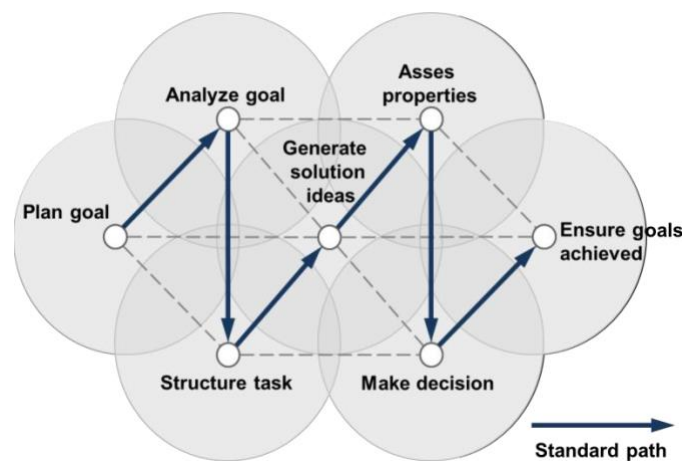
Figuur 2: Overzicht van de stappen in het DMAIC model (Lean Six Sigma Groep, 2023).

2.3.2 Munich Procedural Model

Het Munich Procedural Model zal een aanvullende benadering bieden voor het literatuuronderzoek. Dit model staat bekend om zijn diepgaande, systematische benadering van complexe problemen en gedragskwesties. Het stelt de groep in staat om verder te gaan dan oppervlakkige waarnemingen en te begrijpen hoe de donuteconomieconcepten van invloed zijn op de interacties binnen economische en ecologische systemen.

Er zal gebruik worden gemaakt van het Munich Procedural Model om de dynamiek van de donuteconomie in Hoge Vucht te modelleren. Dit omvat het identificeren van oorzaken en gevolgen op zowel macro- als microniveau, en het onderzoeken van de complexe relaties tussen economische groei, sociaal welzijn en ecologische duurzaamheid in de wijk.

Deze gestructureerde benadering zal de groep in staat stellen om de theoretische inzichten van de donuteconomie te integreren met de concrete realiteit van Hoge Vucht en zal een solide basis leggen voor verdere analyses en aanbevelingen in het rapport (d'Albert & Lindemann, 2016).

Figuur 3: Munich Procedural Model (d'Albert & Lindemann, 2016).

2.3.3 De modellen samengevoegd

Wat de DMAIC en Munich Procedural model de groep gaan brengen is het overzicht in fases met de DMAIC en de flexibiliteit van het Munich Procedural model om stappen terug te kunnen zetten of her evalueren.

2.4 Veldonderzoek aanpak

Om veel belangrijke data te verzamelen is het van belang om veel research te doen. Een van de belangrijkste methodes om dit te doen is het zogeheten field research. Hierbij gaan de projectleden de daadwerkelijke wijk in om gegevens voor de Donut te verzamelen. Binnen het field research zijn er verschillende methodes. Een van de bekendste methodes is het interview, wat ook het meest gebruikt gaat worden door de projectgroep. Het is belangrijk om hier een goed plan voor te hebben aangezien er veel verschillende aspecten komen kijken bij de Donut economie en er veel verschillende mensen zijn die gesproken moeten worden.

In contact komen

Allereerst is het belangrijk om te kijken naar hoe er in contact gekomen gaat worden met de bewoners. Het lastigste bleek al snel om de juiste personen te vinden die het juiste verhaal wilde delen. Om dit op te lossen wordt er vooral gekeken naar bijeenkomsten die plaats vinden gelinkt aan de wijk. Binnen deze bijeenkomsten kunnen er makkelijk connecties gemaakt worden die later gebruikt kunnen worden voor een mogelijk gesprek/interview. Verder kan ook de inhoud van de bijeenkomsten bijdragen aan het onderzoek. Hieronder staan een aantal bijeenkomsten die de projectgroep wil bijwonen om zo connecties op te doen en gesprekken aan te gaan. Dit zal aangevuld worden als er meerdere events zich voordoen.

- Energie Festival Breda
- Voorstelling Chassé theater van smaakwater Breda
- Diner afspraak in Hoge Vucht

Een warm gesprek

Om de juiste informatie te verkrijgen uit de bewoners en belanghebbenden is het van groot belang om te zorgen dat de geïnterviewde zich op een vertrouwde plek voelt en daardoor meer open zijn of haar mening geeft. Dit wilt de projectgroep bereiken door een warmgesprek te creëren. Dit wordt gedaan door rekening te houden met een aantal zaken.

- Geen interview lijst
- Vragen van te voren wel bedacht maar zorgen voor een gesprek
- Zorgen voor een fijne omgeving voor geïnterviewde, zoals een buurthuis
- Praten met bekende
- Het gesprek houden met maximaal 2 projectleden

De basis van het interview zal dus bestaan uit een warm gesprek waarin geïnterviewde hun mening over bepaalde aspecten van de Donut kunnen delen. Door de ruimte van het warme gesprek kunnen deze mensen ook hun mening kwijt over punten die buiten de Donut vallen.

Vervolg

Uiteraard komen uit verschillende gesprekken weer vervolg afspraken en interviews. Zo is een voorbeeld het bijwonen van het energie festival in Breda. Door hier aanwezig te zijn en gesprekken te voeren met mensen uit de Hoge Vucht zijn er vervolgspraken gemaakt.

2.5 Interviews

Om een volledig begrip te krijgen van de lokale context, zullen er interviews aflegt worden met bewoners en belanghebbenden uit Hoge Vucht en bredere Breda. De interviews zullen gericht zijn op

het verzamelen van informatie en inzichten die niet gemakkelijk uit literatuuronderzoek kunnen worden verkregen. De exacte interviewvragen kunt u terugvinden in de bijlage.

Deze interviews zijn een guideline, een opstap naar het warme gesprek dat gezocht wordt.

2.6 Overige Technieken

Naast het bovengenoemde literatuuronderzoek en de interviews zullen er aanvullende technieken gebruikt worden, waaronder de SWOT-analyse.

SWOT-analyse: Deze methode helpt bij het identificeren van de Sterktes, Zwaktes, Kansen en Bedreigingen met betrekking tot de implementatie van de donuteconomie in Hoge Vucht. Het stelt de projectgroep in staat om een strategisch overzicht te krijgen van de factoren die van invloed zijn op het project en zal worden toegepast om beleidsimplicaties en aanbevelingen verder te verfijnen. Deze geïntegreerde methodologie biedt de groep een veelzijdige en diepgaande aanpak om de specifieke uitdagingen en kansen te begrijpen en uiteindelijk effectieve strategieën te formuleren voor de implementatie van de donuteconomie in Hoge Vucht, Breda. De volgende secties zullen de exacte vragenlijsten en verdere details van de methodologie beschrijven.

---

3. Literatuurstudie

3.1 Wat is Donut Economics?

Figuur 4: Donut (Raworth, *A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?*, 2012)

De donuteconomie ofwel donuttheorie is een revolutionair economisch model dat tegen ons huidige economisch denken ingaat. De nadruk van de theorie ligt op duurzaamheid, rechtvaardigheid en het welzijn van de mensen en van onze planeet. De donut zelf bestaat uit 2 cirkels: het sociale fundament en het ecologische plafond. De binnenste cirkel, het sociale fundament omvat de minimale behoeften van de mens voor een kwaliteitsvol leven. Deze cirkel is opgedeeld in 11 categorieën. De buitenste cirkel, het ecologisch plafond ofwel de planetaire grenzen bestaat uit 9 categorieën die vertegenwoordigen binnen welke limieten de mens moet leven om een stabiele en duurzame planeet te garanderen. De lichtgroene ruimte tussen de 2 cirkels vertegenwoordigt een veilige en rechtvaardige ruimte voor de mensheid. Hierin voldoet iedereen aan de basisbehoeften uit de binnenste cirkel, zonder de planetaire grenzen van de buitenste cirkel te overschrijden (Raworth, *A Safe And Just Space For Humanity: Can We live Within The Doughnut?*, 2012).

3.1.1 Wanneer is de donuttheorie ontstaan?

Van de term donut werd voor het eerst gebruik gemaakt in het rapport "A Safe and Just Space for Humanity: Can We Live Within the Donut?" geschreven door de econome Kate Raworth in 2012 (Raworth, *A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?*, 2012).

Kate Raworth is geboren op 13 december 1970 in het verenigd koninkrijk. Ze doceert in "Environmental change" en management aan de universiteit van Amsterdam en van Oxford. Bij deze laatste behaalde ze zelf haar bachelorsdiploma in politiek, filosofie en economie. Verder behaalde ze nog een masters

diploma in "Development Economics". Na haar studies ging ze werken in Zanzibar waar ze de ontwikkeling van kleine ondernemingen ondersteunde voor de Overseas Development Institute. Raworth schreef hoofdstukken over mensenrechten, grondstoffen, consumptie, globalisatie, ... voor de Human development rapporten van de Verenigde Naties (VN). Nadien ging ze aan de slag bij Oxfam, waar ze het rapport "A Safe and Just Space for Humanity: Can We Live Within the Donut?" schreef. Enkele jaren later schreef ze haar boek "Donut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-century Economist" (Raworth, About, 2022) (Wikipedia, 2023).

"A Safe and Just Space for Humanity: Can We Live Within the Donut?" is een Oxfam Discussion Paper. Dit zijn "work in progress"- rapporten waarin inzichten en aanbevelingen van de auteurs worden onderworpen aan feedback en inzichten van de lezers via Oxfamplatformen. Om op deze manier bij te dragen aan de vorming van ontwikkelings- en humanitaire beleidsvisies van Oxfam. Het rapport is gebaseerd op Brundtland rapport van 1987, de Rio conferentie van 1992, Agenda 21 en de planetaire grenzen van het Stockholm Resilience Centre (Raworth, A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?, 2012).

In het rapport beschrijft Raworth de uitdaging van de mensheid voor de 21ste eeuw. Namelijk het uitroeien van armoede en het bereiken van welvaart voor iedereen binnen de grenzen van de natuurlijke hulpbronnen. De donut dient als voorstelling van een ruimte waarin iedereen welvarend is, zonder die grenzen van natuurlijke hulpbronnen te overschrijden. Die effectieve ruimte creëren is een complexe opdracht omdat de binnenste en buitenste ring constant in verbinding met elkaar staan. Een beleid dat heel hard focust op de buitenste cirkel, kent nefaste gevolgen voor de binnenste en omgekeerd. Het doel is een beleid te creëren waarin beide cirkels tegelijkertijd floreren. Zo zouden de wereldhonger kunnen verholpen worden door gebruik te maken van slechts 1% van de toenmalige voedselvoorziening, zouden de mensen zonder elektriciteit of met te weinig elektriciteit hiervan voorzien kunnen worden door de toenmalige mondiale CO₂- uitstoot slechts met 1% te verhogen en zou inkomensarmoede beëindigen door gebruik te maken van slechts 0,2% van het mondiaal inkomen (Raworth, A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?, 2012).

Er heerst dus momenteel een grote ongelijkheid in de wereld. Globaal gezien worden aan de planetaire grenzen overschreden en zijn er tekortkomingen binnen het sociale fundament. Zo wordt door slechts 11% van de bevolking 50% van de koolstofemissies uitgestoten, bezit 10% van de bevolking meer dan 50% van het inkomen en wordt 1/3 van de stikstofuitstoot al gebruikt voor de voorziening van vlees voor Europa, dit is slechts 7% van de wereldbevolking (Raworth, A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?, 2012).

In 2017 bracht Kate Raworth het boek: Donuteconomie: in zeven stappen naar een economie voor de 21ste eeuw uit. In het boek blikt Raworth terug op haar reeds gevormde carrière. Hierin vertelt ze ook waarom ze econoom wou worden. Voor haar was dit de manier om mee te kunnen werken aan een duurzame en inclusieve samenleving. Echter had ze al snel door dat haar studie niet ingaat op deze hedendaagse problematiek, maar zich focust op oude economische theorieën die volgens haar in de praktijk niet werken. Om op de hedendaagse problematiek toch een antwoord te kunnen geven bedenkt Raworth de donuteconomie en geeft ze aan hoe je de economie in 7 stappen kan transformeren naar een economie van de 21ste eeuw (Raworth, Donuteconomie: in zeven stappen naar een economie voor de 21ste eeuw, 2017).

Ze stelde 7 manieren op waarmee we allemaal kunnen leren denken als een 21ste -eeuwse econoom.

1. Verander de doelstelling

Raworth stelt dat het traditionele economische doel van onbeperkte groei van het BBP onhoudbaar is en vervangen moet worden door een nieuw doel: voorzien in de behoeften van iedereen binnen de middelen van de planeet. Deze verandering in doel wordt voorgesteld door de "donut", die de sociale basis en het ecologische plafond schetst waar we binnen moeten proberen te blijven.

2. Kijk naar het groter plaatje

Economen en beleidsmakers moeten om een holistische kijk op de economie te ontwikkelen, waarbij de verbanden tussen sociale, economische en milieusystemen in acht worden genomen. Hierbij is het van belang rekening te houden met de dynamische aard van deze systemen.

3. Stimuleer de menselijke natuur

Raworth benadrukt de noodzaak om de menselijke psychologie, gedrag en sociale normen te begrijpen en te integreren in het economisch denken. Door de complexiteit van menselijk gedrag te erkennen, kunnen we economische systemen ontwerpen die beter aansluiten bij menselijk welzijn en samenwerking. De mens staat continu in relatie tot zijn omgeving. De mens is sociaal en verbonden met andere mensen en de natuur.

4. Snap de systemen

Denken in termen van systemen, hun dynamiek begrijpen en erkennen hoe verschillende elementen binnen een systeem op elkaar inwerken is cruciaal. We dienen af te stappen van de klassieke en verouderde vraag- en- aanbodcurve en moeten onderzoek gaan naar nieuwe economische modellen.

5. Richt je op herverdeling

Ongelijkheid dient aangepakt te worden door het creëren van nieuwe economische modellen. Middelen moeten eerlijker verdeeld worden en niet in handen van de rijken terecht komen.

6. Creëer om te regenereren

Het klimaat zal enkel gedijen indien economische activiteiten het klimaat te ondersteunen of bevorderen. Op deze manier wordt afgestapt van een idee waarin een groeiende economie nodig is om uiteindelijk het klimaatprobleem op te lossen. We dienen over te stappen van een lineaire naar een circulaire economie.

7. Wees agnost als het om groei gaat

Raworth is tegen het idee dat eeuwige groei van het BBP noodzakelijk is voor welvaart en suggereert dat we open moeten staan voor verschillende economische modellen die welzijn, duurzaamheid en het milieu prioriteit geven boven eindeloze economische groei.

De 7 stappen richten zich dus over het algemeen op een economie waarin we niet groeien in omzet, ... maar waarin wij als mens kunnen voldoen aan onze basisbehoeften, waarin rechtvaardigheid prioriteit is en waarin we leven binnen de beperking van onze planeet. Met andere woorden een economie waarin we floreren (Raworth, Donuteconomie: in zeven stappen naar een economie voor de 21ste eeuw, 2017).

3.1.2 Wanneer zou de theorie gerealiseerd moeten worden?

In tegenstelling tot duurzaamheidsrapporten, -ideeën en -doelstellingen waar Raworth's idee van de donut uit ontstaan is, heeft de theorie geen uiteindelijke deadline. De toepassing van de donut is heel holistisch en allesbehalve kwantificeerbaar. Door op geen enkel aspect uit de 2 cirkels van de donut echt maximale en minimale cijfers te behalen, is het sowieso onmogelijk een concrete doelstelling of

deadline te bepalen. Het doel van de donuttheorie draait volgens Raworth ook meer om het veranderen van de visies van de mensen en over te stappen naar een totaal nieuwe manier van leven.

3.1.3 Wat is het doel van de donuttheorie?

Kate Raworth ontwikkelde de donut hoofdzakelijk om eerdere bevindingen uit andere duurzaamheidsrapporten te visualiseren. Enkele maanden na de ontwikkeling van de donuttheorie vindt de Rio+20, de VN-conferentie over duurzame ontwikkeling plaats. Hiervoor stapte Kate Raworth naar verschillende beleidsmakers om haar nieuwe theorie voor te stellen. Al snel reageerden velen dat ze op deze manier eenvoudig snappen wat al langer gezegd wordt (Raworth, *A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?*, 2012).

Sindsdien merkte ze een verdere vraag naar de toepassing van haar theorie. Om de theorie in de praktijk om te kunnen zetten werd de website deal.org in 2019 opgestart. DEAL ofwel Donut Economics Action Lab is een platform waarin mens en organisatie zich kunnen aansluiten bij de toepassing van de donuttheorie door enerzijds eigen, concrete acties te delen binnen een onlinegemeenschap en anderzijds te leren van andere acties en inspiratie op te doen. Dit door te experimenteren en hieruit van elkaar te leren (Donut Economics Action Lab, 2023).

3.1.4 Hoe verloopt de toepassing van de donuttheorie?

Op grootschalig niveau heeft de toepassing van de donuttheorie nog niet plaatsgevonden. Zulke toepassingen vergen een omvorming van het beleid van overheden. Politiekers die voorstander zijn van de toepassing van de donuttheorie in hun beleid, geven zelf toe dat zij tijdens verkiezingen moeilijk stemmen zouden krijgen en dat de voorkeur van de stemmers dus momenteel nog niet bij de donut, of andere vormen van duurzaamheid ligt (Leading, 2023).

Op microniveau zijn reeds heel wat initiatieven op poten gezet. De website deal.org staat vol met kleine en grote organisaties die acties op poten zetten die streven naar duurzaamheid, rechtvaardigheid en welvaart. Er zijn verschillende tools voorhanden om bijvoorbeeld de educatie over de donut mogelijk te maken. Er worden verschillende events georganiseerd waaraan geïnteresseerden kunnen deelnemen om ideeën uit te wisselen en het gesprek over de donut verder op gang te zetten. Mensen en organisaties kunnen er hun verhaal doen, enzovoort (Donut Economics Action Lab, 2023).

Op lokaal niveau zijn er al heel wat steden en gemeenten die de donuttheorie hebben opgenomen in hun beleidsvisie en vanuit deze overtuiging proberen nieuwe stappen richting duurzaamheid en rechtvaardigheid te zetten. Enkele van deze steden probeerden ook hun eigen donut te berekenen om een stand van zaken vast te kunnen leggen (Donut Economics Action Lab, 2023).

3.2 Wat is de Hoge Vucht?

Binnen dit hoofdstuk wordt de volgende vraag beantwoordt; 'Wat is de Hoge Vucht?' Het onderzoek over de Donut economie zal worden uitgevoerd op deze wijk in Breda. Hieronder zijn onder verschillende kopjes belangrijke informatie te vinden over deze wijk.

3.2.1 Beschrijving

De Hoge Vucht is een verzamelnaam voor de wijken die samen het gedeelte van Breda Noord vormen dat is gelegen ten noorden van de Noordelijke Rondweg. Dit gebied bestaat uit 4 verschillende wijken die elk zijn kenmerken heeft. Dit zijn de volgende vier wijken; 'Wisselaar, Geeren-Noord, Geeren-Zuid en Biesdonk'. De Hoge Vucht is een wijk die zich kenmerkt door een grote diversiteit op zowel afkomst als leeftijd van de inwonende. Dit zorgt ervoor dat er veel verschillende groepen naast en met elkaar leven. Een belangrijk middelpunt in de wijk is het winkelcentrum De Hoge Vucht. Dit is een drukbezocht winkelcentrum dat precies centraal ligt in het gebied. Dit is in figuur 5 te zien. K. Samenvatting interview gemeente Breda

Figuur 5 Plattegrond Hoge Vucht (Bavel Info, n.v.t.)

3.2.2 Historie

De Hoge Vucht was van oudsher een nauwelijks bewoonde polder ten zuiden van de Lage Vuchtpolder. De polders kennen als gevolg van ontveningen in de veertiende en vijftiende eeuw een karakteristieke polderverkaveling van smalle, langerekte kavels in noord-zuidrichting. Tot circa 1960 bleef de polder voornamelijk een agrarisch gebied, daarna ontwikkelde de Hoge Vucht zich als grootschalige woonwijk. Met name aan de randen van het plangebied zijn cultuurhistorische relictten bewaard gebleven. In het noorden bevindt zich de Zwarte Dijk die behalve als waterkering ook dienst deed als verdedigingslinie ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog. De Terheijdenseweg in het westen is rond 1820 ontstaan als Willem I-weg met daarlangs bebouwing (Bavel Info, n.v.t.) (Gemeente Breda, sd).

3.2.3 De vier wijken

Het gebied de Hoge Vucht bestaat uit vier verschillende wijken. Dit zijn de volgende wijken; De biesdonk, de Wisselaar, Geeren-Noord en Geeren-Zuid.

Biesdonk

Het oorspronkelijke groene assenkruis van Biesdonk is goed bewaard gebleven. Deze zone scheidt en bindt duidelijk de verschillende subbuurten en is ook in het gebruik en herkenbaarheid nog goed, met een plantsoen, kerk, school, singel en buurtpark.

Wisselaar

Er is relatief veel water in de Wisselaar. De verbinding tussen de groenplekken is in noord-zuidrichting (Vlaanderenstraat) herkenbaar, maar is in de oost-westverbinding (Deinzestraat en Zandhovenstraat) vrijwel verloren gegaan.

Geeren-Noord

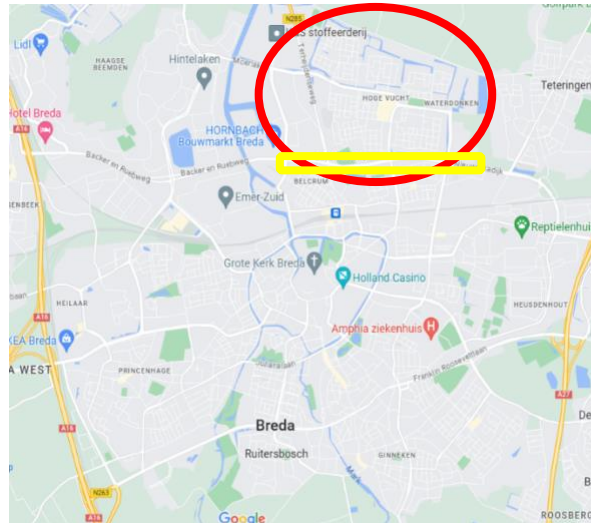
Geeren-Noord kenmerkt zich door de grote hoeveelheid water. Subbuurten zijn in zekere zin eilanden. De wijk grenst aan de Lage Vuchtpolder, die vergezichten en natuurbeleving biedt.

Geeren-Zuid

Het groen van de buurt zit vooral in de randen met de flats (Lelystraat, Calandstraat, Daniël Marotstraat) en in het assenkruis van plantsoenen en groenplekken. De kenmerkende buurtpleintjes worden gebruikt als speelplek en hondenuitlaatplaats (Google Maps, 2023).

3.2.4 Gebied op de kaart

De Hoge Vucht is een wijk gevestigd in het noorden van Breda, dat hieronder op figuur 6 te vinden is. De wijk Hoge Vucht start vanaf de Nieuwe Kadijk, dit is de rondweg die zich (Gemeente Breda, 2015) door Breda bevindt. Deze rondweg vormt dan ook de zuidergrens van het gebied. Aan het noorden van de wijk bevindt zich de polder van Breda. Hier ligt dus naast de grens van de Hoge Vucht ook de grens van Breda. In het oosten bevindt zich het dorp Teteringen, dit dorp bevindt zich tegen Breda aan. Tenslotte bevindt zich in het westen de wijk de Haagse Beemden. Dit is net zoals de Hoge Vucht een wijk in het noorden van Breda (Google Maps, 2023).

Figuur 6 Hoge Vucht in Breda (Google Maps, 2023)

3.2.5 Wonen en Mensen

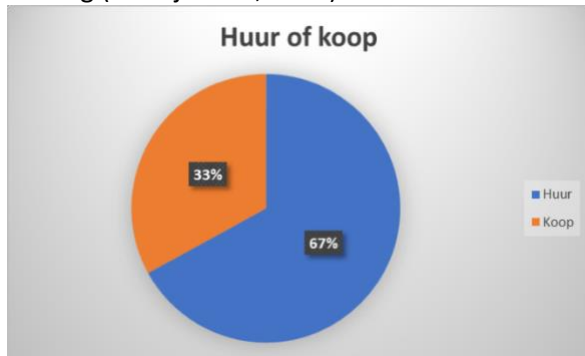
Wonen:

Binnen de wijk De Hoge Vucht staan verschillende soorten woningen. In de diagram hieronder is te zien dat de wijk Hoge Vucht 8% van alle woningen in Breda vormt (Allecijfers.nl, 2023).

Figuur 7 Aantal woning Hoge Vucht (Allecijfers.nl, 2023)

Ook zijn er verschillende soorten woningen binnen de Hoge Vucht. Zo is 67% een huurwoning en 33% een koop woning. Daarnaast is de verdeling qua eengezins of meergezins bijna gelijk verdeeld. Zo is volgens een onderzoek van de gemeente Breda 49% een eengezins woning en 51% een meergezins woning (Allecijfers.nl, 2023).

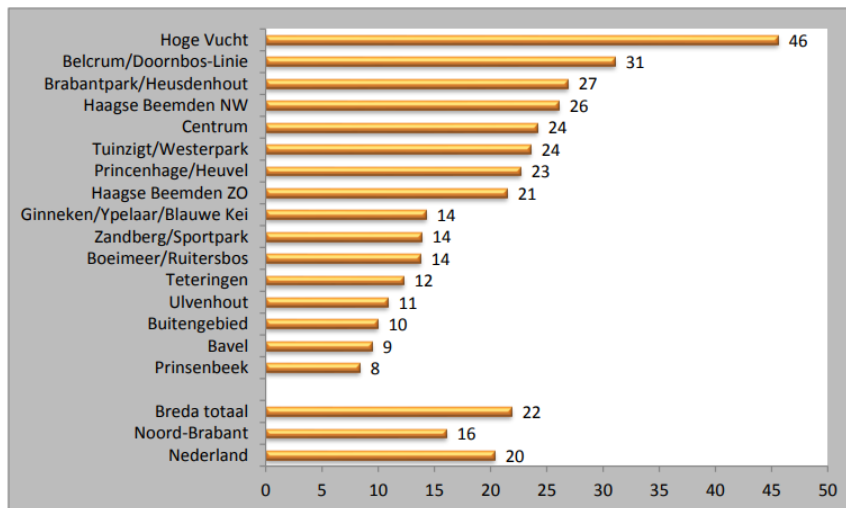
Figuur 9 Huur of Koop Hoge Vucht (Allecijfers.nl, 2023)

Figuur 8 Soort Woning Hoge Vucht (Allecijfers.nl, 2023)

De mensen:

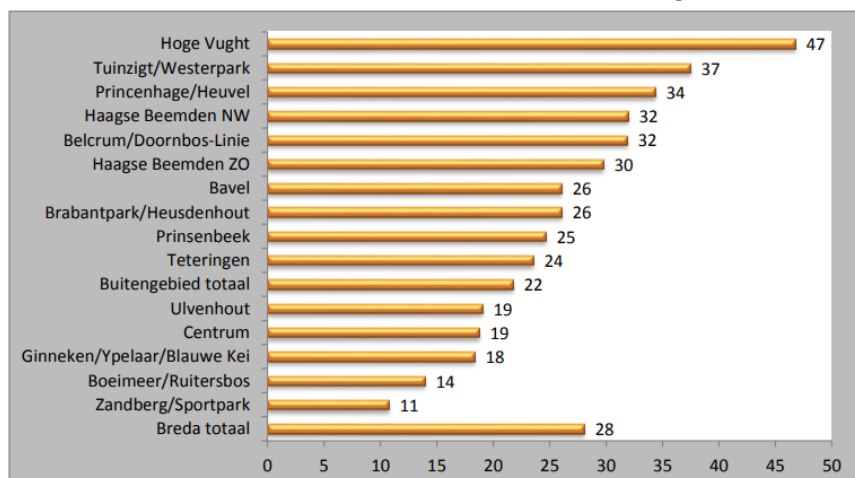
Binnen de Hoge Vucht wonen er redelijk wat mensen. Over deze groep mensen zijn een aantal dingen te zeggen. Zo bevinden zich er in dit gebied redelijk veel allochtonen. De Hoge Vucht is namelijk ook het gebied met de meeste allochtonen van heel Breda, met een percentage van 46%. Dit blijkt uit het vorige wijk onderzoek van de gemeente (Gemeente Breda, 2015).

Figuur 10 Percentage allochtonen per woongebied

	Neder-lands	Suri-name	Antil-len/ Aruba	Turks	Marok-kaans	Vluch-teling	Overig
Centrum	75,9	1,1	1,5	0,7	1,5	0,5	18,8
Belcrum/Doornbos-Linie	69	0,9	1,0	5	6,2	0,6	17,3
Hoge Vucht	54,5	2,4	2,6	7,2	12,4	0,6	20,3

De Hoge Vucht is de wijk met de minste inwoners met als afkomst Nederlands. Daarbij is te zien dat er vooral veel mensen wonen met een Marokkaanse afkomst en een overig gedeelte. Dit is een groot verschil met de rest van Breda want ook in tabel 1 terug te vinden is.

Figuur 11 Opleidingsniveau Hoge Vucht

Naast de samenstelling van de groep, is er ook een uitspraak te doen over het opleidingsniveau van de inwoners. Zo heeft 47% van de inwoners een opleiding gevolgd van VMBO of lager, dit is te vinden in figuur 11.

3.2.6 Belangrijke Getallen

Binnen dit hoofdstuk staan de belangrijke getallen van de wijk de Hoge Vucht te vinden (Gemeente Breda, sd).

Diverse basisscholen:

1. De Fontein aan de Thomas Vincidorstraat 1;
2. Kennedyschool aan de Molstraat;
3. RK basisschool De Wisselaar aan de Vlaanderenstraat/Oosterzelestraat.

1. Katholieke basisschool (KBS) John F Kennedy, Molstraat 34
2. Openbare basisschool Het Noorderlicht, Cornelis Florisstraat 25
3. Basisschool De Fontein, Thomas Vincidorstraat 7
4. Kindcentrum De Wisselaar, Vlaanderenstraat 56

Gemeenschaps- en buurthuizen:

1. Aan de Steendorpstraat in Wisselaar; De wegwijzer
2. Aan het Belgiëplein in Biesdonk; Stichting Gemeenschapshuis Biesdonk
3. Aan de Philips Lammekensstraat in Geeren-Noord; Buurthuis Geeren-Noord
4. Aan de Cornelis Joosstraat in Geeren-Zuid; Ons Label Breda

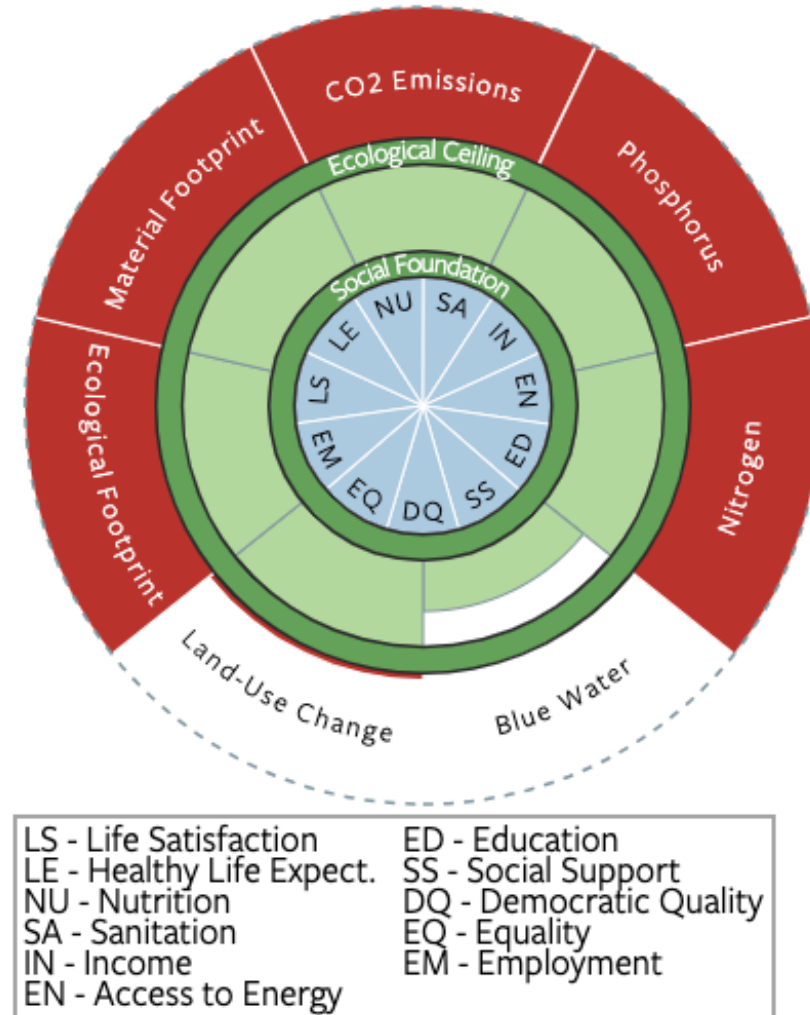
Gezondheid:

1. apotheek aan Moerwijk;
2. artsenpraktijk aan de Antwerpenstraat;
3. artsenpraktijk aan de Charleroistraat;
4. artsenpraktijk aan de Zomergemstraat;
5. artsenpraktijk aan de Leeghwaterstraat;
6. dierenkliniek aan Cornelis Joosstraat;
7. fysiotherapiepraktijk aan de Zandhovenstraat;
8. fysiotherapiepraktijk aan de Bernhard de Wildestraat;
9. fysiotherapiepraktijk aan de Kortrijkstraat;
10. fysiotherapiepraktijk aan het Groenedijkplein;
11. tandartsenpraktijk aan de Brusselstraat;
12. tandartsenpraktijk aan de Deinzestraat;
13. tandartsenbedrijf aan de Molstraat;
14. woonzorgcentrum Raffy aan de Bernhard de Wildestraat;
15. Huize Vuchterhage aan de Roeselarestraat.

Overig:

1. Kerk aan het Belgiëplein;
2. Kerk aan de Steendorpstraat;
3. Bibliotheek aan de Roeselarestraat.

3.3 Hoe scoort Nederland op de donuttheorie?

Figuur 12: Donut Nederland (University of Leeds, 2018)

Bovenstaande figuur geeft de invulling van de sociale en planetaire grenzen van de donut voor Nederland weer. Leeds University stelde deze donut op voor alle landen alsook voor de EU-28 en G20. Via deze tool kan de Nederlandse donut eenvoudigweg vergeleken worden met andere landen.

De donkergroene cirkels representeren de sociale basis en het ecologische plafond van de donut. De blauwe invulling representeert de sociale prestaties ten opzichte van het voorzien in basisbehoeften. De lichtgroene kleur staat voor het gebruik van hulpbronnen ten opzichte van een biofysische grens die verband houdt met duurzaamheid. De rode balken tonen tekorten onder de sociale drempel of overschrijdingen van de ecologische grens. Verder zijn er in de donuts van andere landen ook soms grijze balken. Dit wanneer er geen data beschikbaar is. Wanneer een balk tegen een stippenlijn komt, betekent dit dat de balk deze lijn, dus de grens overschrijdt. De perfecte donut bestaat uit een volledig lichtblauwe ingekleurde binnenste cirkel en groene balken die het ecologisch plafond niet overschrijden en er dus geen rode kleur buiten de donut tevoorschijn komt (University of Leeds, 2018).

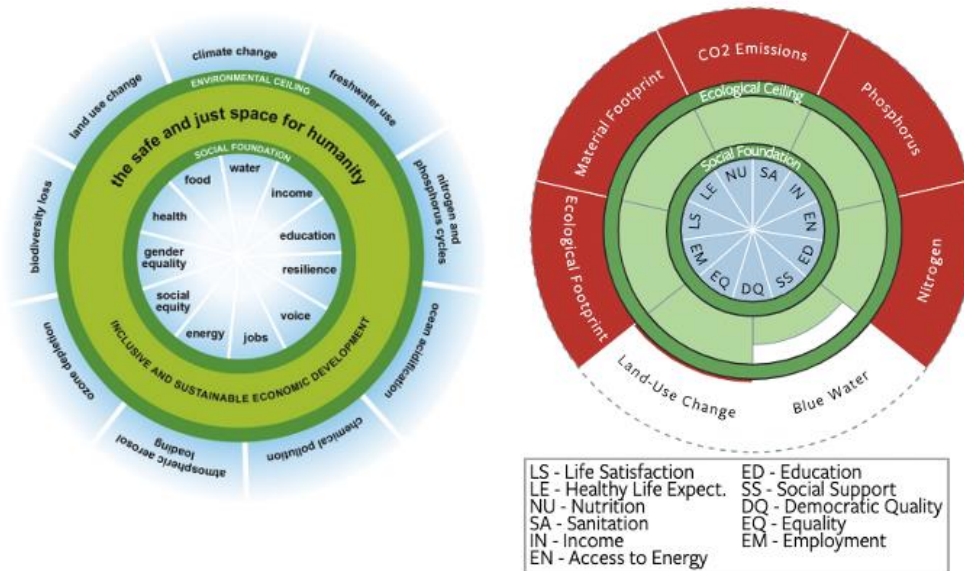
3.3.1 Welke acties onderneemt Nederland om beter te scoren op de donuttheorie?

Momenteel zijn er meer dan 350 leden van DEAL in Nederland, zijn er 3 geplande events en wel 20 verhalen te lezen. Momenteel bevinden deze zich hoofdzakelijk in steden. Amsterdam, momenteel de enige Nederlandse stad die de donuteconomie heeft opgenomen in hun beleid heeft hier het grootste aandeel in (Donut Economics Action Lab, 2023).

3.4 Een gepersonaliseerde Donut

Om de donuttheorie toe te passen op een wijk, gemeente of stad is het eerst en vooral van belang een idee te hebben van hoe de donut er voor die wijk, gemeente of stad uitziet. Afhankelijk van op welke regio de donut dient ingevuld te worden zullen de categorieën van de binnenste en buitenste cirkel mogelijk veranderen.

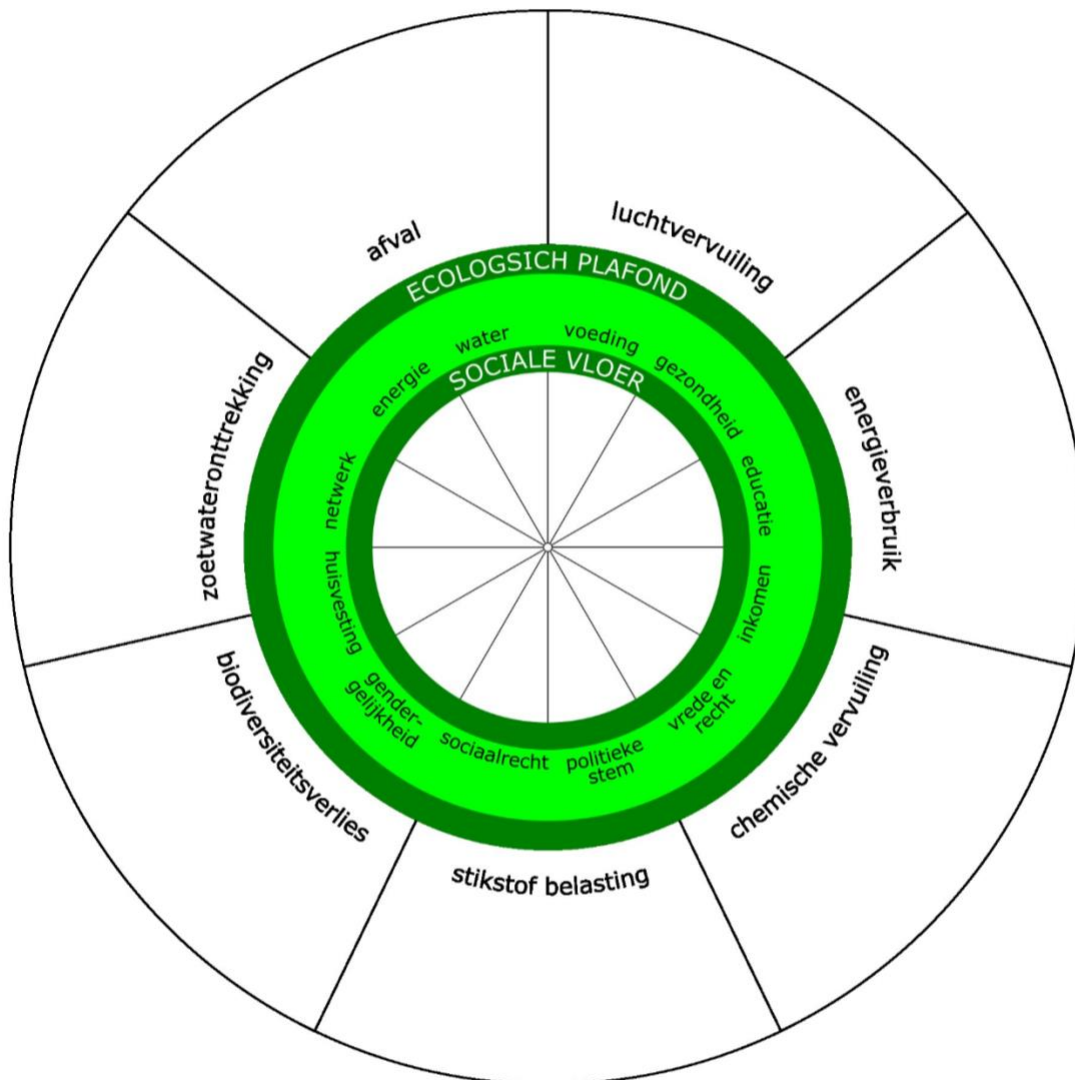
Leeds University vulde in 2018 voor elk land de donut in. Hiervoor stapten ook zij af van de originele donut van Kate Raworth (figuur 5). De buitenring bestaat nog maar uit 7 categorieën in de plaats van 9, waarvan slechts 1 categorie (Land use change) letterlijk overeenkomt met de originele donut. De binnenring bestaat nog steeds uit 11 categorieën. Hier behouden slechts 2 categorieën (Income en Education) letterlijk dezelfde naam. Zo een 6 andere categorieën kunnen min of meer gelinkt worden aan een originele categorie.

Figuur 13: Vergelijking Donut Kate Raworth (Links) en Ingevulde donut volgens Leeds University (Rechts).

De aanpassing van de donut dient te gebeuren alvorens de donut in te vullen aangezien het niet mogelijk is voor een regio te bepalen hoeveel zij bijdragen aan bijvoorbeeld klimaatverandering. Enkel kwantificeerbare gegevens kunnen aangeven hoe goed of slecht een regio scoort op de donut.

Vooraleer we de donut voor Hoge Vucht invullen dient dus in eerste instantie een nieuwe donut ontwikkeld te worden, aangepast aan de wijk. Op latere basis zou het mogelijk zijn deze donut toe te passen op andere en/ of uitgebreidere wijken. Figuur 6 geeft de donut, die zal worden toegepast op Hoge Vucht weer.

Figuur 14: Donutcategorieën

Voor elk van de categorieën dient bepaald te worden wat de categorie precies inhoudt en op welke manier deze kunnen worden gemeten. Deze categorieën kunnen nog veranderen gedurende het project, aangezien we met variabelen werken en niet zeker weten of deze doelen haalbaar zijn of meetbaar.

3.5 Donut voor Hoge Vucht

Om een duidelijk overzicht te krijgen van de Donut in Hoge Vucht werden de categorieën gereformeerd naar de wijk Hoge Vucht. Zo ook gekeken naar welke onderwerpen te vinden zijn online en welke een meer kwalitatieve ingang nodig hebben. In het volgende hoofdstuk leggen we uit hoe we hier tot zijn gekomen en welke afwegingen er zijn gemaakt.

3.5.1 Donut categorieën

Binnen dit hoofdstuk zijn de door de projectgroep opgestelde categorieën voor de donut terug te vinden. Hierin is er een onderscheid gemaakt tussen de binnenste en buitenste ring van de donut.

Tabel 2: Binnenste en buitenste ring donut categorieën Hoge Vucht

Binnenste ring		Buitenste ring	
Categorie	Indicator	Categorie	Indicator
Voeding	Voedingswinkels en horecazaken Soort voeding	Luchtvervuiling	Luchtkwaliteit Bronnen van luchtvervuiling
Gezondheid	Zorginstellingen Leeftijdscategorie Leeftijdverwachting	Energieverbruik	Energie-efficiëntie Energie besparende maatregelen
Educatie	Score scholen Opleidingsniveau inwoners	Chemische vervuiling	Bodemverontreiniging Gezondheidsrisico's
Inkomen en werk	Gemiddelde inkomen Bevolking op de arbeidsmarkt Gevoel inwoners	Stikstof en belasting	Bewustzijn inwoners Stikstof in de lucht Verkeersgebied
Politieke stem	Stemgerechtigden Percentage stemmers	Biodiversiteit verlies	Soortenbiodiversiteit Biodiversiteit volgens de inwoners Nabijheid van natuurgebieden
Sociale rechtvaardigheid	Non-participatie op de arbeidsmarkt, Uitkeringen	Zoetwateronttrekking	Grondwateronttrekkingspunten
Huisvesting	Woning kosten Aantal woningen Sociale huur		Afval Afvalhoeveelheid Soort afval Ophalen en verzamelen Afval volgens de inwoners
Netwerk	Gemeenschapshuizen Eenzaamheid		
Energie	Energie labels Financiële hulp Stadsverwarming		
Water	Waterkwaliteit		

3.6 Binnenste ring - Sociaal fundament

3.6.1 Voeding

Het eerste idee was om de voedselbanken te benaderen om te achterhalen hoeveel inwoners van Hoge Vucht gebruik maken van de voedselbank. Helaas konden zij om privacy redenen deze informatie niet vrijgeven. Er werd besloten verder te kijken naar de winkeldiversiteit in de wijk en stelde hierbij volgende vragen op:

- Voedingswinkels en horecazaken: Welke voedingswinkels en horecazaken zijn er in Hoge Vucht?
- Soort voeding: Welke voeding is beschikbaar in die winkels? (Gezond/ ongezond/ halal/ ...)

Om op deze vragen te beantwoorden maken we gebruik van deskresearch en interviews met inwoners en mensen binnen organisaties in Hoge Vucht. Hierbij kunnen we peilen naar het aanbod van de winkels alsook of de mensen hier tevreden over zijn.

Indicator	Bron	Reden
Voedingswinkels en horecazaken	Winkelcentrum Hoge Vucht (Winkelcentrum Hoge Vucht, 2023)	De website van het winkelcentrum in Hoge Vucht bevat een lijst van alle winkels en horecazaken. Hier staat vermeld of het al dan niet om voedingswinkels gaat.
	Google Maps (Google Maps, 2023)	Via Google Maps kan opzoek gegaan worden naar overige horeca en voedingswinkels in de wijk.
Soort voeding	Interviews	Tijdens de interviews met inwoners peilen we naar de tevredenheid over het aanbod in de voedingswinkels
	Winkelcentrum Hoge Vucht (Winkelcentrum Hoge Vucht, 2023)	Verder geven bovenstaande bronnen direct weer of het gaat om gezonde of ongezonde voeding en of er een aanbod aan halal is.
	Google Maps (Google Maps, 2023)	

3.6.2 Gezondheid

Voor de categorie gezondheid zijn er heel wat factoren die we kunnen onderzoeken. In eerste instantie is het van belang te achterhalen welke instanties er in de wijk zijn. Huisartsen, tandartsen, kinesisten, enzovoort dienen in kaart gebracht te worden. Verder wordt er ook gekeken naar de leeftijdsverdeling van de bevolking in Hoge Vucht om te zien of bepaalde zorginstellingen al dan niet relevant zijn. Tot slot wordt de leeftijdsverwachting van de wijk bekeken, alsook die van Breda om een vergelijking te maken.

- Zorginstellingen: Welke zorginstellingen zijn er in Hoge Vucht?
- Leeftijdscategorie: Hoe groot is elke leeftijdscategorie in Hoge Vucht?
- Leeftijdsverwachting: Wat is de leeftijdsverwachting in Hoge Vucht?

Indicator	Bron	Reden
Zorginstellingen	Google Maps (Google Maps, 2023)	Via Google Maps kan onderzoek gedaan worden naar alle zorginstellingen in de wijk.
Leeftijdscategorie	CBS (CBS, 2023) (CBS, 2023)	De website geeft de verdeling van de leeftijdscategorieën per buurt en per gemeente weer. Gegevens voor de wijk Hoge Vucht kunnen bekomen worden door de som van alle buurten te nemen.
Leeftijdswachting	CBS (CBS, 2022) CBS (CBS, 2023)	Deze tabel geeft de leeftijdswachting weer per leeftijdscategorie en per opleidingsniveaus voor heel Nederland. Afhankelijk van de opleidingsniveaus in Hoge Vucht en Breda (3.6.3 <i>Educatie</i>) kan zo de vergelijking worden gemaakt.

3.6.3 Educatie

De categorie educatie is van uiterst belang omdat deze de toekomst van een buurt, wijk, gemeente of land op lange termijn enorm kan beïnvloeden. Onderwijs dient van hoog niveau te zijn om een goede toekomst voor de scholieren te verzekeren. Hierbij is een breed aanbod aan richtingen, maar ook een goede begeleiding van iedere leerling van belang.

De uiteindelijke opleidingsniveaus die inwoners behaald hebben speelt een belangrijke rol. De opleidingsniveaus van de huidige inwoners kunnen een beeld scheppen van de kansen op de arbeidsmarkt. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe beter. Doch moet er ook rekening gehouden worden dat een verdeling van die opleidingsniveaus uiterst van belang is. In elke samenleving dienen alle opleidingsniveaus voor te komen.

Onderstaande vragen zijn opgesteld:

- Score scholen: Hoe goed scoren de scholen in Hoge Vucht?
- Opleidingsniveau inwoners: Hoe hoog opgeleid zijn de Inwoners van Hoge Vucht?

Indicator	Bron	Reden
Score scholen	Google Review (Reviews, 2023) Interview inwoners	Google reviews is de enige, toegankelijke site waarop mensen een review van de scholen kunnen achterlaten. Enkele van de geïnterviewden inwoners vertelden over de scholen in Hoge Vucht. Ook deze informatie kan gebruikt worden om een beeld te scheppen van hoe die scholen scoren.
Opleidingsniveau inwoners	CBS (CBS, 2022)	De website geeft het aantal hoog laag en middelbaar opgeleiden weer voor Breda, Biesdonk,

		Geeren-Zuid, Wisselaar en Geeren-Noord. De som van die laatste vier geeft een beeld van het opleidingsniveau van Hoge Vucht.
--	--	--

3.6.4 Inkomen en werk

Voor de categorie Inkomen en werk willen we de gemiddelde inkomens van de inwoners in Hoge Vucht in kaart brengen. Verder willen we achterhalen hoeveel procent van de bevolking werkt en hoeveel procent er werkzoekend is. In totaal zijn er dus drie vragen die we wensen te beantwoorden:

- Gemiddelde inkomen: Wat is het gemiddelde inkomen in Hoge Vucht?
- Bevolking op de arbeidsmarkt: Hoeveel procent van de bevolking bevindt zich op de arbeidsmarkt?
- Aantal werkzoekenden: Hoeveel procent van de bevolking is werkzoekend?

Om op deze vragen een antwoord te vinden maken gebruik van volgende bronnen:

Indicator	Bron	Reden
Gemiddelde inkomen	Alle Cijfers (Alle Cijfers, 2023) (Alle Cijfers, 2023) Armoedefonds (Armoedefonds, 2022) (Armoedefonds, 2022)	De tabel "Ranglijst van het gemiddelde inkomen per inwoner per buurt in de gemeente Breda" geeft de gemiddelde inkomens van Breda weer per buurt tot 2021. Het gemiddelde van de 4 buurten in Hoge Vucht geeft een totaalbeeld van de wijk weer. Het gemiddelde van alle buurten geeft een totaalbeeld van de gemeente Breda weer. Het artikel in armoedefonds geeft extra informatie over de lage-inkomensgrens.
Bevolking op de arbeidsmarkt	CBS (CBS, 2023) (CBS, 2023)	De website geeft de cijfers over de beroepsbevolking weer.
Aantal werkzoekenden	Breda in cijfers (Gemeente Breda, n.d.) (Gemeente Breda, 2022)	De website geeft de meest recente cijfers over het aantal werkzoekenden in Breda weer.

3.6.5 Vrede en rechtvaardigheid

Hoge Vucht komt keer op keer negatief in de media. Misdrijven worden vaak uitgebreid besproken in kranten, nieuws en online. Daardoor heeft de buurt een slechte en onveilige naam gekregen. Om te bepalen of deze slechte naam al dan niet terecht is wordt gekeken naar de hoeveelheid misdrijven die in de wijk plaatsvonden voor het jaar 2022, aangezien van 2023 momenteel nog geen volledige gegevens zijn. De cijfers worden dan vergeleken met die van Breda om te bepalen of er in de wijk gemiddeld meer of minder misdrijven per inwoner zijn. Ook bevroegen we door middel van interviews de inwoners hoe veilig zij zich over het algemeen voelen in de wijk. De redenen waarom inwoners zich eventueel onveilig voelen wordt dan verder in de interviews achterhaald.

- Aantal misdrijven: Hoeveel misdrijven werden er gepleegd in Breda en Hoge Vucht?
- Gevoel inwoners: Voelen de inwoners van de wijk zich onveilig?

Indicator	Bron	Reden
Aantal misdrijven	Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	Op de websites worden het aantal misdrijven per buurt in de wijk Hoge Vucht en voor heel Breda weergegeven in de grafiek "totaal geregistreerde misdaad per maand of per jaar". De som van alle misdrijven in elke buurt vormt de som van alle misdrijven in Hoge Vucht.
Gevoel inwoners	Interview	Op deze manier kunnen we achterhalen of de inwoners zich ook effectief (on)veilig zouden voelen, onafhankelijk van de hoeveelheid misdrijven die er gepleegd worden. *Inwoners kunnen soms een meer of minder uitgesproken mening hebben of willen het beeld van de wijk beschermen of net bevestigen door te overdrijven.

3.6.6 Politieke stem

De politiek speelt een belangrijke rol in elke samenleving. Wie er allemaal stemgerechtigd is schept een beeld over de representativiteit van een wijk. Hoeveel mensen er effectief gaan stemmen zegt dan weer veel over hoe betrokken inwoners zich voelen en hoe belangrijk zij de politiek vinden. Op welke partijen de kiezers stemmen zegt veel over de ideeën en meningen van de inwoners omdat deze samenhangen met de standpunten van de partij. Hieruit kan worden afgeleid of een buurt links, rechts, centraal of ergens tussenin is. Ook kan hieruit geconcludeerd worden of de bevolking vertrouwen heeft in de huidige politiek. Indien de reeds grootste partij opnieuw de stemmen van het volk wint, kan er van uit worden gegaan dat de bevolking tevreden is over het beleid van de afgelopen jaren. Indien zo een partij slechter scoort kan worden geconcludeerd dat de bevolking het vertrouwen in de huidige overheid (deels) verloren heeft. Volgende vragen werden opgesteld.

- Stemgerechtigden: Hoeveel procent van de inwoners is stemgerechtigd?
- Percentage stemmers: Hoeveel procent stemt effectief?
- Grootste Politieke partijen: Voor welke politieke partijen stemmen de inwoners hoofdzakelijk?
WAAROM

Deze vragen zullen worden beantwoord op het moment dat de uitslag van de verkiezingen voor de tweede kamer in november 2023 gepubliceerd worden.

Indicator	Bron	Reden
Stemgerechtigden	Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	De website vermeldt het aantal stemgerechtigden in de gemeente Breda De website vermeldt het aantal inwoners in de gemeente Breda

		Door bron 1 te delen door bron 2 bekomt men het percentage stemgerechtigden
Percentage stemmers	Breda (Gemeente Breda, 2023)	Hierin vermeld de gemeente Breda het aantal stemmen, zowel geldig als ongeldig van de verkiezing voor de tweede kamer in november 2023.
Grootste politieke partijen	Breda (Gemeente Breda, 2023)	Hierin vermeld de gemeente de uitslag van de verkiezing voor de tweede kamer in november 2023

3.6.7 Sociale rechtvaardigheid

Word er eerlijk omgegaan met de bewoners, krijgt iedereen een gelijke kans? In armoedebeleid en hoe dit word verholpen. Deze categorie is lastig te onderzoeken op een kwalitatief niveau.

- Hoeveel procent van de inwoners krijgt een uitkering?
- Wat is de laaggeletterdheid in Hoge Vucht?
- Zijn er sociale huurwoningen in Hoge Vucht? 3.6.9

Deze indicators kijken naar Hoge Vucht vanuit welk stand punt de inwoners moeten vertrekken om eerlijke kansen te krijgen. De eerlijke kans op sociale rechtvaardigheid begint bij dit standpunt.

Indicator	Bron	Reden
Non-participatie op de arbeidsmarkt, Uitkeringen	Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	De website Alle Cijfers laat de percentages uitkeringen en non participatie zien in Breda Noord.
Laaggeletterdheid	(Cubiss, 2017)	Voor laaggeletterden is het een extra grote uitdaging om rekeningen te begrijpen, toeslagen aan te vragen en de administratie bij te houden. Cubiss geeft hier inzicht in en wordt gebruikt als bron.
Rondkomen	(Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023)	Dit is een indicator die kijkt naar het startpunt van de inwoners, de website geeft hier een goed beeld over.

3.6.8 Gendergelijkheid

In Hoge Vucht wonen meerdere diverse culturen. Dit zorgt voor een andere kijk op de verhouding tussen man en vrouw. Hierbij kijken we naar de volgende indicatoren.

- Verdienen man en vrouw even veel?
- Is er een verschil tussen man en vrouw?

Over deze categorie is weinig te vinden. We kunnen alleen kijken naar culturen en hoeveel inwoners man of vrouw is. De balans tussen man en vrouw op een werk gerelateerd niveau is niet te achterhalen via het internet. Daarom kijken we meer naar interviews.

Indicator	Bron	Reden
Percentage man en vrouw	Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	Om de balans tussen man en vrouw in kaart te brengen wordt er gebruik gemaakt van de site Alle Cijfers. Deze website geeft een goed beeld van verschillende kenmerken binnen een wijk van Breda.
Balans tussen man en vrouw	F. Samenvatting interview Monique ONS Label, , I. Samenvatting interview Tess, H. Samenvatting interview Akbar	Om er achter te komen wat de mening van de inwoners over deze balans zullen er gesprekken worden gehouden met verschillende inwonende.

3.6.9 Huisvesting

Hoe wonen de inwoners van Hoge Vucht. En hoe betaalbaar zijn de woningen. Voor leefbaarheid in Hoge Vucht kijken we vooral naar de woningen.

- Wat is de gemiddelde kost van een huis en hoe verhoudt dit zich tot het gemiddelde inkomen?
- Is er veel dakloosheid in Hoge Vucht?
- Hoeveel woningen heeft Hoge Vucht?
- Hoeveel percentage is sociale huur?

Deze indicatoren tonen aan hoe betaalbaar de woningen zijn in Hoge Vucht en door wie het word beheerd.

Indicator	Bron	Reden
Woning kosten	Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	Alle Cijfers geeft een goed beeld voor de verschillende woning kosten binnen de Hoge Vucht. Hierbij wordt er per wijk gedeelte gekeken.
Aantal woningen	(Gemeente Breda, n.d.) Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	Alle Cijfers geeft een goed beeld over het aantal woningen binnen de Hoge Vucht. Hierbij zijn de precieze aantallen te vinden.
Sociale huur	J. Samenvatting interview Albert Buurtpunt	Er wordt een interview gepland met iemand van het buurtpunt. Deze persoon heeft genoeg kennis over de sociale huur binnen de Hoge Vucht.

3.6.10 Netwerk

Een gevoel van verbondenheid is erg belangrijk in een achterstandswijk. Word er naar inwoners geluisterd, voelen ze zich gehoord. Herkennen ze zichzelf in andere en zijn er ook plekken om samen te komen.

- Hoeveel gemeenschapshuizen zijn er?
- Hoe vaak worden er buurtactiviteiten georganiseerd?
- Hoeveel mensen voelen zich eenzaam?

Deze indicatoren zijn opgezet (Tabel 3) om er achter te komen of de inwoners luisteren naar elkaar en elkaar helpen.

Tabel 3: Indicatoren Netwerk

Indicator	Bron	Reden
Gemeenschapshuizen	Inleiding	In de inleiding van het document wordt veel verteld over de gemeenschapshuizen binnen de Hoge Vucht. Hieruit kan voldoende informatie gehaald worden.
Buurtactiviteiten	J. Samenvatting interview Albert Buurtpunt	Er wordt een interview gepland met iemand van het buurtpunt. Deze persoon heeft veel kennis over wat de buurtactiviteiten zijn binnen de Hoge Vucht.
Eenzaamheid	(RIVM, 2020)	Om er achter te komen hoeveel eenzaamheid er is wordt er gebruikt gemaakt van het RIVM. Deze site geeft genoeg inzicht hierin.

3.6.11 Energie

Hoe duurzaam is Hoge Vucht eigenlijk. Binnen in de donut wordt er ook gekeken naar de verduurzaamheid van processen. Dit werd gelinkt aan woningen en hoe inwoners hieraan kunnen meedoen. Breda is ook deels aangesloten op de stadsverwarming.

- Welke energielabels komen het meest voor in Hoge Vucht?
- Hoeveel inwoners zochten financiële hulp voor hun energiefacturen?
- Hoe zit het met het gas en elektriciteitsverbruik?

Deze indicators kijken naar wat er vanuit de gemeente geboden wordt om de wijk zo duurzaam mogelijk te maken. Hierbij ook de meningen van de inwoners.

Indicator	Bron	Reden
Energie labels	Alle Cijfers (Breda) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Noord) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Geeren-Zuid) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Biesdonk) (Allecijfers.nl, 2023) Alle Cijfers (Wisselaar) (Allecijfers.nl, 2023)	De site van Alle Cijfers Breda geeft een goed inzicht in de verschillende energie labels, met daarbij het verschil per wijkgedeelte.
Financiële hulp	(Gemeente Breda, 2023) en L. Mailverkeer Anke Baijens	Om achter de financiële hulp te komen wordt er contact opgenomen met een aantal personen van de gemeente. Tijdens een eerder gesprek kwam hier al naar voren dat zij de projectgroep hier mee kan helpen.
Stadsverwarming	(CBS, 2022) en H. Samenvatting interview Akbar	Om onderzoek te doen naar de stadverwarming wordt er gebruikt gemaakt van het CBS, deze site geeft een goed overzicht van het gebruik hiervan. Er wordt ook een gesprek gehouden met een van de inwoners en daarbij gevraagd naar de stadsverwarming.

3.6.12 Water

Voor de categorie water is weinig te zeggen. De Nederlandse water kwaliteit ligt hoog en voldoet aan de kwaliteitsnormen (VZinfo, 2023).

3.7 Buitenste ring - Planetaire grens

3.7.1 Luchtvervuiling

De categorie luchtvervuiling heeft betrekking op de kwaliteit van de lucht in de wijk Hoge Vucht. Hierbij moet worden gekeken naar de mate van verontreiniging en de mogelijke bronnen van luchtvervuiling. KPI's voor deze categorie kunnen onder meer zijn:

- Luchtkwaliteit: Het meten van de concentraties vervuilende fijnstof (PM2.5 en PM10) in de lucht.
- Bronnen van luchtvervuiling: Identificatie van de belangrijkste bronnen van luchtvervuiling in de wijk, zoals verkeer, industrie, en huishoudelijke verwarming.

Er is gekozen voor de indicator luchtkwaliteit omdat gegevens over de belangrijkste vervuilende stoffen (fijnstof en stikstofdioxide) goed geregistreerd zijn en makkelijk te vergelijken zijn met andere gegevens van over de hele wereld. Stikstof is buiten beschouwing gelaten in deze categorie omdat hier al een specifiekere categorie voor is. Omdat de luchtkwaliteit sterk beïnvloed kan worden door externe factoren wordt er ook gekeken naar lokale bronnen van luchtvervuiling. Zo kan er sneller ingegrepen worden als er lokaal verandering moet gebeuren.

Indicator	Bron	Reden
Luchtkwaliteit	Atlasleefomgeving.nl	Atlasleefomgeving geeft up-to-date en nauwkeurige gegevens en kan op specifieke locaties worden gericht.
Bronnen van luchtvervuiling	Interviews, gebiedsbezoeken, google maps	Er zijn verschillende bronnen nodig om lokale bronnen van luchtvervuiling te identificeren, met name de ervaring van vervuiling van bewoners is van belang.

3.7.2 Energiegebruik

Deze categorie heeft betrekking op de energieconsumptie in de wijk Hoge Vucht en de bronnen van energie die worden gebruikt. KPI's voor energiegebruik kunnen zijn:

- Energie-efficiëntie: Beoordeling van de energie-efficiëntie van gebouwen en infrastructuur in de wijk.
- Energiebesparende maatregelen: Identificatie van initiatieven en programma's die gericht zijn op het verminderen van energieverbruik en het bevorderen van energie-efficiëntie.

Energie efficiëntie wordt aan de hand van energielabels van gebouwen onderzocht, dit label omvat een groot deel van energieverbruik en mogelijke besparing en kan op postcodeniveau onderzocht worden. Hiernaast wordt er gekeken naar gemeentelijk en provinciale informatie en subsidieprogramma's er beschikbaar zijn voor bewoners in Hoge Vucht, dit geeft een beeld van de overheidsbetrokkenheid op dit gebied.

Indicator	Bron	Reden
Energie-efficiëntie	Atlasleefomgeving.nl, data.overheid.nl	Atlasleefomgeving geeft up-to-date en nauwkeurige gegevens en kan op specifieke locaties worden gericht.
Energie besparende maatregelen	brabant.nl, breda.nl, interviews	Er wordt gekeken naar de beschikbare subsidies en met interviews wordt gecontroleerd of deze mogelijkheden ook worden gecommuniceerd.

3.7.4 Chemische vervuiling

De categorie chemische vervuiling heeft betrekking op de aanwezigheid en blootstelling aan schadelijke chemicaliën en verontreinigende stoffen in de wijk. KPI's voor chemische vervuiling kunnen zijn:

- Bodemverontreiniging: Identificatie van specifieke chemische verontreinigende stoffen die aanwezig zijn in de bodem, zoals zware metalen, pesticiden, en industriële chemicaliën.
- Gezondheidsrisico's: Evaluatie van de potentiële gezondheidsrisico's en blootstellingsniveaus van inwoners aan schadelijke chemicaliën.
- Beheer en regulering: Beoordeling van de regelgeving en beheersmaatregelen om chemische vervuiling te verminderen en te voorkomen.

Chemische verontreiniging uit zich het sterkst in de verontreiniging van de bodem, er wordt onderzocht wat de status is van de bodem in Hoge Vucht. Hierbij wordt gekeken naar openbaar beschikbare bodemonderzoeken en saneringsactiviteiten. Naast bodemonderzoek wordt gekeken naar (historische) vervuiling van andere aard. Als laatste wordt regulering vanuit de gemeente en provincie onderzocht.

Indicator	Bron	Reden
Bodemverontreiniging	https://www.bodemloket.nl/	Openbare bodemonderzoeken worden in kaart gebracht op deze website.
Gezondheidsrisico's	Rapporten, Nieuws websites	Er wordt gekeken naar historische en huidige gezondheidsrisico's in de buurt van Hoge Vucht door nieuwsartikelen te onderzoeken en rapporten over bodemkwaliteit te vergelijken

3.7.5 Stikstof belasting

Naast de hier voor genoemde categorieën is het ook erg van belang om te kijken naar de stikstof belasting die de wijk met zich meebrengt. Grote uitstoot van stikstof heeft namelijk veel gevolgen, zo verslechterd het de luchtkwaliteit en zorgt het voor schade van ecosystemen. Om deze reden is het dus ook belangrijk om deze zo laag mogelijk te houden. Stikstof kan door veel verschillende bronnen geproduceerd worden. Zo heeft het verkeer een groot aandeel, maar ook de landbouw. Daarnaast stoten bouwprojecten ook veel stikstof uit. Het berekenen van de uitstoot van de gehele wijk is bijna niet te doen, daarom is het vooral van belang om te kijken per inwoner. Hierbij moet er daarom ook vooral gekeken worden naar de inwoner en hoe bewust ze hier over zijn. De indicators zijn het volgende:

- Bewustzijn: Zijn de inwoners van de Hoge Vucht bezig met hun eigen stikstofuitstoot, en hoeveel weten ze hiervan?
- Stikstof in de lucht: Wat is het stikstofgehalte dat zich in de lucht bevindt binnen de Hoge Vucht?
- Verkeersgebied: Heeft de Hoge Vucht een druk verkeersgebied?

Om de stikstof belasting in kaart te brengen wordt er gekeken naar verschillende aspecten. Daarbij is dit een complex onderdeel waardoor de echte getallen voor een wijk als de Hoge Vucht lastig te berekenen zijn. Hierdoor wordt er dus ook gekeken naar het bewustzijn van de inwoners en wat er al gedaan wordt aan het voorkomen van de belasting. Er wordt gekeken naar het stikstofgehalte in de lucht, hierdoor is de belasting van de wijk te berekenen. Daarnaast wordt er ook gekeken naar een veroorzaker van stikstof. Er wordt gekeken naar het verkeersgebied binnen de Hoge Vucht.

Indicator	Bron	Reden
Bewustzijn	Interviews, gemeente	onderzoek Uit interviews zal blijken of er al bewustzijn is en of er al acties worden uitgevoerd, door onderzoeken van de gemeente.
Stikstof in de lucht	atlasleefomgeving.nl/check-je-plek	Om er achter te komen wat het stikstof gehalte in de Hoge Vucht is, biedt de site Atlasleefomgeving een goed beeld.
Verkeersgebied	(Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, sd), Interview, Google Maps	Er wordt gebruik gemaakt van het kennisinstituut voor mobiliteitsverkeer omdat dit informatie over het verkeer bevat binnen de Hoge Vucht. Daarnaast worden er interviews gehouden.

3.7.6 Biodiversiteit verlies

Het is ook belangrijk om te kijken naar de biodiversiteit binnen de wijk. De biodiversiteit geeft de graad aan van verscheidenheid aan levensvormen binnen een gegeven ecosysteem, bioom of geografisch gebied. De biodiversiteit is belangrijk voor een aantal redenen; Ecologische stabiliteit, Voedselvoorziening, Medicijnen en Gezondheid, Economische waarde, Culturelen, Klimaatregulatie en onderzoek en onderwijs. Daarnaast is het ook van belang om de mening van de inwoners van de Hoge Vucht in deze categorie mee te nemen. Hiervoor zijn de onderstaande indicators opgesteld.

- Soortendiversiteit: Hoe goed scoort de Hoge Vucht op de soortendiversiteit.
- Biodiversiteit volgens inwoners: Is biodiversiteit een belangrijk punt onder de inwoners van de Hoge Vucht?
- Nabijheid van natuurgebieden: Hoe goed scoort de Hoge Vucht op het vlak van de nabijheid van natuurgebieden van zowel in als buiten de wijk.

Om het verlies van biodiversiteit goed in kaart te brengen wordt er bij veel gevallen gebruik gemaakt van de term soortendiversiteit. Dit houdt de diversiteit aan groen en bio binnen een gebied in. Het bewustzijn onder de inwoners wordt ook onderzocht, aangezien zij uiteindelijk voor de wijk moeten zorgen. Tenslotte wordt er gekeken naar de nabijheid van natuurgebieden, dit wordt gedaan om een beeld te krijgen in wat voor omgeving de Hoge Vucht zich bevindt en waar er weinig tot geen biodiversiteit verlies is. Daarbij zou dit een reden kunnen zijn voor het ontbreken van biodiversiteit in de wijk zelf.

Indicator	Bron	Reden
Soortendiversiteit	atlasleefomgeving.nl/check-je-plek	Om achter de biodiversiteit te komen wordt er gekeken naar de soortendiversiteit. Dit wordt gedaan door de site Atlasleefomgeving. Hierbij komt het soortendiversiteit per wijkgedeelte omhoog
Biodiversiteit volgens inwoners	Interviews	Om er achter te komen of er bewustzijn is onder de inwoners wordt er gewerkt met interviews.
Nabijheid van natuurgebieden	Google Maps, Interviews Inwoners, atlasleefomgeving.nl/check-je-plek	Google maps geeft een goed beeld van de nabijheid van natuurgebieden binnen de Hoge Vucht. Daarnaast geeft gesprekken met inwoners een aanvulling met daarbij hun mening over de natuurgelegenheden. De atlasleefomgeving wordt gebruikt om via een kaart een goed beeld te krijgen van de natuurgebieden dicht bij de Hoge Vucht

3.7.7 Zoetwateronttrekking

Er wordt binnen de Donut ook gekeken naar de zoetwateronttrekking. Dit verwijst naar het proces waarbij water wordt gewonnen uit zoetwaterbronnen zoals rivieren en meren. Dit wordt gebruikt voor bijvoorbeeld drinkwater en andere menselijke behoeften. Hiervoor zijn de volgende indicatoren opgesteld.

- Grondwateronttrekking: Zijn er grondwateronttrekkingspunten in de buurt van de Hoge Vucht?

Om een beeld te creëren van de zoetwateronttrekking binnen de Hoge Vucht, zal er gekeken moeten worden naar de verschillende punten waar grondwater onttrokken wordt. Hierbij wordt er gefocust op de punten die dichtbij de Hoge Vucht liggen. Naast deze indicator zijn er nog een aantal andere lastigere indicatoren. Dit zijn punten waar voor nu nog niet naar gekeken is maar in de toekomst wel meegenomen moet worden. Om deze reden zijn deze indicatoren toch in de onderstaande tabel meegenomen.

Indicator	Bron	Reden
Acties inwoners	Interview inwoners, interview gemeente	Om er achter te komen wat voor acties er al uitgevoerd worden is het belangrijk om in gesprek te gaan met de inwoners en gemeente.
Aangevulde waterbronnen	Interview inwoners, (Verbeterbreda, 2023)	Om een beeld te krijgen van de aangevulde waterbronnen wordt er gebruik gemaakt van de Verbeterbreda Monitor. Daarnaast doen we onderzoek bij de inwoners zelf door interviews af te nemen.
Gemiddelde watergebruik	Interview inwoners, interview gemeente, (RekenkamerBreda, sd)	Om een beeld te krijgen van het gemiddelde waterverbruik zullen er gesprekken gestart moeten worden met de gemeente. Daarnaast zal ook het rekenkamer rapport geraadpleegd moeten worden voor extra data vanuit de gemeente van Breda.
Grondwateronttrekking	atlasleefomgeving.nl/check-je-plek	Atlasleefomgeving geeft via de kaart voor grondwater een beeld van de verschillende grondwateronttrekkingspunten in de buurt van de Hoge Vucht.

3.7.8 Afval

De laatste categorie van de buitenste ring is de categorie Afval. Hierin wordt er gekeken naar hoe de wijk scoort op basis van verschillende punten. Zo is het belangrijk om te kijken naar de hoeveelheid afval dat de wijk produceert, hoe de wijk hiermee omgaat en wat voor soort afval er allemaal geproduceerd wordt. Hierbij moet er gekeken worden naar de wijk als geheel maar ook naar de gegevens per persoon. Uiteraard zal er ook gekeken moeten worden naar de mening van de inwoners en de eventuele opgezette projecten om het afval te verminderen. Om deze reden zijn de volgende indicatoren opgesteld.

- Afvalhoeveelheid: Wat is de afvalhoeveelheid die maandelijks wordt gecreëerd binnen de Hoge Vucht?
- Soort afval: Wat voor soort afval bevindt zich in de Hoge Vucht?
- Ophalen en verzamelen: Hoe is het ophalen en verzamelen van afval binnen de Hoge Vucht geregeld?

- Afval in de wijk: Is er veel afval aanwezig in de wijk? Denk hierbij vooral aan het zwerfafval op de straten en hoe de wijk scoort volgens de medewerkers.

Om de categorie afval te meten, moet er naar verschillende indicatoren gekeken worden. Allereerst moet er gekeken worden naar de opgehaalde afvalhoeveelheid per maand. Door dit te doen wordt er een goed beeld gecreëerd voor wat voor rol afval speelt in de wijk. Daarnaast moet er ook gekeken worden naar het soort afval. Dit is van belang omdat bepaalde soorten afval slechter zijn voor het milieu dan anderen. Er moet ook gekeken worden naar de mogelijkheden voor het ophalen en verzamelen van afval binnen de wijk. Tenslotte zal er gekeken worden naar de mening van de inwoners. Dit wordt gedaan om de tevredenheid op het vlak van afval te meten.

Indicator	Bron	Reden
Afvalhoeveelheid	Interviews gemeente Breda, CBS	De gemeente het CBS bieden gemiddelde cijfers over de hoeveelheid afval binnen de Hoge Vucht en Breda
Soort afval	Interviews gemeente Breda, CBS	De gemeente het CBS bieden gemiddelde cijfers over de hoeveelheid afval binnen de Hoge Vucht en Breda
Ophalen en verzamelen	https://www.breda.nl/afval	De website van de gemeente biedt inzicht wat voor afvalmogelijkheden er liggen voor de inwoners van de Hoge Vucht.
Afval in de wijk	Interviews met de inwoners,	Om er achter te komen wat de mening is van de inwoners zullen er gesprekken aangegaan moeten worden.

---

4. Resultaten

In deze fasen zullen we per categorie uitwerken waar welke data vandaan komt en hoe deze er uit ziet.

De donut cijfers zijn gebaseerd op het school systeem. Hierbij een uitleg.

10	Het beste haalbare
9	Heel goed
8	Goed, is in de donut
7	Net buiten de donut maar hoeft niet met haast aangepakt te worden
6	Voldoende maar genoeg ruimte voor verbetering
5	Onvoldoende, slechte uitwerking
4	Tekortkoming
3	Flinke tekortkoming
2	Zeer slecht, aanpassen met spoed
1	Onleefbaar

4.1 Binnenste ring - Sociaal fundament

4.1.1 Voeding

Winkels en horecazaken + Soort winkel

In Hoge Vucht is het voornamelijk mogelijk om inkopen te doen in het winkelcentrum dat centraal gelegen is in de wijk. De boodschappen kunnen worden gedaan bij Albert Heijn, Jumbo, Aldi, Capadocia Market of Toko King. Er is ook een winkel waar frisdranken tegen een voordelige prijs verkrijgbaar zijn. In Biesdonk kunnen boodschappen ook worden gedaan bij Breda Avantage Supermarkt BV.

Verder zijn er diverse winkels zoals een Snoepwinkel (Jamin), traiteur en delicatessewinkel (Kaatje Jans), bakkerij (Dikke Mik), lunchroom (Hart van Moerwijk), taartenwinkel (Multivlaai), brasserie (EdMiral), kippenwinkel (Poeliershuis Schrauwen), pizzeria (Domino's), snackbar (Friet en ijssalon), Drankenwinkel (Gall&Gall), Groenten- en fruitwinkel (Goudreinet), viswinkel (Vistrend) en een Chinees restaurant dat onlangs de deuren sloot (Jade).

In Geeren-Zuid is er nog ONS restaurant. Dit restaurant serveert betaalbare 3-gangen menu's waarvan het menu dagelijks verandert. Er wordt afgewisseld tussen verschillende keukens.

Er zijn diverse keukens vertegenwoordigd in Hoge Vucht. Naast een Aziatische supermarkt (Toko King) is er ook een Turkse supermarkt (Capadocia) met een assortiment aan Marokkaanse, Iraanse en Surinaamse producten. Ook Jumbo, Albert Heijn en Aldi bieden een uitgebreid scala aan multiculturele producten aan. Halalproducten worden in vrijwel elke winkel aangeboden. Het restaurant ONS label serveert ook dagelijks halalmaaltijden (Google Maps, 2023; Winkelcentrum Hoge Vucht, 2023).

Interviews

Uit de interviews met de inwoners Akbar, Ad, Maarten en Tess blijkt steeds hetzelfde. Er is een aanbod aan voedingswinkels in Hoge Vucht, maar hoofdzakelijk in het winkelcentrum. In die winkels, snackbars en restaurants heb je een uitgebreid aanbod aan halal, soms is er zelfs uitsluitend halalvlees. De vier inwoners trekken vrijwel enkel naar het winkelcentrum voor boodschappen. Voor overige zaken gaan naar Breda centrum (Bijlage H, I, M en N).

Conclusie

Er is een breed aanbod aan winkels in Hoge Vucht, echter bevinden ze zich zo goed als allemaal in het winkelcentrum centraal in de wijk. Qua restaurants is het aanbod zeer laag. Ook deze liggen hoofdzakelijk in het winkelcentrum. Er is wel een groot aanbod aan halal, Surinaams, Indisch, Chinees, enzovoort. Voor overige inkopen trekken de inwoners naar Breda Centrum. In Breda zelf is een breed aanbod aan winkels en restaurants van verschillende keukens en van verschillende diëten. Deze zijn telkens allemaal verspreid over de stad. Hoge Vucht scoort 7 punten, wegens dat de voorzieningen allemaal in het winkelcentrum geconcentreerd liggen.

4.1.2 Gezondheid

Zorginstellingen

Hoge Vucht heeft twee apotheken. Eén daarvan bevindt zich in het winkelcentrum. De andere in het Geeren-Noord. Er zijn drie huisartspraktijken. Twee in Wisselaar, één in het winkelcentrum en één in Geeren-Zuid. Er zijn twee tandartsen, beide gelegen in Biesdonk. Ook zijn er nog twee kinesisten, één in Geeren-Noord en één in Geeren-Zuid. Er zijn geen psychologen in Hoge Vucht. Wel zijn er nog twee woonzorgcentra. Woonzorgcentrum Raffy bevindt zich in Geeren-Noord en woonzorgcentrum surplus Vuchterhage bevindt zich centraal in Hoge Vucht, vlak bij het winkelcentrum. Men kan stellen dat er voldoende zorginstellingen zijn in de wijk (Google Maps, 2023).

Leeftijdscategorieën

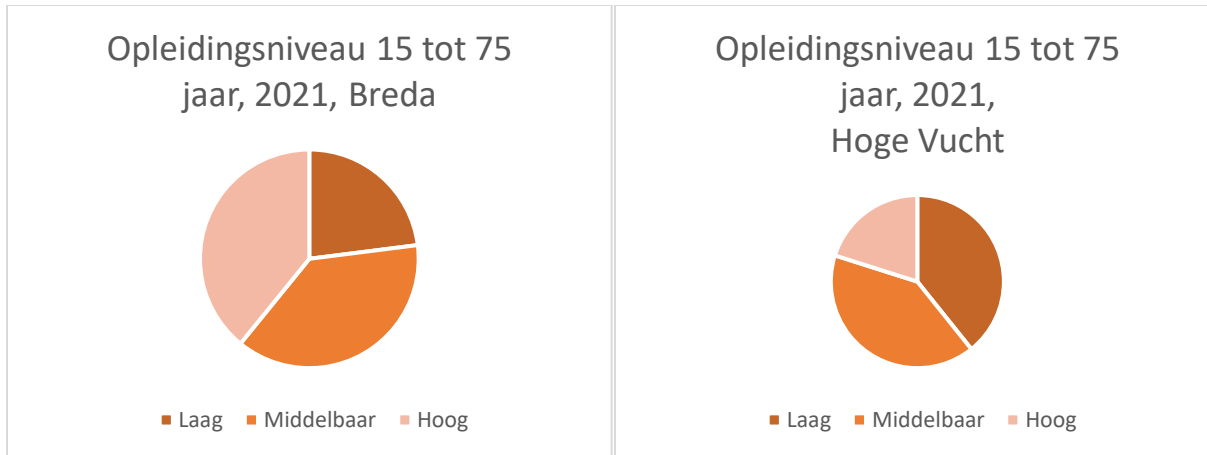
Figuur 15 geeft de leeftijdscategorieën weer voor Breda en Hoge Vucht in 2022, verdeeld over de leeftijdscategorieën; 0-15 jaar, 15-25 jaar, 25-45 jaar, 45-65 jaar en 65 jaar of ouder. Uit de twee cirkeldiagrammen kan worden afgeleid dat er geen significant verschil is tussen de leeftijdsgroepen. De grootste groepen zijn in beide gevallen 25-45 jaar en 45-65 jaar (CBS, 2023) (CBS, 2023).

Figuur 15: Leeftijdscategorieën Breda (Links) en Hoge Vucht (Rechts), 2022 (Kerncijfers wijken en buurten 2022, 2023)

Leeftijdverwachting

De levensverwachting wordt bepaald afhankelijk van het opleidingsniveau. Onderstaande figuren geven de verdeling van de opleidingsniveaus van Breda en Hoge Vucht weer.

Figuur 16: Opleidingsniveau 15 tot 75 jaar in Breda (Links) en Hoge Vucht (Rechts), 2021 (CBS, 2022)

Uit de figuur zijn grote verschillen af te leiden. In Breda was slechts 23% van de inwoners tussen 15 en 75 jaar laag opgeleid in 2021. Voor Hoge Vucht is dit bijna twee keer zo veel met 39% van de inwoners die laagopgeleid is. In Breda haalde reeds 38% van de inwoners een middelbare opleiding. In Hoge Vucht behaalt iets meer met 41%. De grootste categorie is in Breda de hoogopgeleiden. Dit is 39% van de inwoners. Voor Hoge Vucht is dit slechts 20% (CBS, 2022).

Volgens het CBS hebben mensen met een laag opleidingsniveau een levensverwachting van 79 jaar. Voor mensen met een middelbaar opleidingsniveau is dit 81,8 jaar. Tot slot ligt de levensverwachting voor mensen met een hoog opleidingsniveau op 83,8 jaar. Dit is bijna vier jaar meer dan de laagopgeleiden inwoners (CBS, 2023).

Conclusie

Breda en Hoge Vucht hebben een groot aanbod aan zorginstellingen, verspreid over het grondgebied. De leeftjdsverdelingen zijn ongeveer gelijk. De levensverwachting in Hoge Vucht ligt stuk lager als gevolg van de lage opleidingsniveaus in de wijk. Om deze reden scoort Hoge Vucht slechter op de donut. Hoge Vucht krijgt een score van 5.

4.1.3 Educatie

Score scholen

In 3.2.6 *Belangrijke getallen* werden reeds alle scholen in de wijk opgesomd. Voor elk van deze scholen werd via google reviews gekeken naar hoe goed deze scholen scoren.

1. Katholieke basisschool (KBS) John F Kennedy, Molstraat 34

De John F Kennedy school scoort 2,0/5 sterren op basis van 4 reviews. 1 iemand gaf de school 5 sterren. De 3 overige reviews bedroegen slechts 1 ster.

2. Openbare basisschool Het Noorderlicht, Cornelis Florisstraat 25

Het noorderlicht scoort 4,4/5 sterren op basis van 7 reviews. 6 mensen gaven de school 5 sterren. 1 iemand gaf de school slechts 1 stem, maar liet geen recensie achter

3. Basisschool De Fontein, Thomas Vincidorstraat 7

De Fontein scoort 4,3/5 sterren op basis van 4 reviews. 3 personen gaven de school 5 sterren. De 4e persoon gaf de school 2 sterren. Deze liet een negatieve recensie achter omwege van de infrastructuur van de school en de onveilige straat waar de schoolkinderen moeten oversteken.

4. RK/Kindcentrum De Wisselaar, Vlaanderenstraat 56

De school heeft geen reviews.

(Reviews, 2023)

Interviews

Tijdens de interviews met inwoners van de wijk werd soms kort de scholen in Hoge Vucht aangehaald. Geen enkele van de geïnterviewden gaat of ging ooit naar school in Hoge Vucht of heeft kinderen die hier naar school gaan of gingen.

Maarten, inwoner van Hoge Vucht, spreekt over een te grote focus op allochtonen binnen het onderwijs in Hoge Vucht, waardoor die bijna het gevoel heeft dat dit gevolgen zou hebben voor de opleiding van diens (autochtone) kinderen. Hij sprak met de directrice van deze school en ondervond dit aan de hand van dit gesprek. Welke school dit is en wanneer het gesprek plaatsvond is niet bekend. Maarten besloot om de kinderen buiten de wijk op school te sturen (Bijlage M).

Ad spreekt over een "niet- witte school" in Hoge Vucht die recent is gebouwd. Verder zegt hij niets over het onderwerp (Bijlage N).

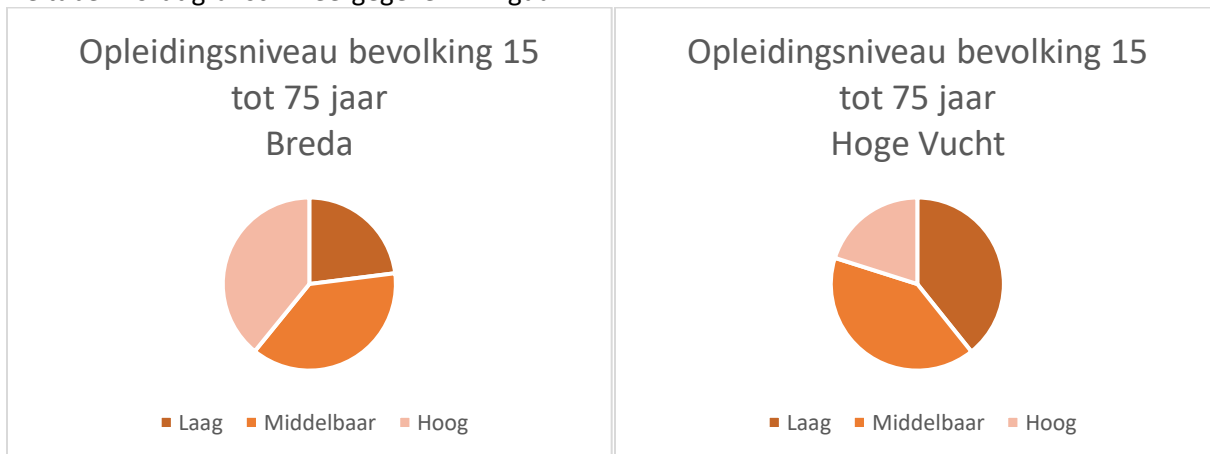
Opleidingsniveaus

Tabel 4 Tabel 4: Opleidingsniveaus bevolking 15 tot 75 jaar in Breda en Hoge Vucht (CBS, 2022) geeft de verdeling van de opleidingsniveaus van de inwoners van Breda en Hoge Vucht tussen de 15 en 75 jaar weer, verdeeld over de niveaus laag, middelbaar en hoog. De data dateren van 2021.

Tabel 4: Opleidingsniveaus bevolking 15 tot 75 jaar in Breda en Hoge Vucht (CBS, 2022)

Locatie	Laag	Middelbaar	Hoog
Breda	23,00%	37,87%	39,14%
Hoge Vucht	39,25%	40,64%	20,10%

De tabel wordt grafisch weergegeven in Figuur 17.

Figuur 17: Opleidingsniveau bevolking 15 tot 75 jaar in Breda (Links) en Hoge Vucht (Rechts) (CBS, 2022).

Tussen Breda en Hoge Vucht is een groot onderscheid. De middelste groep: middelbaar is voor beiden min of meer gelijk met $\pm 40\%$ van de inwoners die dit onderwijsniveau behaalt. In de overige categorieën: laag en hoog zijn grotere verschillen te merken. In Hoge Vucht is slechts zo een 20% van de bevolking hoog opgeleid. Voor Breda is dit tweemaal zo veel, met bijna 40%. Voor de categorie laag

geldt het omgekeerde. Opnieuw scoort Hoge Vucht veel slechter met 40% van de bevolking die maar dit opleidingsniveau haalt. Voor Breda is dit slechts de helft (CBS, 2022).

Conclusie

Het grote verschil in opleidingsniveaus brengt ook een groot verschil in punten mee voor de donut. Breda is minder inclusief in de scholen, voor Hoge Vucht wordt dan weer gezegd dat ze te inclusief zijn en daardoor autochtonen zich niet welkom voelen. Om deze reden scoort Hoge Vucht een 5.

4.1.4 Inkomen en werk

Gemiddeld inkomen

Onderstaande Tabel 5 bevat het gemiddelde jaarinkomen van Breda, Hoge Vucht en de vier buurten binnen Hoge Vucht: Biesdonk, Wisselaar, Geeren-Noord en Geeren-Zuid voor het jaar 2021 (Alle Cijfers, 2023).

Tabel 5: Gemiddeld Jaarkomen voor Breda, Hoge Vucht en de buurten in Hoge Vucht, 2021 (Alle Cijfers, 2023). (Alle Cijfers, 2023)

Locatie	Inkomen in euro
Breda	31 835
Hoge Vucht	20 850
Biesdonk	21 600
Wisselaar	21 400
Geeren-Noord	20 600
Geeren-Zuid	19 800

Het gemiddelde inkomen van Hoge Vucht ligt bij 11 000 euro lager dan het gemiddelde inkomen in Breda. Zij moeten het maandelijks met zo 915 euro minder doen dan de gemiddelde Bredenaar. Geeren-Zuid is de buurt met het laagste inkomen in heel Breda. Hier is het gemiddelde jaarinkomen 19 800 euro, maandelijks bedraagt dit zo een. 1 650 euro. De buurt met het hoogste inkomen is Mastbos. Hier ligt het gemiddelde inkomen op 44 900 euro. Dit is meer dan tweemaal zo veel. Biesdonk is meest welvarende buurt met een gemiddeld jaarinkomen van 21 600 euro (Alle Cijfers, 2023) (Alle Cijfers, 2023).

Sinds 2020 ligt de lage- inkomensgrens op 1 100 euro per maand voor een alleenstaande. Indien de alleenstaande 2 minderjarige kinderen heeft ligt de grens op 1 680 euro. Dit is 30 euro meer dan het gemiddelde inkomen in Geeren-Zuid. Mogelijks leven heel wat eenoudergezinnen onder die lage-inkomensgrens. Indien het inkomen onder de lage-inkomensgrens ligt spreekt men van een huishouden met een laag inkomen of van een huishouden met risico op armoede (Armoedefonds, 2022).

Bevolking op de arbeidsmarkt

Onderstaande Tabel 6 geeft de beroeps- en niet beroepsbevolking, alsook de werkzame beroepsbevolking en de arbeidsparticipatie) en de netto arbeidsparticipatie voor 2021 weer. Onder arbeidsdeelname vallen alle personen die tot de werkzame, werkloze of niet- beroepsbevolking horen tussen 15 en 75 jaar. De werkzame beroepsbevolking zijn alle personen die betaald werk hebben. De netto arbeidsparticipatie is het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet beroepsbevolking. Uit de tabel kan met afleiden dat de netto arbeidsparticipatie in Hoge Vucht zo een 9 procent lager ligt dan gemiddeld (CBS, 2023) (CBS, 2023).

Tabel 6: Beroeps- en niet beroepsbevolking, werkzame beroepsbevolking en netto arbeidsparticipatie voor Breda, Hoge Vucht en de buurten binnen Hoge Vucht, 2021 (CBS, 2023) (CBS, 2023).

Locatie	Arbeidsdeelname (beroeps- en niet beroepsbevolking)	Werkzame beroepsbevolking	Netto arbeidsparticipatie
Breda	193250	98 280	71
Hoge Vucht	11 180	7 040	62
Biesdonk	3 360	2 290	63
Wisselaar	3 140	1 930	62
Geeren-Noord	1 940	1 180	61
Geeren-Zuid	2 740	1 640	60

Aantal werkzoekenden

Enkel gegevens over heel Breda zijn terug te vinden omtrent het aantal werkzoekenden. In Breda woonden in 2022 186.438 mensen, 106.000 mensen behoren tot de beroepsbevolking. Dit betekent dat ze betaald werk hebben, geen betaald werk hebben, op zoek zijn naar betaald werk en hiervoor ook direct beschikbaar zijn. 102.000 mensen van de beroepsbevolking zijn werkzaam. Dit betekent dat 4.000 mensen ofwel 3,8% van de mensen binnen de beroepsbevolking werkloos zijn. 56,86% van de inwoners van Breda behoort tot de beroepsbevolking. Overige zijn jonger dan 15 jaar, ouder dan 75 jaar of niet op zoek naar werk (Gemeente Breda, 2022) (Gemeente Breda, 2023).

Conclusie

Op het gemiddelde inkomen scoort Hoge Vucht significant slechter dan Breda. De netto arbeidsparticipatie ligt ook een stuk lager. Om deze reden krijgt Hoge Vucht slechts 4 punten op de donut.

4.1.5 Vrede en rechtvaardigheid

Aantal misdrijven

In onderstaande tabel worden het aantal inwoners in 2022 voor de gemeente Breda en voor de wijk Hoge Vucht alsook het aantal misdrijven in de gemeente en wijk weergegeven. Het cijfer omvat enkel het aantal geregistreerde misdrijven bij de politie. De realiteit kan dus verschillen. In totaal waren er 10759 misdrijven in de gemeente Breda. De meest voorkomende misdaad was de diefstal van brom-, snor- en fietsen. In Hoge Vucht waren er 771 misdrijven in 2022. De meest voorkomende misdrijf hier was winkeldiefstal.

Het aantal misdrijven per inwoner ligt voor Breda net iets hoger dan Hoge Vucht. Dit wil zeggen dat Hoge Vucht dus iets veiliger is dan Breda gemiddeld in 2022 als men kijkt naar het aantal geregistreerde misdrijven (Allecijfers.nl, 2023).

Tabel 7: aantal misdrijven Breda en Hoge Vucht, 2022 (Allecijfers.nl, 2023).

Locatie	Inwoners	Misdrijven
Breda	184702	10759
Hoge Vucht	15540	771

Gevoel inwoners

Om te weten te komen of de inwoners van Hoge Vucht zich ook veilig voelen in de wijk, wordt er gekeken naar de interviews. Tijdens het gesprek met Akbar, een inwoner van Hoge Vucht, kwam veiligheid maar kort aan bod. Hij zei simpelweg zich veilig te voelen, niet meer, niet minder (Bijlage H).

Interview Maarten

Maarten vertelde dan weer dat hij zijn kinderen niet naar een speeltuintje laat gaan op 200 meter van hun thuis, omdat hij hier geen goed gevoel over heeft. Hij spreekt niet over gebeurtenissen die hem onveilig doen voelen (Bijlage M).

Interview Tess

Tess, ook een inwoner van Hoge Vucht vertelde dat ze zo een 2 jaar geleden overdag is aangevallen geweest door een groep hangjongeren. Ze beledigden haar en deden haar pijn. Ze kent haar routes door de wijk waar ze zich wel veilig voelt en is zich heel bewust van welke straten ze allemaal mijdt. Ze vertelde ook dat een oudere persoon toen was tussengekomen en insinueert dat het probleem dus hoofdzakelijk bij de jongeren ligt. Tess vermoedt dat de reden zij aangevallen werd is omdat ze transgender is. Twee jaar geleden, toen ze werd aangevallen, zat ze aan de start van haar transitie en zag ook een buitenstaander dit duidelijk. Sinds haar haar meer gegroeid is en ze dus meer op zichzelf lijkt, is het viseren afgenomen (Bijlage I). De meningen van de inwoners zijn zeer verdeeld.

Conclusie

Over het algemeen kan gezegd worden dat Hoge Vucht even veilig, zelfs veiliger is dan Breda. Echter is het soort misdrijf wel verschillend. Uit de interviews met inwoners van Hoge Vucht blijkt dat ze zich wel veilig voelen, enkel Tess werd al eens aangevallen in de wijk en voelt zich niet meer veilig. Dit komt waarschijnlijk omdat ze transgender is. Ook Maarten vertrouwt het niet om zijn kinderen in de wijk te laten spelen op straat of op een speelplein. De media beïnvloeden mogelijks zijn veiligheidsgevoel. Om deze reden scoort Hoge Vucht 5.

4.1.6 Politieke stem

De uitslag van de verkiezing van november 2023 voor Breda en Hoge Vucht worden in onderstaande tabel in kaart gebracht.

Stemgerechtigden, Percentage stemmers

In totaal stemden er in Breda 108 994 mensen van de 142 438 kiesgerechtigden. Het opkomstpercentage bedroeg dus 76,52%. Breda telt 186.438 inwoners. 76,40% van de inwoners is kiesgerechtigd, slechts 58,48% van de inwoners ging stemmen en slechts 58,23% van de inwoners heeft een geldige stem. 429 stemmen waren ongeldig of blanco. In totaal zijn er dus 108565 geldige stemmen geteld. In Hoge Vucht kwamen 6768 kiezers stemmen en waren 6717 stemmen geldig (Gemeente Breda, 2023).

Grootste politieke partijen

Onderstaande tabel geeft de uitslag van de verkiezingen van 22 november 2023 weer voor Breda en Hoge Vucht. De partijen met de meeste stemmen in Breda waren respectievelijk VVD, PVV, GROENLINKS/PvdA, Nieuw Sociaal Contract, D66, enzovoort (Gemeente Breda, 2023).

In Hoge Vucht waren er 7 stembureaus open: Leger des Heils (54), Vrijwilliger CO (55), Het Noorderlicht (56), Kindercentrum de Wisselaar (58), Gemeenschapscentrum De Biesdonk (59), Woonzorgcentrum

Vuchterhage (65) en Talentencentrum De Kragt. In Totaal kwamen. De partijen met de meeste stemmen waren respectievelijk VVD, GROENLINKS/ PvdA, DENK, Nieuw Sociaal contract, VVD, enzovoort (Gemeente Breda, 2023).

Er heerst een grote discrepantie tussen bij de kiezers omtrent de partijen VVD, PVV en DENK. In Hoge Vucht stemt slechts 9,87% van de kiezers voor VVD, in tegenstelling tot de 20,82% in Breda. PVV scoort beter in Hoge Vucht; bijna 30% van de stemmen gaat naar deze partij. In Breda stemt 20% van de stemgerechtigden voor PVV. Ook DENK scoort beter in Hoge Vucht dan in de gemeente Breda. Bijna 13% van de kiezers stemt voor DENK in tegenstelling tot slechts 2,1% in Breda. Overige verschillen zijn niet significant (< 6%) (Gemeente Breda, 2023).

In Hoge Vucht zijn er $\pm 10\%$ meer stemmen voor extreemrechts (PVV), tegelijkertijd zijn er ook $\pm 10\%$ meer stemmen voor centraal links. VVD, die voorgaande aan de verkiezingen aan de macht was, verliest het vertrouwen van de stemmers. Zij krijgen in Hoge Vucht $\pm 10\%$ minder stemmen dan in Breda. Hieruit kan men afleiden dat men in Hoge Vucht verandering wil. Tegelijkertijd heerst een groot verschil in politieke geaardheid in de wijk (Gemeente Breda, 2023).

Inwoners van Breda die gingen stemmen, gaan niet per se naar het stembureau in hun eigen wijk. De cijfergegevens voor de stembureaus zijn om die reden niet 100% gelijk aan de cijfergegevens van de inwoners. Deze laatste zijn onbekend (Gemeente Breda, 2023).

Tabel 8: Uitslag verkiezingen tweede kamer 22 november 2023 voor Breda en Hoge Vucht (Gemeente Breda, 2023).

Partij	Aandeel stemmen Breda	Aandeel stemmen Hoge Vucht	Verskil Breda Hoge Vucht
VVD	20,82%	9,87%	10,95%
D66	9,70%	4,51%	5,19%
GROENLINKS / Partij van de Arbeid (PvdA)	17,66%	14,11%	3,55%
PVV (Partij voor de Vrijheid)	20,09%	29,98%	-9,90%
CDA	2,75%	1,56%	1,19%
SP (Socialistische Partij)	3,52%	4,85%	-1,33%
Forum voor Democratie	1,97%	3,44%	-1,47%
Partij voor de Dieren	2,54%	2,05%	0,49%
ChristenUnie	0,47%	0,67%	-0,20%
Volt	2,44%	1,32%	1,11%
JA21	0,79%	0,46%	0,33%
Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)	0,09%	0,21%	-0,12%
DENK	2,10%	12,88%	-10,78%
50PLUS	0,51%	0,61%	-0,10%
BBB	2,04%	1,56%	0,47%
BIJ1	0,40%	0,55%	-0,15%
Piratenpartij - De Groenen	0,09%	0,13%	-0,04%
BVNL / Groep Van Haga	0,49%	0,34%	0,15%
Nieuw Sociaal Contract	11,07%	10,17%	0,90%

Splinter	0,15%	0,18%	-0,03%
LP (Libertaire Partij)	0,05%	0,04%	0,00%
LEF - Voor de Nieuwe Generatie	0,06%	0,10%	-0,04%
Samen voor Nederland	0,05%	0,09%	-0,04%
Nederland met een PLAN	0,06%	0,16%	-0,10%
PartijvdSport	0,07%	0,09%	-0,02%
Politieke Partij voor Basisinkomen	0,02%	0,03%	-0,01%

Conclusie

Het percentage stemmers en het aantal stemgerechtigden voor Hoge Vucht is onbekend. In Breda kwam slechts 58% van de 76% kiesgerechtigden stemmen. De verdeling van de stemmen op de politieke partijen kan geen invloed hebben op de donut. Er kan aangenomen worden dat deze cijfers zich doortrekken in de wijk Hoge Vucht. Dit betekent dan dat zo een 18% van de kiesgerechtigden hun stem niet is gaan uitbrengen.

4.1.7 Sociale rechtvaardigheid

Om te achterhalen vanuit welke situatie de inwoners van Hoge Vucht komen kijken we eerst naar het percentage dat een uitkering krijgt. Ook onderzochten we wat de laaggeletterdheid is in Hoge Vucht en wat het percentage is dat moeite heeft met rondkomen.

Rondkomen

Moeite met rondkomen wordt gezien als iedere maand moeten puzzelen om alle rekeningen op tijd te kunnen betalen en daarbij niks opzij kunnen leggen.

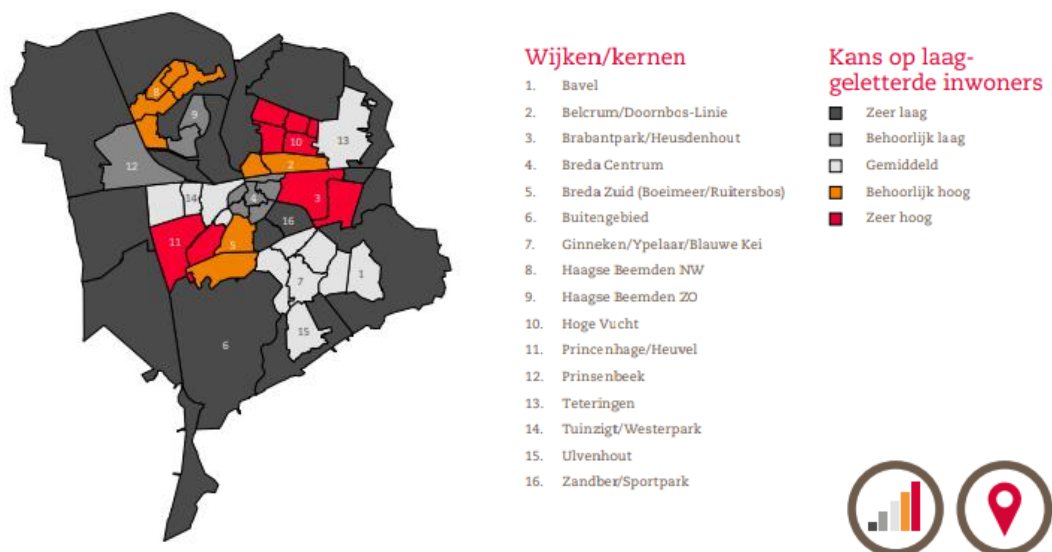
Tabel 9: Rondkomen (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023)

Locatie	Moeite met rondkomen
Breda	14
Hoge Vucht	24
Biesdonk	22
Wisselaar	22
Geeren-Noord	24
Geeren-Zuid	26

Laaggeletterdheid

Voor laaggeletterden is het een extra grote uitdaging om rekeningen te begrijpen, toeslagen aan te vragen en de administratie bij te houden. Hiermee wordt er aangetoond wat de achterstand is voor sociale rechtvaardigheid en dat de wijk een extra hand kan gebruiken. Volgens onderzoeksorganisatie Cubiss hebben de volgende kenmerken veel te maken met laaggeletterdheid: opleidingsniveau, leeftijd, arbeidsmarktstatus, geslacht, opleidingsrichting, beroepsprestige en land van herkomst. geeft ook een schatting van hoe hoog de kans is op laaggeletterdheid in Breda, Hoge Vucht scoort hier 'Zeer Hoog'. Ondanks dat het een schatting is, geeft het schema wel aan wat de verschillen zijn.

Onderstaande figuur toont in welke wijken en/of kernen binnen Breda een over- of ondervertegenwoordiging van laaggeletterden is.

Uitkeringen

Hiernaast zien we ook een verschil in het percentage dat een uitkering krijgt in Hoge Vucht (Cubiss, 2017) vergeleken met Breda.

Tabel 10: Uitkeringen (CBS, 2022)

Locatie	WW	Bijstand	AO	AOW	Totaal	% van inwoners
Breda	1590	4400	6400	6420	32420	28%
Hoge Vucht	38	238	205	663	1143	35%
Biesdonk	50	250	250	870	1420	34%
Wisselaar	30	230	210	700	1170	34%
Geeren-Noord	30	200	150	460	840	37%
Geeren-Zuid	40	270	210	620	1140	36%

Voor sociale huur kijken we verder in hoofdstuk 4.1.9. Huisvesting.

Conclusie

In deze categorie word aangegeven dat mensen uit Hoge Vucht een grotere achterstand hebben op de arbeidsmarkt en goed een helpende hand kunnen gebruiken als het komt op rondkomen. Vandaar een 4.

4.1.8 Gendergelijkheid

Tabel 11 Genders (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023)

Locatie	Inwoners	Man	Vrouw	% van inwoners vrouw
Breda	186.438	91.927	94.511	50.7
Hoge Vucht	3.903	1.893	2.009	51.4
Biesdonk	4.935	2.360	2.570	52.1
Wisselaar	4.215	2.070	2.145	50.9
Geeren-Noord	2.690	1.340	1.350	50.2
Geeren-Zuid	3.770	1.800	1.970	52.3

Over deze categorie werd met inwoners van Hoge Vucht gesproken over hun veiligheid in de wijk en hun ervaringen.

Interview Monique van ONS Label (buurthuis)

Voor vrouwen is in 2011 de vrouwenstudio's opgericht. In het buurthuis worden naai, taal en fietslessen gegeven. Bij de taallessen bestaan 80% uit vrouwen en bij de fietslessen heeft Monique nog nooit een man gezien. In ONS restaurant bestaan de gasten dan weer uit vrijwel alleen maar alleenstaande mannen. Ook zijn er vertrouwenspersonen aanwezig in het buurthuis die ook meer vrouwen aantrekt dan mannen.

Daarnaast is er voor de jeugd helaas geen plek in het buurthuis. Daardoor belande de jongens makkelijk op de straat en trekken de meiden zich terug thuis. Het is daarnaast ook nog eens lastig om een plek te vinden voor de jeugd omdat in vele culturen in Hoge Vucht de jongens en meiden gescheiden moeten/willen leven. Er is een organisatie genaamd Grote Broer Grote Zus (GBGZ). Het doel van GBGZ is het bieden van toekomstperspectief aan jongeren voor wie dit niet vanzelfsprekend is. Ze willen ervoor zorgen dat de jongeren weer actief deelnemen, een stem hebben en zich betrokken voelen. Dit realiseren ze door het inzetten van positieve rolmodellen waarmee de jongeren zich kunnen identificeren en naar op kunnen kijken. (F. Samenvatting interview Monique ONS Label)

Gesprek met GBGZ (organisatie)

GBGZ wil een vangnet zijn voor jongeren die opgroeien in een complexe, snel veranderende wereld die niet altijd vanzelfsprekend is. Deze jongeren kunnen een extra steuntje in de rug gebruiken: iemand die ervoor hen is, serieus naar hen luistert en vooral kijkt naar hun mogelijkheden in plaats van hun beperkingen. Ze bieden een veilige leerzame omgeving waar jongens en meisjes zichzelf kunnen zijn, door onze begeleiding kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen als vrijwilligers in de buurt (Grote Broer Grote Zus, 2022). (G. Samenvatting mailverkeer GBGZ)

GBGZ merkt als organisatie niet dat er een verschil in gelijkheid is tussen jongens en meiden. Wel denken ze dat het kan komen door religie en/of afkomst.

Interview Akbar (inwoner, vluchteling)

Akbar woont bijna 5 jaar in de wijk Hoge Vucht. Hij heeft 3 dochters waarvan 2 werken bij Domino's en ook zij zijn tevreden over hun woonplek. Akbar vermeldt wel dat hij alleen van werk naar huis reist en niet veel van de wijk ziet. Zijn dochters zien dan weer wel veel van de wijk door werk en kennen zo ook veel mensen volgens Akbar (H. Samenvatting interview Akbar).

Interview Tess (student)

Tess is geboren in Hoge Vucht. Zij vindt de wijk in de afgelopen tijd minder crimineel dan vroeger. Daarnaast is er in haar ogen nog wel veel geluidsoverlast, geweld en gepest. Tess is transgender en is daarvoor aangevallen in 2021 door jongeren op de straat. Ze wezen naar haar riepen beledigende woorden. Tess voelt zich wel geaccepteerd en veilig bij ouderen, maar niet bij de jongeren in Geeren-Noord.

Geeren-Noord is volgens Tess ook erg grijs. Omdat er veel plekken zijn voor ouderen. Er zijn wel speeltuinen maar die zijn amper bezet. Als ze wel bezet zijn, zijn het vooral jongens met scooters of kleine kinderen met ouders, nooit kinderen alleen (I. Samenvatting interview Tess).

Conclusie

Er wordt geleefd in eigen kringen en wie daar niet deel van uitmaakt heeft daar ook niks te zoeken. Groepen leven gescheiden maar in die groepen worden weinig problemen ervaren. Voor deze categorie scoort Hoge Vucht een 5. Dit cijfer is gebaseerd op het geluid uit de wijk.

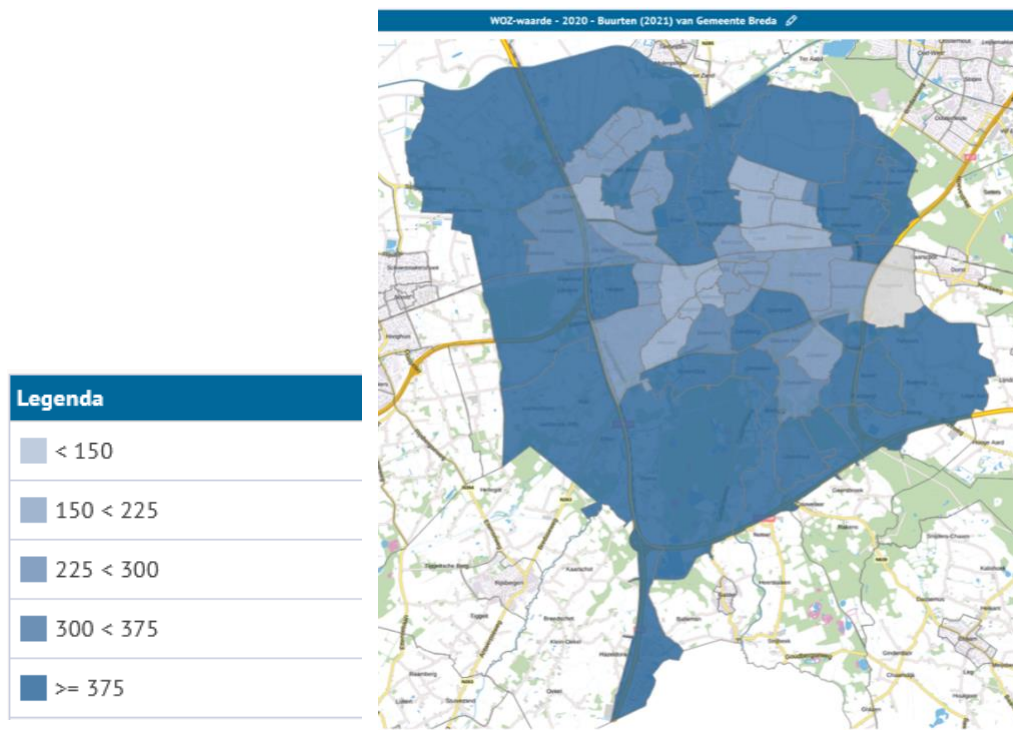
4.1.9 Huisvesting

WOZ-Waarde tegenover inkomen

In de volgende tabel is aangetoond dat in vergelijking tot Breda en het inkomen per huishouden de woningen goedkoper zijn in Hoge Vucht. Hiermee is dan ook gezegd dat de WOZ-waarde van woning ver lager ligt dan in de rest van Breda.

Tabel 12: Gemiddelde WOZ waarde en inkomen per huishouden 2022 (CBS, 2022). * Gemiddeld inkomen per huishouden voor Nederland gegevens uit 2020 (CBS, 2022).

Locatie	WOZ-waarde	Gemiddeld inkomen per huishouden	Verhouding (%)
Nederland	€ 317,000	€ 46,800*	15
Breda	€ 336,000	€ 61,952	18
Hoge Vucht	€ 212,500	€ 41,225	19
Biesdonk	€ 211,000	€ 42,900	20
Wisselaar	€ 223,000	€ 44,000	20
Geeren-Noord	€ 211,000	€ 40,700	19
Geeren-Zuid	€ 205,000	€ 37,300	18

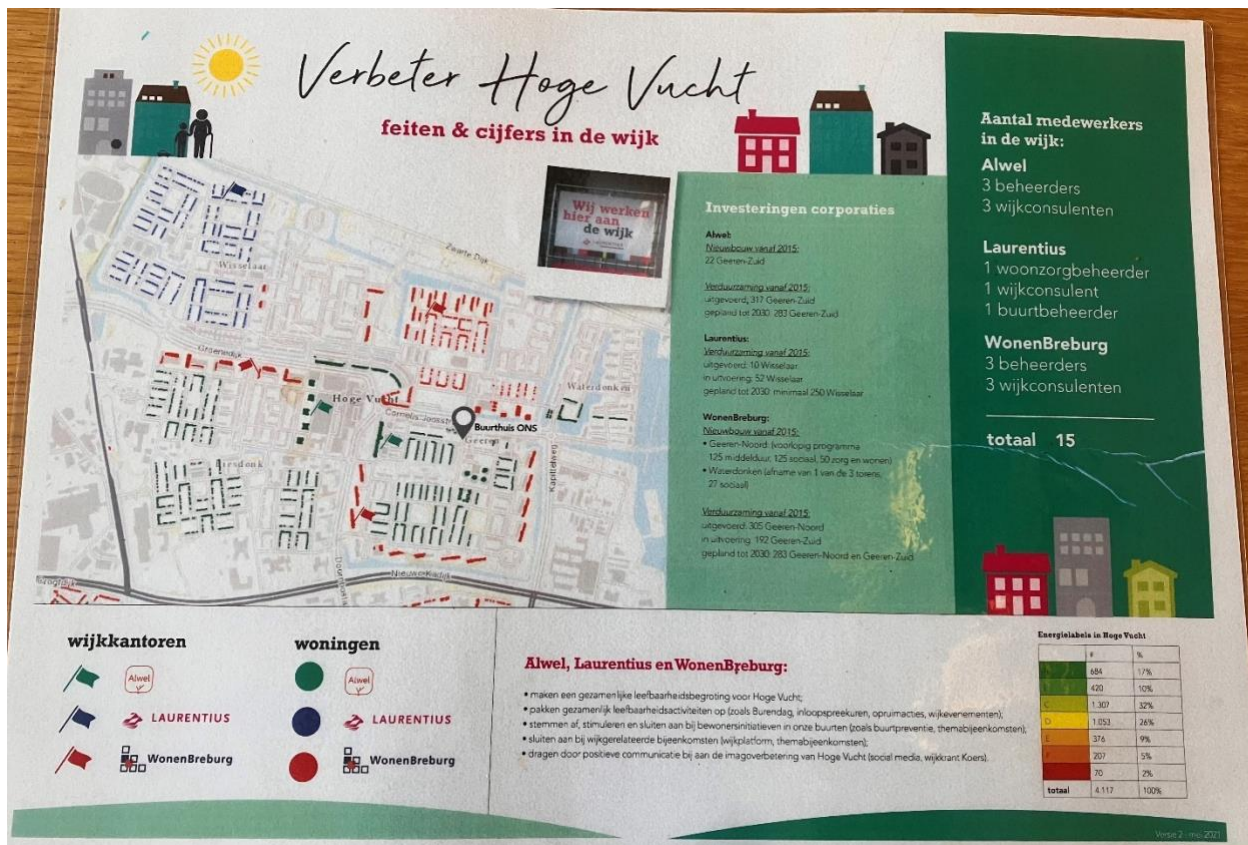

Figuur 18: Gemiddelde WOZ waarde gemeente Breda in 2021 (RVO, 2022).

Aantal woningen

Tabel 13: Woningen in Nederland (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (CBS, 2023)

Woningen	Aantal woningen	Aantal huurwoningen	% van wooncorporaties
Nederland	8.125.229	3.479.588	66
Breda	8.6727	39.127	63
Hoge Vucht	7.109	4.626	58
Biesdonk	2.234	1.273	50
Wisselaar	1.875	1.069	43
Geeren-Noord	1.213	837	64
Geeren-Zuid	1.787	1.447	74

Figuur 19 Verbeter Breda (zie bijlage)

Conclusie

Hoge Vucht biedt genoeg betaalbare woningen. Hoge Vucht scoort niet alleen hoog door een hoger percentage sociale huurwoningen in de wijk maar ook door de wooncorporaties die op een positieve manier erg aanwezig zijn in de wijk. Vandaar een 8.

4.1.10 Netwerk

In de inleiding is er gesproken over meerdere gemeenschapsplekken, deze gemeenschappen organiseren de volgende activiteiten:

- Voorjaars wandeling (Buurtpunt)
- Burendag (Oranjefonds)
- Nieuwe inwoners dag (HelloBreda)
- Buurtcamping (de buurtcamping Breda)
- Zaalvoetbaltoernooi (GBGZ)
- Etc.

Wat Buurtpunt hoort vanuit inwoners is dat er eigenlijk maar 1 ding mist in de wijk. Een kroeg. Een plek om samen te komen zonder te veel toeters en bellen (zie bijlage J).

Naast de vele activiteiten is er helaas ook een groot percentage aan eenzaamheid in Hoge Vucht. Dit komt doordat er veel oudere mensen wonen en er veel appartementencomplexen zijn die minder toegankelijk zijn voor andere in de wijk.

Locatie	Ervaren gezondheid (goed/zeer goed)	Onder- en overgewicht	Alcoholgebruik	Hoog risico op angst of depressie	Stress in de afgelopen 4 weken	Eenzaamheid
Nederland	78.4%	15.6%	43.9%	6.7%	17.9%	11.2%
Breda	78.5%	15.1%	39.3%	7.4%	18.9%	11.6%
Hoge Vucht	69.7%	21.8%	55.5%	11.6%	21.8%	16.8%
Biesdonk	70.9%	21.5%	54.1%	10.8%	21.1%	15.6%
Wisselaar	71.5%	21.8%	53.8%	10.5%	20.7%	15.4%
Geeren-Noord	69.3%	21.5%	55.4%	12.2%	22.5%	18.0%
Geeren-Zuid	66.9%	22.4%	58.5%	12.7%	22.7%	18.3%

Tabel 14: Gezondheid (RIVM, 2020)

Naast eenzaamheid speelt gezondheid ook een grote rol in het gevoel van verbondenheid. Een slecht gezondheid, verhoogd risico op angst en/of depressie en stress zorgt voor minder mobiliteit en flexibiliteit om dingen te ondernemen. Bovenstaande tabel geeft daarin ook weer dat, vergeleken met Breda en met Nederland, Hoge Vucht een flinke achterstand heeft.

Conclusie

Er gebeurt veel in de wijk. Er wordt van alles georganiseerd en iedereen is hiervoor welkom. Vanuit de inwoner zelf wordt hier dan soms minder enthousiast gereageerd, of alleen uit specifieke groepen. Maar de ruimte is er. Hierbij het cijfer 7.

4.1.11 Energie

Energie labels

In onderstaande tabel vindt u de cijfers van de energie labels in Breda en Hoge Vucht. Hoge Vucht scoort hier hoog. Dit komt door dat de wooncorporaties een groot deel van de woningen beheerd en de gemeente in de afgelopen jaren de wijk enorm heeft opgeknapt (zie bijlage K).

Tabel 15: Overzicht van energie labels van geregistreerde gebouwen in Hoge Vucht, Breda en Nederland in procent (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023) (Allecijfers.nl, 2023).

Locatie	A+++	A++	A+	A	B	C	D	E	F	G
Breda	0.8	0.9	1.3	23.4	15.6	24.9	10.5	8.4	7.4	6.6
Hoge Vucht	0.2	2.9	2.2	24.1	11.3	34.2	12.4	9.9	2.5	0.5
Biesdonk	0.3	0.4	0.3	9.2	10.1	36.3	24.7	16.5	1.8	0.3
Wisselaar	0	5.1	1.5	14.5	11.3	46.6	7.8	10.1	2.4	0.5
Geeren-Noord	0	0	0.6	39.4	13.2	30.5	11.1	4.1	1	0
Geeren-Zuid	0.4	5.9	6.2	33.4	10.5	23.36	5.9	8.8	4.6	1

Dankzij deze wooncorporaties is het wonen niet alleen goedkoper maar wordt het ook beter ervaren door inwoners.

Financiële hulp

Voor 2023 is er de mogelijkheid tot subsidie voor verduurzaming van woningen in Doorbos-Linie en Hoge Vucht (Gemeente Breda, 2023). Van het budget voor Hoge Vucht is tot aan vandaag 90% al uitgekeerd aan bewoners. Er zitten wat eisen aan verbonden;

- U heeft een woning met een WOZ-waarde van maximaal € 300.000 (volgens de WOZ-waarde van 2020). In paragraaf 4.1.9 Huisvesting zien we dat volgens het gemiddelde hier de meeste woningen aan voldoen.
- Na het uitvoeren van de werkzaamheden verbetert het energielabel van uw huis met minstens 3 labelstappen. Óf uw energielabel wordt, of is minimaal energielabel B. In Tabel 15 staat de energielabel verdeling beschreven.

Volgens CBS en Anke Baijens (zie bijlage L) hebben 12.000 mensen in heel Breda de energiebijdrage ontvangen. Deze energiebijdrage is wat anders dan de subsidie voor verduurzaming. De bijdrage bedraagt €1300 (opgebouwd uit €500 maart een voorschot en half november is het restant €800 betaald). Voor deze bijdrage was geen verantwoording nodig wat er met het geld gedaan moet worden. De meeste mensen hebben deze bijdrage ook ambtelijk uitbetaald gekregen. De gemeente Breda heeft gesteld dat huishoudens met een laag inkomen en in de bijstand dit bedrag in ieder geval kregen.

De subsidie daarentegen heeft nog wel wat voeten in de aarde. Voor de verduurzaming van een woning in Hoge Vucht wordt maximaal 50% vergoed tot €19.000. Een tegemoetkoming van 50% is minder aantrekkelijk wanneer inkomens te laag liggen om het eerste deel te betalen.

Stadsverwarming

In Breda is zo'n 22% van de woningen aangesloten op het warmte net. Stadsverwarming is vaak duurder dan gas. Inwoner Akbar merkt dit ook (zie bijlage H). In onderstaand tabel vind u de cijfers die aantonen dat Hoge Vucht gemiddeld minder energie verbruikt dan de rest van Breda.

Tabel 16: Energieverbruik particuliere woningen; woningtype, wijken en buurten, 2022 (CBS, 2022)

Locatie	Gemiddeld aardgasverbruik (m3)	Gemiddelde elektriciteitslevering (kwh)	Stadsverwarming (%)
Breda	810	2690	21.4
Hoge Vucht	255	2445	67.6
Biesdonk	150	2600	63.3
Wisselaar	90	2450	84.8
Geeren-Noord	300	2490	79.4
Geeren-Zuid	480	2240	42.9

Stadsverwarming laat de vrijheid weg om een eigen leverancier te vinden voor energie. Dit zorgt voor verplichte hogere kosten voor een wijk met een lager inkomen. Hierbij is de rest van Breda ook nog niet aangesloten op de stadsverwarming.

Conclusie

Hoge Vucht heeft erg schonen energie. De huizen krijgen een goede beoordeling. Dit door de wooncorporaties en tegemoetkomingen van de gemeente. Een kritisch puntje is alleen dat de formulieren van de gemeente als ingewikkeld worden ervaren door inwoners om subsidies of tegemoetkomingen aan te vragen. Buurtpunt helpt hiermee maar meerdere inwoners laat hierdoor de kans liggen. Een 8 voor Hoge Vucht op deze categorie.

4.1.12 Water

Voor water valt te weinig te zeggen in verband met Hoge Vucht. Maar het drinkwater is goed, zoals in heel Nederland (VZinfo, 2023). Hier valt geen invloed van Hoge Vucht over te vinden maar uit alle kranen is te drinken vandaar een 9 als cijfer.

4.2 Buitenste ring - Planetaire grens

Binnen dit hoofdstuk wordt de buitenste ring beschreven van de gemaakte donut. Hierin zullen de zes verschillende categorieën behandeld worden en zal er ingegaan worden op de indicatoren.

4.2.1 Luchtvervuiling

Luchtkwaliteit

Naast stikstof is fijnstof de belangrijkste indicator van luchtvervuiling in Nederland. Fijnstof zijn extreem kleine deeltjes roet en andere stoffen die vrijkomen bij verschillende activiteiten zoals verbranding. Fijnstof wordt geklassificeerd in PM₁₀ en PM_{2,5} waarbij het getal de gemiddelde afmeting geeft van de stofdeeltjes. PM_{2,5} is kleiner en gevaarlijker voor de gezondheid dan PM₁₀ deeltjes. De World Health Organisation (WHO) heeft advieswaarden en grenswaarden opgesteld voor de hoeveelheid van deze fijnstofdeeltjes in de lucht. Deze waarden zijn in 2021 verlaagd omdat de gezondheidseffecten van fijnstof op mens en dier groter bleek dan voorheen aangenomen (Schoneluchtakkoord, 2021). De nieuwe advies en grenswaarden staan beschreven in Tabel 17.

Tabel 17: advies en grenswaarden voor fijnstofconcentraties (RIVM, 2021) (RIVM, 2021).

Locatie	Fijnstof PM10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Fijnstof PM2.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
WHO-advieswaarde	15	5
WHO-grenswaarde	40	25

De fijnstofconcentraties voor Hoge Vucht, Breda en Nederland staan beschreven in Tabel 18 hieronder.

Tabel 18: Jaarlijks gemiddelde fijnstofconcentraties in Hoge Vucht, Breda en Nederland (RVO, 2022).

Locatie	fijnstof PM10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	fijnstof PM2.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Nederland	14	10
Breda	17	10
Hoge Vucht	17	10

Uit deze gegevens wordt duidelijk dat de luchtkwaliteit beter is dan de WHO-grenswaarden maar slechter dan de advieswaarden. Vooral op het gebied van ultrafijnstof (PM2.5) kan er verbeterd worden.

Bronnen van luchtvervuiling

Grootste bron van vervuiling in de wijk is de Nieuwe Kadijk, de vierbaansweg die de zuidgrens van het gebied markeert. Naast deze weg zijn er geen significante bronnen van luchtvervuiling in de wijk. Breda heeft een ook aantal industriële gebieden waar vervuilende bedrijven zijn gevestigd. De maximale toegelaten milieucategorie is 5, in bedrijventerrein Krogten. Andere gebieden zoals Emer Hinterlaken en Rithmeester Park bieden ruimte aan bedrijven met milieucategorie 2 tot en met 4 (Gemeente Breda, n.d.). Hoewel zware industriële luchtvervuiling niet voorkomt in Breda zijn er bedrijven die schadelijke stoffen (mogen) uitstoten. De luchtkwaliteit in grote delen van Nederland (met name de Randstad) is zeer slecht de oorzaak hiervan is onder andere vervuiling door zware industrie bij de haven van Rotterdam, vervuilende zware industrie (met name Tata Steel IJmuiden) en de grote hoeveelheid stikstofproducerende veehouderijen en megastallen. Bronnen van luchtvervuiling zijn dus in Hoge Vucht een stuk minder problematisch dan in de rest van Breda of Nederland als geheel.

Conclusie

De luchtkwaliteit gemeten in fijnstofconcentratie in Hoge Vucht voldoet niet aan WHO advieswaarden maar komt ook niet in de buurt van de WHO-grenswaarden. Dit is vergelijkbaar met de gemiddelde fijnstofconcentraties in Breda maar iets slechter dan de gemiddelde waarden van Nederland. Naast het drukke autoverkeer langs de wijk zijn er geen grote bronnen van luchtvervuiling en hiermee doet Hoge Vucht het beter dan Breda als geheel. De wijk krijgt een 7 omdat er verbetering nog mogelijk is.

4.2.2 Energiegebruik

Energie-efficiëntie

Hoge Vucht is een residentiële wijk, als gevolg is het voornaamste gebruik van energie (elektriciteit en gas) de verwarming van woningen. Hieronder in Tabel 19 staat kort overzicht van het percentage van de energielabels aanwezig in de wijk vergeleken met die in de rest van de stad.

Tabel 19: Overzicht percentage geregistreerde energielabels in Hoge Vucht en Breda (Allecijfers.nl, 2023).

Locatie	% A t/m A+++	% B C D	% E F G
Hoge Vucht	29	58	13
Breda	26	51	22

Uit deze tabel blijkt dat de huizen in Hoge Vucht iets beter geïsoleerd zijn dan gemiddeld is in Breda, hiernaast wordt er ook minder energie gebruikt in de wijk zoals te zien is in Tabel 20. Naast dat er minder energie wordt verbruikt in Hoge Vucht in de vorm van elektriciteit wordt in de wijk ook wordt veel meer gebruik gemaakt van stadverwarming dan in de rest van Breda, dit verklaart ook waarom er in Hoge Vucht minder gasverbruik is. Warmte komt meer binnen via de stadsverwarming. Het is waarschijnlijk dat er in totaal ook minder energie verbruikt wordt om de wijk te verwarmen omdat warmtenetten veel efficiënter zijn dan losse verwarming door middel van gas (Milieu Centraal, 2022).

Tabel 20: Overzicht energiegebruik en stadsverwarming in Hoge Vucht en Breda (Allecijfers.nl, 2023).

Locatie	Gemiddeld	Gemiddelde	
	aardgasverbruik	elektriciteitslevering	Stadsverwarming
	<i>m3</i>	<i>kWh</i>	<i>%</i>
Breda	810	2690	21,4
Hoge Vucht	255	2445	67,6

Hoge Vucht gebruik is dus efficiënter op het gebied van woning isolatie en gebruikt minder energie dan de rest van Breda.

Energiebesparende maatregelen

Gemeente Breda heeft een groot aantal initiatieven gericht op het verduurzamen van gebouwen in de stad. Er is met name aandacht voor particuliere woningen. Hieronder staat een lijst van alle door gemeente Breda beschikbaar gestelde hulpbronnen bij het verduurzamen van woningen.

Tips en informatie (Gemeente Breda, n.d.)

- Nieuwsbrief Aardgasvrij en CO2 Neutraal
- Mobiel informatiecentrum greenhopper (Gemeente Breda, n.d.)
- Tips energie besparen en verduurzamen huis
  - Breda.nl
  - Milieuentraal.nl
  - Verbeterjehuis.nl

Subsidies (Rijksoverheid, 2023)

- Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)
- Subsidie voor water en groen Breda
- Subsidie duurzaamheidsadvies voor monumenten
- Subsidie verduurzamen woning Breda (Doornbos-Linie en Hoge Vucht)

Er is landelijk veel aandacht voor energiebesparing en isolatie en als gevolg zijn er ook veel subsidiepotten hiervoor. Een aandachtspunt is dat Gemeente Breda er voor heeft gekozen de subsidie Subsidie verduurzamen woning Breda specifiek te richten op de wijken Doornbos-Linie en Hoge Vucht, de redenering hierachter is dat de wijken met een hoger inkomen minder financiële hulp nodig hebben om deze energiebesparende maatregelen toe te passen (Bijlage K).

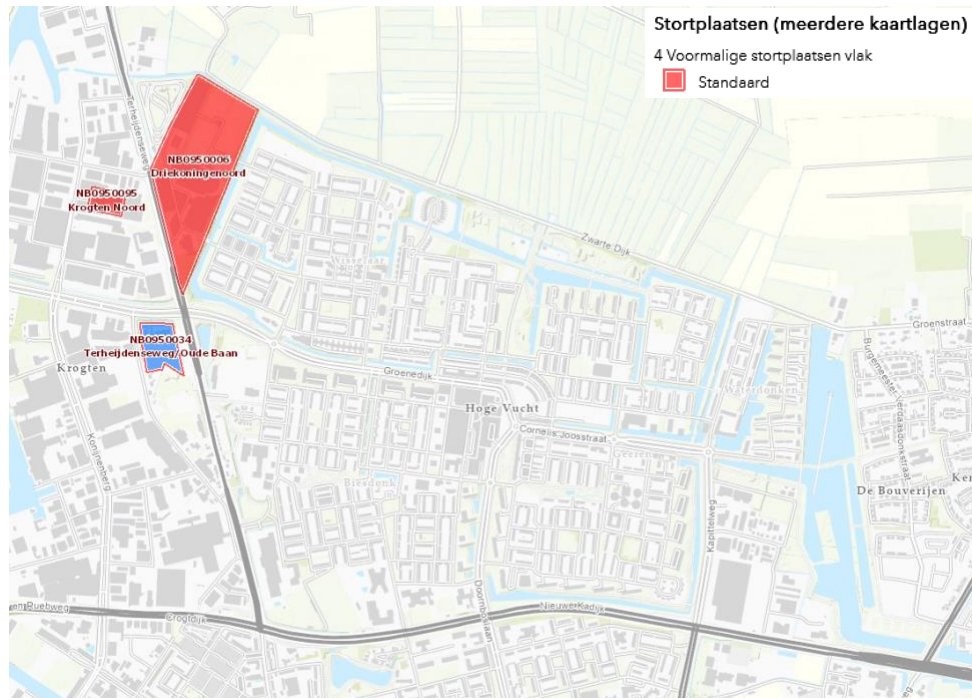
Conclusie

Hoge Vucht heeft goed geïsoleerde huizen, verbruikt minder elektriciteit en maakt gebruik van het efficiënte stadsverwarming systeem waardoor energieverbruik laag ligt ten opzichte van Breda. Hiernaast zijn vanuit de gemeente verschillende initiatieven voor het verminderen van energieverbruik door isolatie in de vorm van informatie en subsidies. Hoge Vucht scoort door de combinatie van deze factoren een sterke 8.

4.2.3 Chemische vervuiling

Bodemverontreiniging

Het uiterste noordwesten van Hoge Vucht is het enige voorbeeld van risicovolle bodemactiviteit waar gegevens over te vinden zijn. Figuur 20 toont de locatie, genaamd Driekoningenoord, een voormalig woonwagencamp en autosloperij. Op deze locatie is huishoudelijk en industrieel afval gestort tussen 1932 en 1952. Het huidige gebruik is veelzijdig, er is onder anderen een rugbyveld, tennisvereniging, zwembad en schaatsbaan aanwezig. Volgens het meest recente bodemonderzoek op de locatie, het NAVOS-onderzoek uit 2007, is de bodem verontreinigd, maar onvoldoende om een gevaar te zijn voor

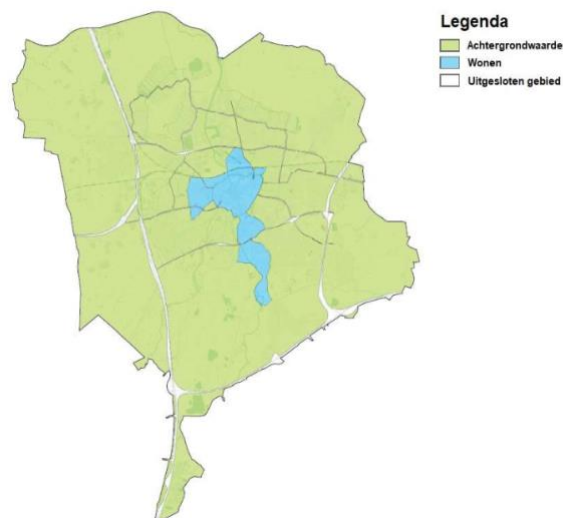

Figuur 20: Voormalige stortplaatsen rond Hoge Vucht. (Provincie Noord-Brabant, 2021)

het huidige gebruik. Er is geen sprake van verspreiding via de bodem of het grondwater (Provincie Noord-Brabant, 2007), maar vervolgonderzoek is nodig.

Gezondheidsrisico's

Binnen Hoge Vucht zijn op kleine schaal volkstuinen aanwezig. Het is mogelijk dat een verontreiniging van het grond- of oppervlaktewater kan doordringen tot de bodem van deze tuinen. Maar deze kans is relatief klein en vergelijkbaar met het risico dat ieder stuk bodem met agrarische functie vervuild kan raken. Hier is dus geen sprake van verhoogd risico. Ter voorbereiding op de Omgevingsvisie Breda 2040

Figuur 21: Bodemkwaliteitskaart van de gemeente Breda (Koedijk & Huuskens, 2021).

is er door RoyalHaskoningDHV een rapport opgesteld over de leefomgeving van Breda. Hierin wordt

geconcludeerd dat de bodem in het grootste deel van Breda, waaronder in Hoge Vucht, voldoet aan de landelijke Achtergrondwaarden. De kern van de stad heeft echter meer chemische vervuiling en voldoet slechts aan de voorwaarden voor bestemming 'wonen' maar niet aan de landelijke Achtergrondwaarden (Koedijk & Huuskes, 2021). **Error! Reference source not found.** geeft een beeld van de bodemkwaliteit van de gemeente Breda.

Conclusie

De mate van huidige chemische vervuiling in Hoge Vucht is klein, enkele risicofactoren zijn onderzocht en veilig gevonden. Ook blijkt de gemiddelde bodemkwaliteit in Hoge Vucht volgens onderzoek van RoyalHaskoningDHV beter dan gemiddeld in de rest van Breda. De wijk scoort een 8 op dit gebied.

4.2.4 Stikstof belasting

Om de stikstof belasting goed in kaart te brengen voor de Hoge Vucht wordt er naar verschillende punten gekeken. Zo wordt er eerst naar de acties van de inwoners gekeken en het stikstofgehalte binnen de Hoge Vucht. Daarna zal er meer ingezoomd worden en gekeken worden naar de bouwprojecten en de uitstoot die het verkeer met zich meebrengt.

Ondersteunen de inwoners van de Hoge Vucht de stikstofuitstoot binnen de Hoge Vucht? (bewustzijn)

Om erachter te komen of de inwoners zelf ook helpen bij het voorkomen van stikstof belasting, is er met verschillende inwoners gesproken. Hierbij is er gekeken naar hoe de inwoners van de wijk bijdragen aan de stikstofuitstoot, en hoeveel hierover bekend is.

Interview Tess (student en inwoner)

Uit het interview met Tess komen er verschillende dingen naar voren. Zo geeft Tess aan een eigen wijkonderzoek uitgevoerd te hebben op de hoeveelheid stikstof binnen de wijk. Hierbij geeft ze het volgende aan; 'De wijk is best wel groen, er is veel groen en er zijn geen echt snelle wegen. Je hebt wel die drukke 50 weg, maar verder niets. Daarbij zijn de industrieterreinen ver weg, waardoor je relatief weinig last hebt van stikstofproblemen.

Dit is echter wel alleen de uitstoot binnen de wijk. Tijdens het interview geeft Tess ook het volgende aan; 'De huisbezitters zijn autofanaten. De hele straat staat constant vol met auto's en in de avond als iedereen thuis is, kan je je nergens parkeren. Dit geeft dus aan dat er veel met auto's gereden wordt en dit een belangrijk onderwerp is binnen de wijk. Dit zorgt dus ook voor extra uitstoot, waardoor de inwoners de stikstofuitstoot niet proberen te verminderen. Toen de vraag 'Merk je dat inwoners rekening houden met het milieu' gesteld werd, reageerde Tess hier ook heel duidelijk op. De inwoners pakken volgens Tess namelijk voor bijna alles de auto, ondanks de armoede hebben de meeste gezinnen nog steeds 2 a 3 auto's in bezit. (I. Samenvatting interview Tess)

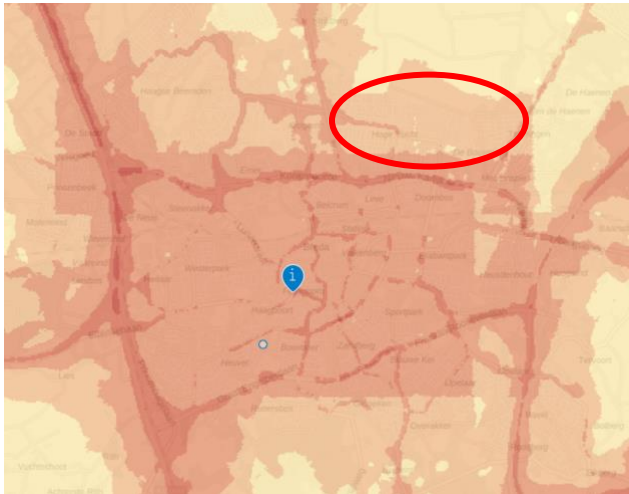
Interview Maarten (inwoner)

Deze constatering werden ook tijdens het interview met Maarten bevestigd. Hij geeft namelijk ook zelf aan niet vaak de fiets te pakken en meestal met de auto te gaan. Vooral de autofanaten opmerking wordt bevestigd tijdens dit interview. Maarten geeft namelijk aan dat het hebben van auto's binnen de Hoge Vucht erg belangrijk is onder de inwoners en dat dit dus bijdraagt aan de stikstofuitstoot binnen de wijk. Tenslotte geeft Maarten aan dat er op het moment maar weinig bewustzijn is binnen de wijk op het onderwerp stikstofbelasting. (M. Samenvatting Interview Maarten Voskuil)

Uit deze interviews kan de conclusie getrokken worden dat de inwoners niet heel erg bijdragen aan het verminderen van de stikstof belasting binnen de wijk. Daarbij viel ook tijdens fieldresearch in de wijk op dat er zich veel auto's bevinden in de Hoge Vucht, hierdoor is het verhaal van Tess nogmaals bevestigd

Stikstofgehalte binnen de Hoge Vucht

Om een goed beeld te krijgen van het stikstofgehalte binnen de wijk is er gebruik gemaakt van de kaart van atlasleefomgeving. Hierbij is via een kaart, in figuur x te zien welke gebieden binnen Nederland een hoog stikstofgehalte hebben. Hierbij zijn de gegevens van de Hoge Vucht verzameld en vergeleken met de rest van Breda. Binnen deze kaart is er ook gekeken naar de wijkgedeeltes, dit komt verder in dit hoofdstuk naar voren .

Figuur 22 Stikstofgehalte binnen de Hoge Vucht (Rijksoverheid, 2020)

Uit deze kaarten blijkt al snel dat de Hoge Vucht niet heel slecht scoort als het gaat om het gehalte stikstofdioxide. Zoals in de tabel hieronder te vinden is, scoort elke wijk binnen de advieswaarde en de adviestarget die door de 'World Health Organization' is bepaald. Uiteindelijk scoort de wijk namelijk een gemiddelde van 14,8 $\mu\text{g NO}_2/\text{m}^3$ (Rijksoverheid, 2020).

Tabel 21 Jaargemiddelde stikstofdioxide in de Hoge Vucht (Rijksoverheid, 2020)

Wijk	Stikstofdioxide in de lucht $\mu\text{g NO}_2 / \text{m}^3$
Biesdonk	17
Wisselaar	14
Geeren-Noord	14
Geeren-Zuid	14
Gemiddelde Hoge Vucht	14,8

Dit gemiddelde vormt zich uit vier verschillende metingen in de vier delen van de wijk Hoge Vucht. Hierbij is te zien dat enkel de Biesdonk een andere score heeft dan de rest van de wijk. Dit verschil komt met name doordat dit gedeelte zich meer richting het centrum bevindt, en daardoor ook dichterbij de drukke wegen. Dit is ook in figuur 15 te zien. Daarbij geldt dat hoe donkerder de kleur is, hoe meer

stikstof eruit wordt gestoten. De donkere strepen geven de rondwegen weer binnen Breda, wat verklaart dat er op dat gebied meer stikstofuitstoot is. Daarbij is te zien dat de Biesdonk tegen deze weg aan ligt, wat het verschil in stikstof zou kunnen verklaren.

Vergelijking Breda

Om een beter beeld te krijgen van de ernst van de hoeveelheid stikstof wordt er ook een vergelijking gemaakt met de rest van Breda en Nederland. Hierbij zijn in tabel x de gegevens te vinden. Hierin is te zien dat binnen Breda de Hoge Vucht erg goed scoort. De wijk scoort dan ook ver onder het gemiddelde van 17,0 over geheel Breda. Daarbij kan ook de conclusie getrokken worden dat de Hoge Vucht in de buurt van het gemiddelde scoort over heel Nederland.

Tabel 22 Vergelijking stikstofdioxide Breda (Rijksoverheid, 2020)

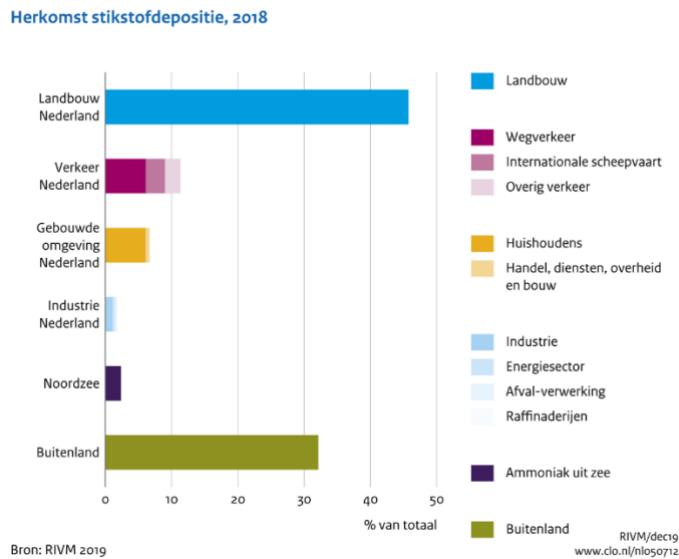
Wijk	Stikstofdioxide in de lucht μg NO_2 / m^3
Nederland	14,0
Gemiddelde Breda	17,0
Hoge Vucht	14,8
Binnenstad Breda	20,0
Belcrum	18,2
Ginneken	15,3
Princenhage	17,3
Fellenoord	20,9

Met deze gegevens kan de conclusie getrokken worden dat de Hoge Vucht een redelijk goed stikstofgehalte heeft vergeleken de andere wijken binnen Breda. Daarbij scoren ze echter nog niet onder de advieswaarde die de WHO heeft opgelegd van 10 μg NO_2 / m^3 , waardoor er nog wel ruimte is om te verbeteren (Rijksoverheid, 2020).

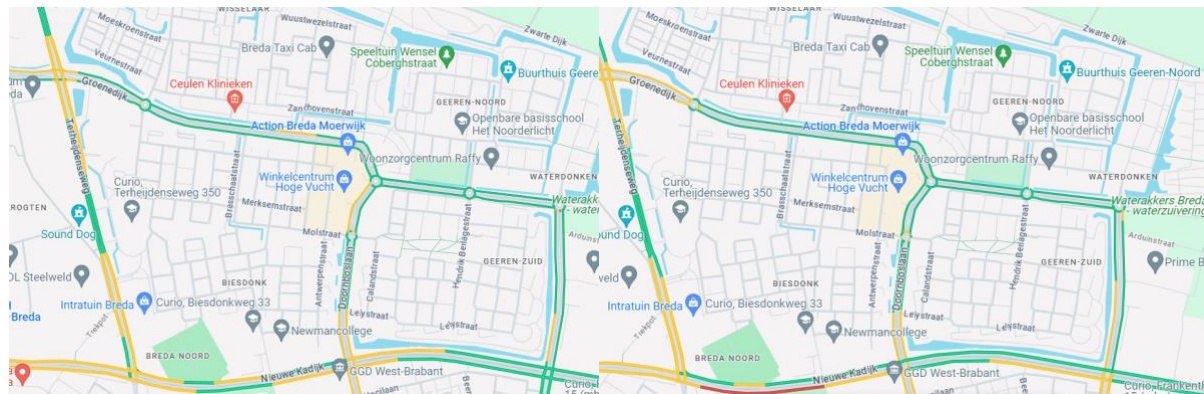

Heeft de Hoge Vucht een druk verkeersgebied?

Een van de oorzaken voor stikstof belasting is het verkeer binnen Nederland. Zoals in figuur x te zien is speelt het verkeer een redelijke rol binnen de veroorzaking van stikstof. Zo komt 11% van de totale stikstof belasting uit verkeer. Om deze reden is het belangrijk om te kijken naar wat het verkeer binnen de Hoge Vucht is.

Figuur 23 Herkomst Stikstofdepositie (RIVM, 2021)

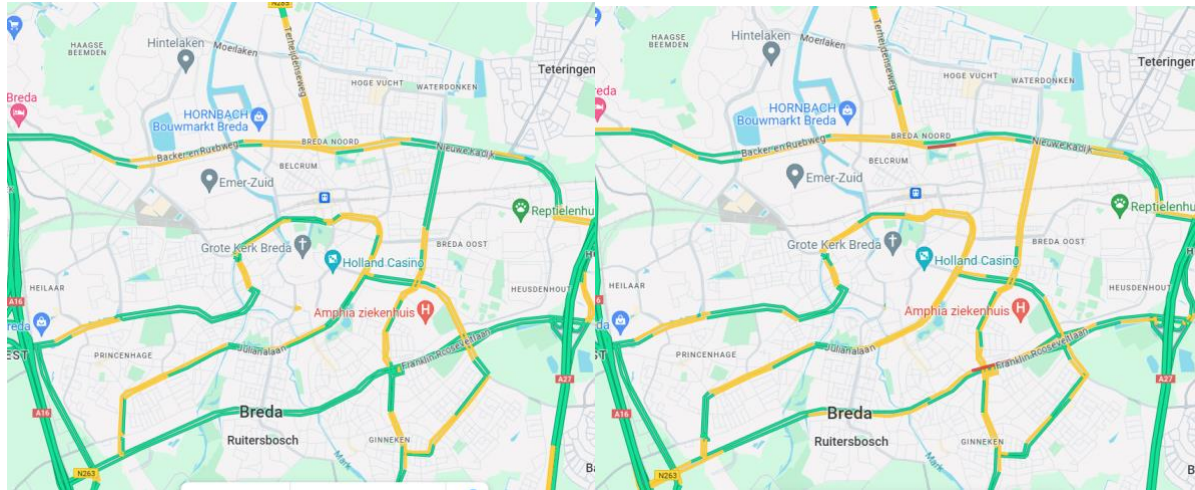

Figuur 24 Verkeersdrukte maandag (12:00) en vrijdag (17:00) (Google Maps, 2023)

Als we kijken naar het verkeer binnen de Hoge Vucht, valt al snel op dat er een grotere rondweg is, die zich door de wijk heen bevindt. Deze weg verbindt de Nieuwe Kadijk met de Terheijdenseweg, en wordt al vaak gebruikt als route om file te vermijden. Naast deze hoofdweg bevinden zich er geen andere grotere wegen. Als we vervolgens kijken naar de druchte binnen de Hoge Vucht, in figuur x en x, kan er geconstateerd worden dat er redelijk weinig druchte op de wegen binnen de Hoge Vucht is. Daarnaast is de Hoge Vucht omringt door een tweetal druchte wegen. Dit zijn de hier voor benoemde Terheijdenseweg en de Nieuwe Kadijk. Deze twee wegen zorgen ook voor een extra uitstoot stikstofdioxide (Google Maps, 2023).

Vergelijking Breda

Als dit vergeleken wordt met de rest van Breda, valt al snel op dat de Hoge Vucht grenst aan een van de drukke wegen binnen Breda, maar daarbij wel zelf een erg rustig verkeersgebied heeft binnen de wijk. Doordat de drukke wegen zich ergens anders binnen Breda bevinden kan de conclusie getrokken worden dat er zich waarschijnlijk minder stikstofuitstoot binnen de Hoge Vucht bevindt dan in andere wijken.

Figuur 25 Verkeersdrukte Breda Maandag (12:00) en Vrijdag (17:00) (Google Maps, 2023)

Uiteindelijk is het antwoord op deze vraag dus dat de Hoge Vucht zelf geen druk verkeersgebied heeft maar hier wel door omringt is. Dit zorgt ervoor dat de inwoners van de wijk toch bijdrage aan deze stikstofbelasting omdat zij zich bijna altijd moeten toevoegen aan deze drukke wegen. (Google Maps, 2023)

Conclusie

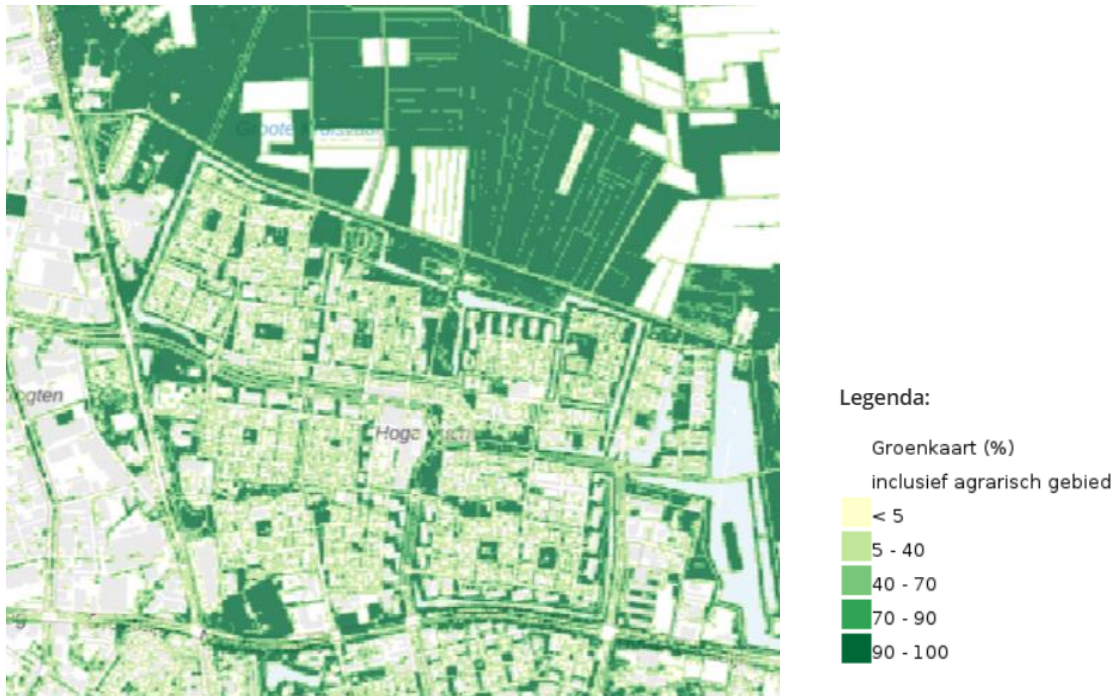
Na het in kaart brengen van de bovenstaande indicatoren, kan de conclusie getrokken worden dat de Hoge Vucht redelijk scoort op deze categorie. Dit komt met name door het berekende stikstofgehalte binnen de wijk. Deze ligt namelijk lager dan andere wijken in Breda en op zelfde niveau als gemiddeld Nederland. Daarbij bleek wel uit onderzoek dat de inwoners hier niet bewust mee bezig zijn en al snel voor bijna alles de auto gebruiken. Tenslotte heeft de Hoge Vucht zelf geen druk verkeersgebied maar ligt het hier wel nauw tegenaan, waardoor de uitstoot hoogstwaarschijnlijk hoger ligt. Dit alles brengt de Hoge Vucht op een 7.

4.2.5 Biodiversiteit verlies

De volgende categorie waarop de Hoge Vucht gemeten wordt is het biodiversiteit verlies. Hierbij wordt er naar vier verschillende indicatoren gekeken. Allereerst wordt er gekeken naar de soorten diversiteit van de Hoge Vucht, gevolgd door de acties en mening van de inwoners. Tenslotte wordt ook de nabijheid van natuurgebieden aangehaald.

Soorten diversiteit Hoge Vucht

Om een goed beeld te krijgen van het biodiversiteit verlies binnen de wijk wordt er gekeken naar de soorten diversiteit binnen de Hoge Vucht. In figuur 26 is een overzicht te vinden van bedekking van groen binnen een gebied. Hierin is de Hoge Vucht te zien. Al snel valt het op dat er redelijk veel groendekking aanwezig is. Dit betekent dat de biodiversiteit volgens deze kaart hoog ligt.

Figuur 26 Soorten diversiteit Hoge Vucht (Rijksoverheid, 2020)

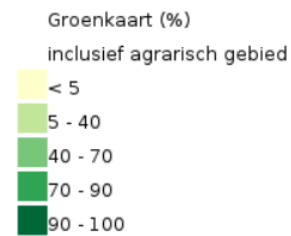
In de afbeelding is te zien dat er vooral veel groen aanwezig is tussen de wijkdelen in. Zo lijkt de Hoge Vucht omringt te zijn door gebieden met meer groen. Ook zijn er op de hoofdwegen veel bomen terug te vinden wat voor een mooi beeld zorgt. Daarnaast is er in de wijk zelf ook geen gebrek aan natuur en biodiversiteit. In de wijk zijn meerdere grasvelden te vinden met daarin soms ruimte om activiteiten uit te voeren. (Rijksoverheid, 2020)

Vergelijking Breda

Om een beter beeld te creëren worden deze gegevens vergeleken met de rest van Breda. In figuur x is het gehele overzicht van Breda te vinden. Hierin kan de conclusie getrokken worden dat de Hoge Vucht een relatief groene buurt is met veel biodiversiteit. Het centrum van Breda heeft hierbij het minste groen.

Legenda:

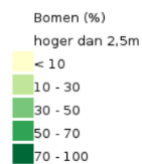

Figuur 27 Biodiversiteit vergelijking Breda (Rijksoverheid, 2020)

Naast de bovenstaande groenkaarten wordt er ook gekeken naar het aantal bomen dat zich binnen de wijk bevinden. Dit is in figuur 21 terug te vinden. In deze afbeelding is te zien dat er zich overal in de Hoge Vucht bomen bevinden. Daarbij valt het op dat aan de noorden kant de meeste bomen zijn te vinden, dit is te verklaren doordat daar de polder begint.

Legenda:

Figuur 28 Aantal bomen Hoge Vucht (Rijksoverheid, 2020)

Aan de hand van deze afbeeldingen kan dus de conclusie worden getrokken dat de soortendiversiteit binnen de Hoge Vucht hoog ligt. Er is veel groen aanwezig, zeker in vergelijking met de rest van Breda. Daarnaast zijn er ook overal in de Hoge Vucht bomen te vinden, dit zorgt voor een nog betere soortendiversiteit in de wijk. (Rijksoverheid, 2020)

Biodiversiteit volgens de inwoners

Naast de getallen die over biodiversiteit te vinden zijn wordt er ook gekeken naar de mening van de inwoners. Hierbij zijn er verschillende gesprekken gehouden met inwoners met daarbij de vraag wat zij vinden van de biodiversiteit binnen de Hoge Vucht.

Interview Ad (inwoner)

Volgens Ad is er binnen de wijk geen gebrek aan biodiversiteit. Ad geeft aan graag de natuur in te gaan en fietst daarom ook met regelmaat de polder in. Hij geeft daarbij ook aan dat er aan natuur geen gebrek is binnen de wijk. Er zijn genoeg bomen en stukken groen die de wijk aantrekkelijker maken. Ad geeft wel aan dat het onderhoud op sommige punten beter kan. Hij geeft als voorbeeld een weg van de Hoge Vucht richting Teteringen. Deze weg is op het moment erg hobbelig en niet erg goed toe gangbaar voor fietser die richting de polder willen. (N. Samenvatting Interview Ad Vriens)

Interview Tess (inwoner en student)

Tess geeft aan veel natuur te herkennen binnen de wijk. Dit is volgens haar wel minder in de wijk Biesdonk maar de andere wijken scoren volgens haar goed. Er zijn veel grasvelden tussen de woningen en aan bomen is geen gebrek. Aangezien de wijk ook nog grenst aan de polder en de Waterdonken, zijn er genoeg mogelijkheden om natuur te bezoeken. Echter geeft Tess wel aan dat het onderhoud binnen de wijk soms niet helemaal goed is, en dat hier eventueel verbetering mogelijk is. Al met al is Tess erg tevreden over de biodiversiteit in de wijk. (I. Samenvatting interview Tess)

Interview Albert (Buurtpunt)

In het interview met Albert komt ook hetzelfde naar voren. Op de vraag wat Hoge Vucht te bieden heeft reageert hij enthousiast dat er veel groen en ruimte binnen de wijk aanwezig is. Dit zorgt volgens hem ook voor meer blije mensen binnen de wijk. Wel geeft hij aan dat de voortuinen van inwoners zelf er niet altijd even verzorgd uit zien, dus dat daar ruimte voor verbetering ligt. Albert geeft aan dat een van de pluspunten dus het groen is binnen de wijk.

Als conclusie kan er dus gezegd worden dat de inwoners van de Hoge Vucht niet ontevreden zijn over de biodiversiteit binnen de wijk. Ze geven aan er veel van te zien maar dat soms het onderhoud verbeterd kan worden. (J. Samenvatting interview Albert Buurtpunt)

Nabijheid natuurgebieden

Als laatste indicator wordt er gekeken naar de nabijheid van natuurgebieden voor de inwoners van de Hoge Vucht. Hierbij is per wijkgedeelte, volgens atlasleefomgeving, gekeken naar het percentage groen dat zich bevindt binnen 500 meter van het middelpunt van een wijkgedeelte binnen de Hoge Vucht. In tabel 22 zijn hiervan de resultaten te vinden. Hierin valt al snel op dat het percentage groen redelijk hoog ligt binnen de delen van de wijk. Wel valt op dat de Biesdonk een relatief lager percentage heeft dan de andere wijken, dit komt vooral omdat dit gedeelte meer richting het centrum van de stad ligt. (Rijksoverheid, 2020)

Tabel 23 Groen binnen 500 meter Hoge Vucht (Rijksoverheid, 2020)

Wijk	Groen binnen 500 meter %
Biesdonk	33
Wisselaar	55
Geeren-Noord	67
Geeren-Zuid	45
Gemiddelde Hoge Vucht	50

Vergelijking Breda

Om een beter beeld te geven wat deze cijfers inhouden wordt er ook een vergelijking gemaakt met de rest van Breda. In tabel 23 zijn de gemiddeldes te vinden van de andere wijken. Onderaan is het gemiddelde van de gehele stad Breda te vinden. Wat opvalt is dat de Hoge Vucht boven het gemiddelde ligt en een goede score heeft volgens de legenda. Daarbij is het een van de wijken met het beste groenpercentage binnen Breda. (Rijksoverheid, 2020)

Tabel 24 Groen binnen 500 meter Breda (Rijksoverheid, 2020)

Wijk	Groen binnen 500 meter %
Hoge Vucht	50
Belcrum	23
Ginneken	46
Princenhage	37
Fellenoord	25
Ijpelaar	52
Haagse Beemden	47
Heusdenhout	50
Gemiddelde Breda	41

Met deze gegevens kan dus de conclusie getrokken worden dat het groenpercentage binnen 500 meter goed is voor de Hoge Vucht. Hierdoor scoort de indicator 'Nabijheid van natuurgebieden' voldoende.

Conclusie

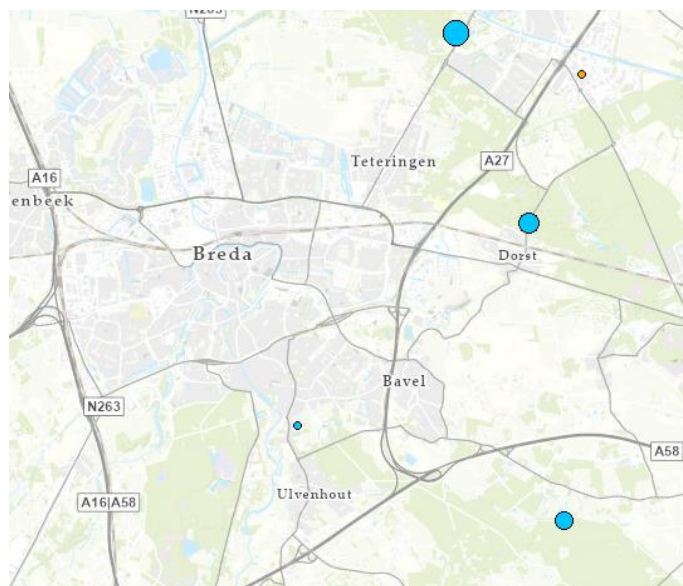
Na het bekijken van deze vier verschillende indicatoren kan de conclusie getrokken worden dat het biodiversiteit verlies binnen de Hoge Vucht laag ligt. De Hoge Vucht is een wijk met veel groen, wat ook blijkt uit de soorten diversiteit, daarnaast genieten de inwoners van veel groen dichtbij hun woning. Na het spreken van de inwoners, blijkt ook dat deze tevreden zijn over de gesteldheid van de wijk als het gaat om biodiversiteit. Hierdoor scoort de Hoge Vucht een 8 op deze categorie.

4.2.6 Zoetwateronttrekking

Om de zoetwateronttrekking binnen de Hoge Vucht in kaart te brengen wordt er gekeken naar de grondwateronttrekking. Daarbij worden andere bronnen van zoetwateronttrekking buiten wegen gelaten. Dit omdat hier niet genoeg informatie over bekend is, echter zou dit wel in een latere periode onderzocht kunnen worden. Hierbij zou dan de focus vooral liggen op de acties bij inwoners thuis. Om deze reden wordt deze categorie op het moment enkel gemeten op de grondwateronttrekking.

Grondwateronttrekking

Om een beeld te krijgen van de zoetwateronttrekking wordt er gekeken naar de grondwateronttrekking. Hiervoor wordt er gebruik gemaakt van de kaartbank van Provincie Noord-Brabant. In figuur 22 zijn de grondwateronttrekkingspunten in de buurt van de Hoge Vucht te vinden. Hierin is te zien dat er geen een punt zich dicht in de buurt bevindt van de wijk.

Figuur 29 Kaart Grondwateronttrekking (Provincie Noord-Brabant, 2021)

Wel bevinden zich op grotere afstand een aantal onttrekkingspunten, zoals in Dorst en Oosterhout. Daarnaast heeft Breda zelf een onttrekkingspunt gevestigd in de wijk 'Het Ginneken'. Vergeleken de rest van Breda scoort de wijk Hoge Vucht dus gemiddeld. (Provincie Noord-Brabant, 2021)

Conclusie

Na het onderzoeken van de grondwateronttrekking kan de conclusie getrokken worden dat de Hoge Vucht gemiddeld scoort op dit vlak. Het ligt niet te dichtbij gebieden waarin grondwateronttrekking plaats vind. Daarnaast moet er aandacht besteed worden aan het gebruik, van zoetwater, van de inwoners van de Hoge Vucht. Zo kunnen in de toekomst de volgende vragen onderzocht worden om hiervoor in de donut een beter beeld te creëren:

- Wat wordt er gedaan om zelf zoetwater te onttrekken? Zoals opvangen van regenwater
- Welke waterbronnen worden er in een gemiddeld huis binnen de Hoge Vucht aangevuld met zoetwater?
- Wat is het gemiddelde watergebruik per jaar van de Hoge Vucht?

In de categorie van zoetwateronttrekking scoort de Hoge Vucht uiteindelijk een 8 dit omdat er nog niet veel bekend is over zoetwateronttrekking maar de wijk zich wel in een goed gebied bevindt.

4.2.7 Afval

Als laatste categorie wordt er gekeken naar het afval binnen de wijk. Afval speelt een belangrijke rol in de buitenste cirkel aangezien dit de kwaliteit van de wijk kan verslechteren. Hierbij wordt er dan ook gekeken naar een schatting van de afvalhoeveelheid en de verschillende soorten hierbij. Daarbij wordt er gekeken naar de verschillende projecten en de manier van ophalen. Tenslotte wordt er gevraagd om de mening van de inwoners van de wijk.

Afvalhoeveelheid en soort afval

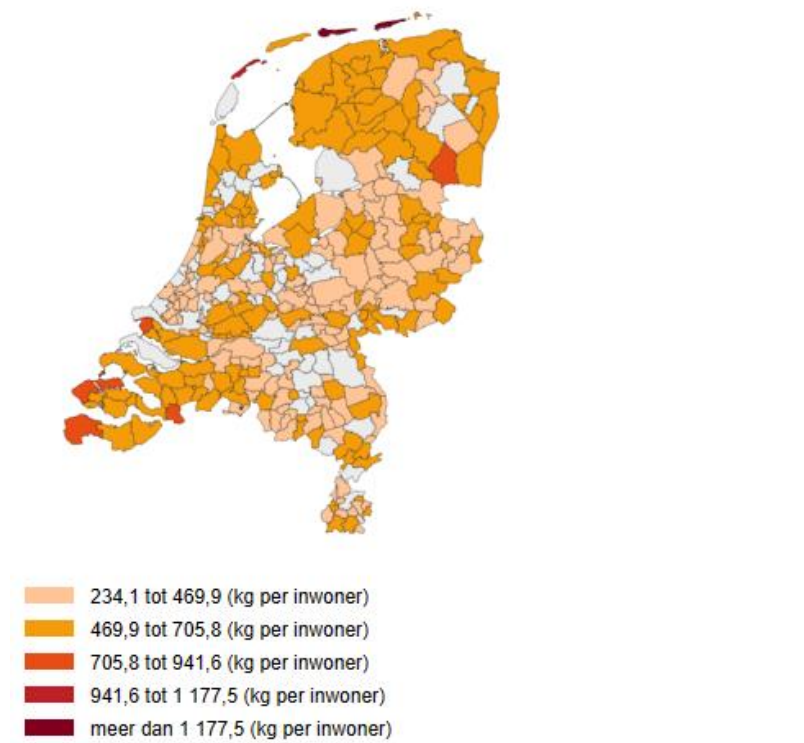
Allereerst wordt er gekeken naar de afvalhoeveelheid en het soort afval. Hierbij wordt er doormiddel van een gemiddelde een schatting gemaakt voor de inwoners van de Hoge Vucht. Dit is in tabel 24 terug te vinden. Hierin staat een lijst met een gemiddeld gewicht per inwoner per jaar. Hierin is te zien dat het huishoudelijk restafval het grootste gewicht heeft, gevolgd door het GFT-afval. (CBS afval, 2023)

Tabel 25 Afvalhoeveelheid gemiddeld per persoon (CBS afval, 2023)

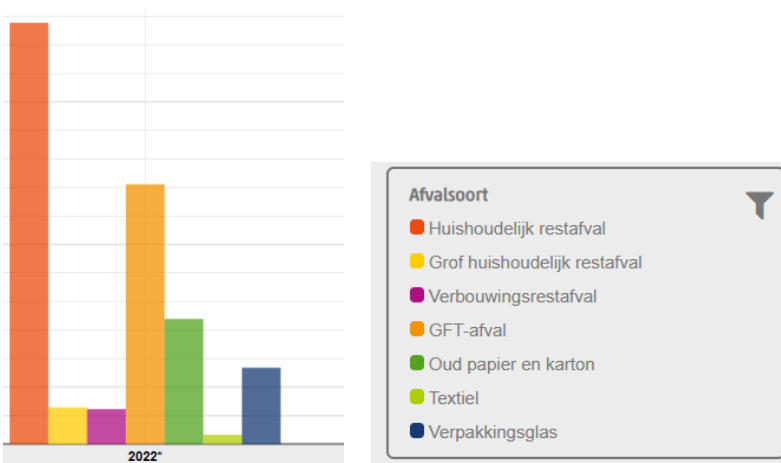
Type afval	Hoeveelheid kg per huishouden
GFT-afval	91,1
Schone grond	7,2
Metalen	5,2
Oud papier en karton	43,9
Textiel	3,3
Grof tuinafval	29,4
Verpakkingsglas	26,8
Houtafval (A- en B-hout)	25,8
PMD-fractie	24,2
Schoon puin	23,8
Harde plastics	2,0
Houtafval (C-hout)	2,0
Huishoudelijk restafval	147,7
Grof huishoudelijk restafval	12,9
Verbouwingsrestafval	12,3
Afgedankte elektr(on)ische apparaten	10,7
Matrassen	1,7
Klein chemisch Afval (KCA)	1,3
Vloerbedekking	1,2
Bitumenhoudende dakbedekking	1,1
Gips	0,9
Vlakglas	0,7
Asbesthoudend afval	0,3
Autobanden	0,2
Piepschuim	0,1
Totaal huishoudelijk afval	476,0

Vergelijking Nederland

Om een beter beeld te krijgen van wat deze cijfers nu zeggen is in figuur x een vergelijking te vinden met de rest van Nederland. Hierbij is te zien in figuur x dat Breda in de categorie van 469,9 kg tot 705,8 kg. Dit is binnen Nederland de meest voorkomende categorie. Dit geeft dus aan dat de afvalhoeveelheid gemiddeld is binnen Breda. Breda komt uit op een gemiddelde van 476 kg per inwoner, waardoor het aan de onderkant van de 2de categorie zit. Vergeleken Nederland is dit dus een goede score.

Figuur 31 Vergelijking Nederland gemiddeld afval (CBS afval, 2023)

Figuur 30 Verdeling soort afval gemiddeld Breda (CBS afval, 2023)

Naast de hoeveelheid wordt er ook gekeken naar de verschillende soorten afval. Dit is in figuur 24 te vinden. Hierin is te zien dat het huishoudelijk afval de grootste rol speelt, gevolgd door het GFT-afval.

Ophalen en verzamelen

Het is van groot belang dat het afval dat geproduceerd wordt, ook weer opgehaald wordt. Om deze reden wordt er gekeken hoe dit binnen Breda is geregeld, en wordt de vraag ‘Hoe wordt het afval verzameld en opgehaald?’ beantwoordt. Binnen de stad Breda zijn er verschillende manieren om het afval weg te brengen. Hieronder staan de grootste lijnen met daarbij een toelichting. (Gemeente Breda, 2023)

Milieustation:

Binnen Breda bevinden zich twee milieustations, het grootste station is gevestigd aan Spinveld 9. Dit station is 6 dagen in de week geopend. Dit station ligt op zo’n 5 minuten rijden verwijderd van de Hoge Vucht. Hier kunnen de inwoners van Breda hun afval gratis lozen, hierbij geldt dit voor alle soorten afval. Naast dit milieustation is er binnen Breda nog een anders station, dat enkel op de zondag geopend is. Dit station is voor de inwoners van Hoge Vucht ook goed te bereiken, het ligt namelijk op 7 minuten rijden. Deze milieustations zijn dus een goede optie voor de inwoners, zeker omdat het goed te bereiken is en het afval gratis weg te brengen is.

Grofvuil:

Naast het normale afval kan het natuurlijk ook voorkomen dat de inwoners grofvuil creëren. Dit is groter afval dat niet in de containers gedumpt kan worden. Het grofvuil kan door de inwoners naar de milieustraat gebracht worden. Daarnaast is er ook een mogelijkheid om het vuil te laten ophalen door de gemeente, dit kan doormiddel van het maken van een afspraak.

Afvalcontainers bij de woning:

Binnen de stad wordt er ook gewerkt met afvalcontainers bij de woning. Dit zijn drie verschillende containers die worden opgehaald door de afvaldienst van Breda. In figuur 25 zijn de drie containers te vinden. Deze containers kunnen worden aangevraagd bij de gemeente en worden met regelmaat, volgens een kalender opgehaald en geleegd.

Figuur 32 Verschillende containers binnen Breda (Gemeente Breda, 2023)

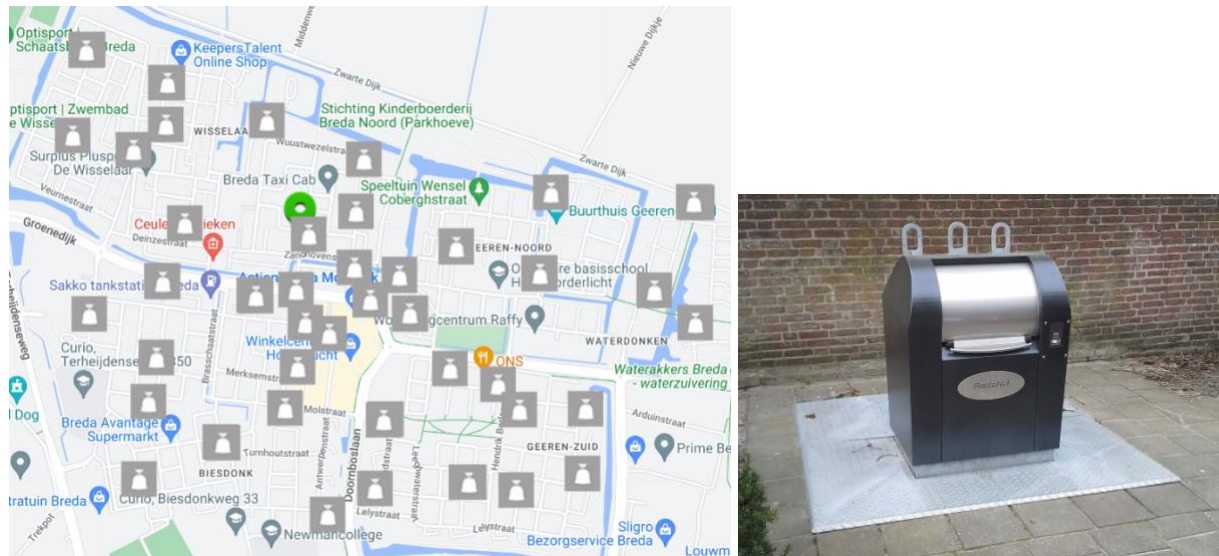
Hierbij is het ophalen van de containers op de volgende manier gepland;

- Oranje deksel: 1 keer per 2 weken leeggemaakt
- Blauwe deksel: 1 keer per 4 weken leeggemaakt
- Groene deksel: 1 keer per 2 weken leeggemaakt

Het ophalen van deze containers is goed geregeld waardoor het afval meestal niet lang blijft staan bij de inwoners.

Ondergrondse restcontainer:

Wanneer het afval dat in de bovenstaande containers zat is opgehaald is de kans aanwezig dat de inwoners met afval blijven zitten. Dit afval kan door de inwoners naar ondergrondse containers gebracht worden, die in de buurt staan van hun woningen. In figuur 26 is een voorbeeld te vinden van de restcontainers die zich in de Hoge Vucht bevinden. Deze containers kunnen geopend worden doormiddel van een pas die door de inwoners aan te vragen is. In figuur 26 is een overzicht te vinden van alle restcontainers binnen de wijk Hoge Vucht. In totaal bevinden zich er 42 containers in de wijk. (Gemeente Breda, 2023)

Figuur 33 Ondergrondse restcontainers Hoge Vucht (Gemeente Breda, 2023)

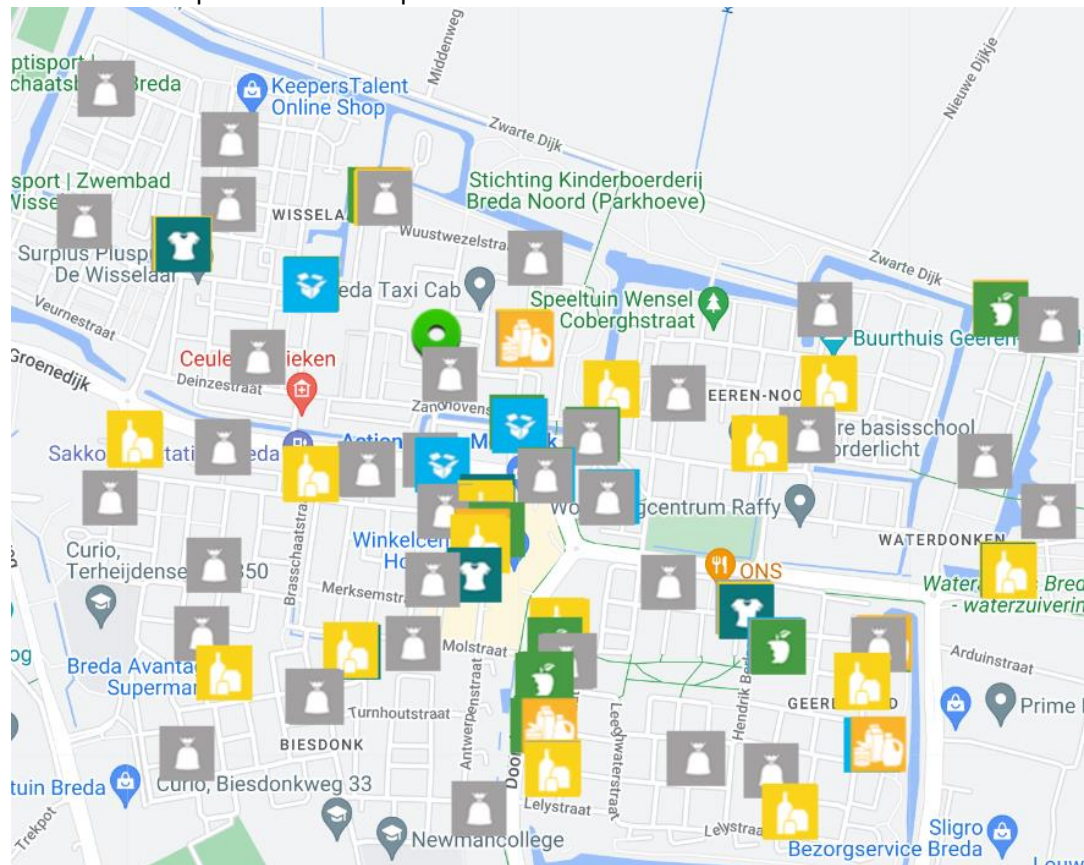
Afvalwijzer:

Om een goed overzicht te creëren van de verschillende inzamellocaties binnen de Hoge Vucht, heeft de gemeente Breda de afvalwijzer ontwikkeld. Hierin zijn de verschillende mogelijkheden per locatie te vinden. In tabel 25 is een overzicht te vinden van alle soorten inzamelingslocaties met daarbij de hoeveelheden binnen de Hoge Vucht (Gemeente Breda, 2023).

Tabel 26 Aantal inzamellocaties afval Hoge Vucht (Gemeente Breda, 2023)

Soort inzamellocatie	Hoeveelheid
GFT	14
Glas	18
Plastics	7
Restafval	42
Textiel	6
Papier	10
Totaal	97

In figuur 27 is het totale overzicht te vinden van de verschillende locaties voor het wegbrengen van afval. Zoals te zien zijn er veel verschillende mogelijkheden wat ervoor zou moeten zorgen dat mensen hun afval niet op de straten dumpen.

Figuur 34 Overzicht inzamellocaties Hoge Vucht (Gemeente Breda, 2023)

Door deze verschillende mogelijkheden binnen de wijk is het ophalen en wegbrengen van afval goed geregeld. Dit zou moeten voorkomen dat het afval op de straten terecht komt.

Hoe scoort de wijk volgens de inwoners?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden wordt er gekeken naar de interviews die zijn afgenomen met de inwoners binnen de Hoge Vucht. Hierbij is het probleem rondom afval aangehaald en gevraagd naar de bevindingen en de meningen van de inwoners. Hieronder staan een aantal voorbeelden gegeven van wat de inwoners vinden op het vlak qua afval.

Interview Tess (student en inwoner)

Tess geeft aan dat het afvalstelsel binnen de Hoge Vucht goed werkt. Er wordt gewerkt met een app waarin te zien is wanneer het afval wordt opgehaald. Daarbij heb je stalen boxen die geopend kunnen worden doormiddel van een pas die in het bezit zijn van de inwoners. Echter merkt Tess op dat met regelmaat voor komt dat er afval naast de klike's wordt gegooid. Tess geeft aan dat de wijk Hoge Vucht wel kampt met veel zwerfafval. Dit komt volgens haar door achterstallig onderhoud van de vuilbakken. Als laatste geeft ze aan iedereen dit te zien doen, van jongeren tot aan ouderen en van allochtonen tot autochtonen. (I. Samenvatting interview Tess)

Interview Ad (inwoner)

Het verhaal van Tess wat hierboven toegelicht is wordt bevestigd door een andere inwoner, Ad. Hij geeft ook aan last te hebben van het zwerfafval, dat zich voornamelijk bevindt rondom de afvalcontainers die om een pas vragen. Daarbij geeft hij wel aan dat het afval dat zich in de wijk bevindt, wel redelijk snel weer wordt opgeruimd. (N. Samenvatting Interview Ad Vriens)

Interview Maarten (inwoner)

Deze problemen rond het zwerfafval worden ook nog een derde keer bevestigd door een andere inwoner. Maarten Voskuil, vader van 2 kinderen en wonende in de Hoge Vucht, geeft ook aan veel zwerfafval te zien binnen de wijk, wat zich met name bevindt rondom de vuilbakken. Maarten geeft aan dat er hier binnen de Hoge Vucht nog ruimte ligt voor verbetering. Daarbij is het afvalverwerking voor de rest goed geregeld volgens Maarten. (M. Samenvatting interview Maarten Voskuil)

Interview Akbar (vluchteling en inwoner)

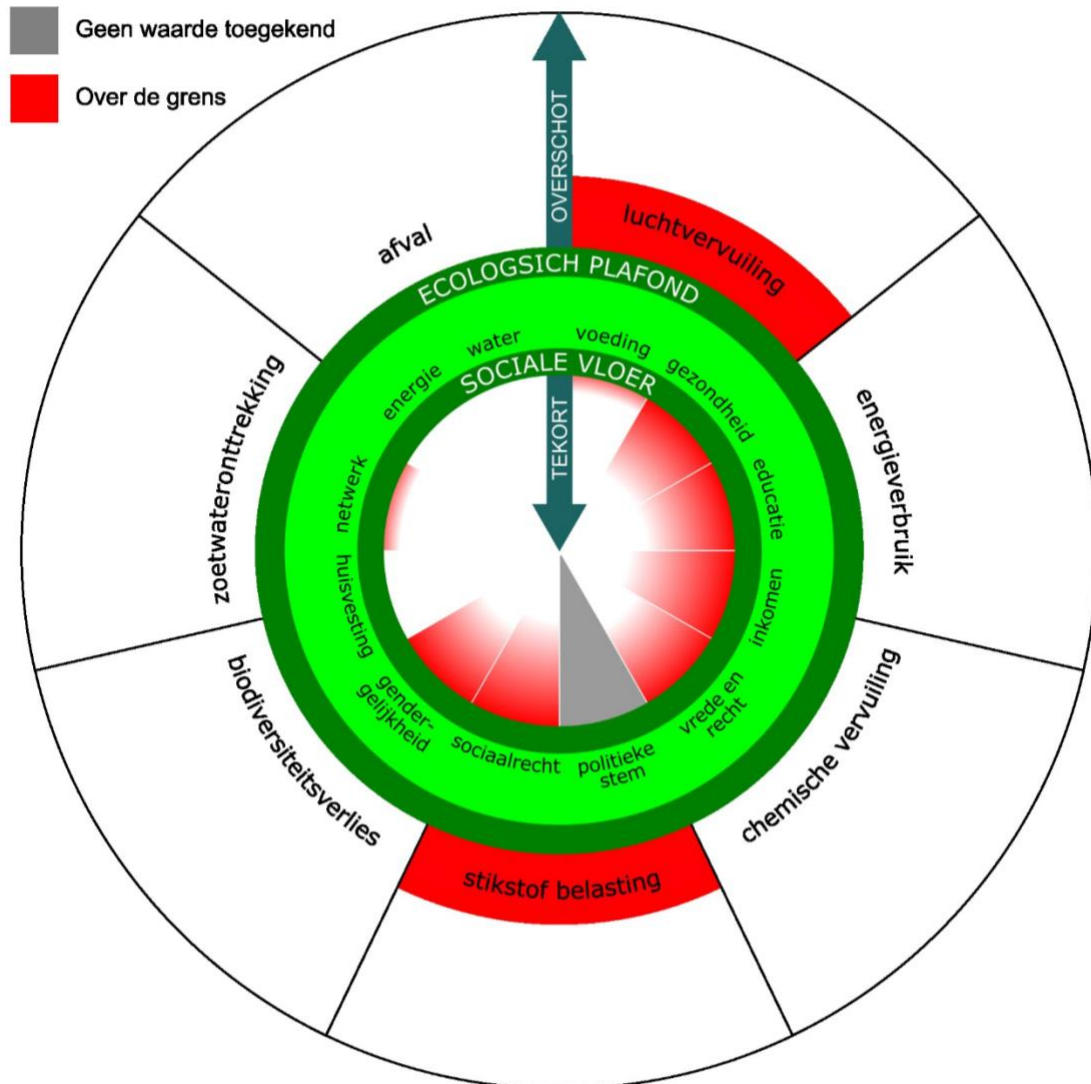
Als laatste is er ook gesproken met Akbar, een vluchteling die een aantal jaar geleden naar Nederland is verhuisd. Ook Akbar geeft aan dit probleem te herkennen. Allereerst haalt hij aan dat afvalscheiding binnen de Hoge Vucht goed geregeld is, echter vindt hij net als de andere dat er iets gedaan moet worden aan het dumpen van afval rondom de containers wat voor extra afval zorgt. (H. Samenvatting interview Akbar)

Conclusie

Na het bekijken van deze vier indicatoren kan de conclusie getrokken worden dat het afval binnen de wijk Hoge Vucht vooral goed geregeld is. Er zijn genoeg mogelijkheden om het afval op een gescheiden manier weg te gooien. Daarbij ligt de afvalhoeveelheid vergeleken Nederland relatief laag wat ook belangrijk is. Een punt waar wel op verbeterd kan worden is het dumpen van afval naast de containers. Dit gebeurt nog regelmatig en zorgt voor zwerfafval. Dit alles scoort de Hoge Vucht een 8 binnen deze categorie.

4.3 De donut

In 4.1 Binnenste ring - Sociaal fundament en 4.2 Buitenste ring - Planetaire grens werd voor elke categorie van de donut een waarde bepaald. Al deze waarden worden samengebracht om zo een donut van Hoge Vucht te vormen (**Error! Reference source not found.**).

Figuur 35: Donut Hoge Vucht

1. Voeding: Hoge Vucht heeft een geconcentreerd aanbod aan voedingswinkels in het centrale winkelcentrum, met diversiteit in multiculturele producten. Het restaurantaanbod is beperkt, maar er is een ruime keuze aan halal, Surinaams, Indisch, Chinees, enzovoort. Het scoort 7 punten vanwege de concentratie van voorzieningen in het winkelcentrum.

2. Gezondheid: De wijk heeft voldoende zorginstellingen, waaronder apotheken, huisartspraktijken, tandartsen, kinesisten, en woonzorgcentra. De leeftijdsverdeling is vergelijkbaar met Breda, maar de levensverwachting is lager vanwege lagere opleidingsniveaus in Hoge Vucht. Het scoort 5 punten op de donut.

3. **Educatie:** De scholen in Hoge Vucht worden wisselend beoordeeld, met enkele zorgen over focus op allochtonen. De opleidingsniveaus zijn lager dan in Breda, wat leidt tot een lagere donutscore van 5.
  4. **Inkomen en werk:** Het gemiddelde inkomen in Hoge Vucht ligt significant lager dan in Breda, en de netto arbeidsparticipatie is ook lager. Hoge Vucht scoort 4 punten op de donut.
  5. **Vrede en rechtvaardigheid:** Het aantal geregistreerde misdrijven per inwoner is lager in Hoge Vucht dan het gemiddelde in Breda. De meningen over veiligheid zijn verdeeld, maar over het algemeen wordt Hoge Vucht als veilig beschouwd. Het scoort 5 punten op de donut.
  6. **Politieke Stem:** Er kan geen cijfer worden gegeven aan hoezeer de inwoners van Hoge Vucht politiek vertegenwoordigd zijn.
  7. **Sociale Rechtvaardigheid:** Met een hoger percentage inwoners dat moeite heeft met rondkomen en een zeer hoog risico op laaggeletterdheid, scoort Hoge Vucht 4 uit 10 op het gebied van sociale rechtvaardigheid. Er is een duidelijke behoefte aan ondersteuning en empowerment voor degenen die worstelen met financiële en educatieve uitdagingen.
  8. **Gendergelijkheid:** Hoge Vucht scoort 5 uit 10 op gendergelijkheid, waarbij gesprekken met inwoners wijzen op gescheiden leefwijzen tussen verschillende groepen. Er zijn echter initiatieven zoals vrouwenstudio's en vertrouwenspersonen die proberen bij te dragen aan meer inclusiviteit en gelijke kansen.
  9. **Huisvesting:** Met betaalbare woningen en een hoog percentage sociale huurwoningen, scoort Hoge Vucht 8 uit 10 op huisvesting. De aanwezigheid van wooncorporaties draagt bij aan de toegankelijkheid van huisvesting voor verschillende inkomensgroepen.
  10. **Netwerk:** Hoewel er een breed scala aan gemeenschapsactiviteiten is, wordt eenzaamheid nog steeds ervaren in Hoge Vucht. Desondanks geeft het cijfer van 7 uit 10 aan dat er ruimte is voor sociale betrokkenheid, maar dat er nog steeds uitdagingen zijn om alle inwoners te bereiken.
  11. **Energie:** Met een goede beoordeling voor energie labels en relatief laag energieverbruik, scoort Hoge Vucht 8 uit 10 op het gebied van energie. Echter, de complexiteit van formulieren voor subsidies kan een belemmering vormen voor de volledige benutting van beschikbare tegemoetkomingen.
  12. **Water:** Hoewel specifieke informatie ontbreekt, wordt aangenomen dat het drinkwater in Hoge Vucht van goede kwaliteit is, waardoor het een score van 9 uit 10 krijgt voor water.
1. **Luchtvervuiling:** De Hoge Vucht scoort een 8 op luchtvervuiling op basis van de lage fijnstofconcentraties $17 \mu\text{g} / \text{m}^3 \text{PM}_{10}$ en $10 \mu\text{g} / \text{m}^3 \text{PM}_{2,5}$ ten opzichte van de WHO advieswaarden van 40 en $25 \mu\text{g} / \text{m}^3 \text{PM}_{10}$ en $\text{PM}_{2,5}$ respectievelijk. De belangrijkste bron is de omringende drukke wegen, zoals de Nieuwe Kadijk, die de uitstoot beïnvloeden.
  2. **Energiegebruik:** Met een focus op woningisolatie en energie-efficiëntie behaalt de Hoge Vucht een 7. De wijk is efficiënter in energiegebruik en heeft betere geïsoleerde huizen dan het Bredase gemiddelde. Gemeentelijke initiatieven bevorderen duurzaamheid, en de subsidies richten zich specifiek op bepaalde wijken, waaronder de Hoge Vucht.

3. Chemische vervuiling: Bodemverontreiniging in Driekoningenoord, een voormalige afvalstortlocatie, vereist aandacht, maar onderzoek geeft geen direct gevaar aan. De Hoge Vucht presteert goed met een score van 8.

4. Stikstof belasting: Met een stikstofdioxide belasting in de lucht van 14,8 µg/m³ presteert de Hoge Vucht beter dan het Bredase gemiddelde (17,3 µg/m³). De Inwoners dragen echter weinig bij aan stikstofvermindering, voornamelijk vanwege autoafhankelijkheid. De wijk scoort een 7 op stikstofbelasting.

5. Biodiversiteit Verlies: De Hoge Vucht scoort een 8 op het gebied van biodiversiteit, dankzij de overvloed aan groen en diversiteit aan plantensoorten en bomen, met inwoners die over het algemeen tevreden zijn maar wijzen op verbeteringen in het onderhoud.

6. Zoetwateronttrekking: Met een beoordeling van 7 wordt de zoetwateronttrekking als gemiddeld beschouwd, waarbij de afwezigheid van nabije grondwateronttrekking gunstig is, maar verdere details over individueel watergebruik ontbreken.

7. Afval: De Hoge Vucht krijgt een 8 voor afvalbeheer, waarbij de algemene organisatie effectief is met diverse inzamelingsmogelijkheden en een lage hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner. Er is echter ruimte voor verbetering met betrekking tot zwerfafval rondom afvalcontainers, volgens inwoners.

*** het toekennen van een cijfer aan elk van deze categorieën gebeurde (voor de binnenring?) op basis van een vergelijking met de toestand in Breda. Categorieën met een slecht cijfer wijzen erop dat niet aan de basisbehoeften voldaan wordt volgens de standaard die Breda schept.

Ook stelt de donuttheorie in principe geen acties of doelen op om binnenin de veilige en rechtvaardige ruimte voor de mensheid te geraken. Het model kan louter gebruikt worden als een wijze om die donut in kaart te brengen, niet om hem te verbeteren. Het opstellen van die acties en doelen zal dus dienen te gebeuren op andere theorieën dan de donut.

---

5. Conclusie

Het Donut Economic model kan op de wijk Hoge Vucht worden toegepast door de huidige sociale en ecologische situatie te beoordelen aan de hand van de principes van het model. Voor de sociale fundamenteën, zoals voeding, gezondheid, educatie, en inkomen, kunnen specifieke indicatoren worden gebruikt om de prestaties van de wijk te meten. Op het gebied van ecologische plafonds, zoals luchtkwaliteit, energieverbruik, en biodiversiteit, kunnen eveneens relevante indicatoren worden geanalyseerd. De resultaten van deze evaluatie bieden inzicht in de sterke en zwakke punten van Hoge Vucht. Bijvoorbeeld, tekortkomingen in inkomen, werkgelegenheid en educatie kunnen worden geïdentificeerd als sociale uitdagingen. Op ecologisch gebied kunnen problemen met luchtkwaliteit en autoafhankelijkheid naar voren komen. Door deze analyse kunnen gerichte maatregelen worden ontwikkeld om de specifieke behoeften van de wijk aan te pakken, met als doel een evenwicht te vinden tussen sociale en ecologische duurzaamheid. Het Donut Economic model fungeert hierbij als een waardevol instrument om een holistische benadering te bieden voor het verbeteren van de levenskwaliteit in Hoge Vucht.

Het Donut Economic model, ontwikkeld door Kate Raworth, introduceert een alomvattende benadering van economie. Met een binnen cirkel, het sociale fundament en een buitenring, het ecologisch plafond, streeft het model naar een veilige en rechtvaardige ruimte waarin menselijke behoeften worden vervuld zonder de planetaire grenzen te overschrijden. Raworth benadrukt een verschuiving van onbeperkte economische groei naar het voorzien in de behoeften van iedereen binnen de middelen van de planeet. De zeven stappen omvatten het heroverwegen van economische doelen, een holistische benadering, het begrijpen van menselijk gedrag, systeemdenken, herverdeling, het creëren van regeneratieve economieën en het openstaan voor alternatieve groei modellen. Het model streeft naar een nieuwe economische benadering waarin duurzaamheid, rechtvaardigheid en welzijn centraal staan.

Om de sociale fundamenteën en ecologische plafonds van Hoge Vucht te beoordelen volgens het Donut-model, zijn specifieke categorieën cruciaal. Voor het sociale fundament omvat deze in het gepresenteerde Donut-model de volgende categorieën: voeding, gezondheid, educatie, inkomen en werk, vrede en rechtvaardigheid, politieke stem, sociale rechtvaardigheid, gendergelijkheid, huisvesting, netwerk, energie en water. Voor het ecologische plafond zijn de categorieën luchtvervuiling, energieverbruik, chemische vervuiling, stikstof belasting, biodiversiteit verlies, zoetwateronttrekking en afval geselecteerd.

Ieder van deze categorieën is opgedeeld in twee tot vijf indicatoren die een balans treffen tussen relevantie en onderzoekbaarheid. Deze indicatoren zijn voor de binnenring onder anderen woning kosten, aantal misdrijven en leeftijdsverwachting. Voorbeelden van buitenring indicatoren zijn fijnstof concentraties biodiversiteitsbewustzijn en kwaliteit oppervlaktewater. Aan de hand van de beschikbare gegevens en kennis zijn deze categorieën en indicatoren gebruikt om Hoge Vucht te beoordelen binnen het Donut-model.

Hoge Vucht presteert niet heel goed op de sociale categorieën. Hierbinnen werd waar mogelijk de vergelijking met Breda gemaakt om te zien of Hoge Vucht beter, slechter of gelijkaardig scoort. Voor voeding scoort Hoge Vucht een 7. Voor gezondheid, educatie, vrede en rechtvaardigheid en gendergelijkheid scoort de wijk telkens slechts 5 punten. Op inkomen en werk en sociale rechtvaardigheid scoort Hoge Vucht de het slechts met 4 punten. Huisvesting en energie scoren goed met 8 punten. Water krijgt de hoogste score met 9 punten. De laatste categorie, politieke stem, correspondeert niet met een punt, aangezien hiervoor de juiste gegevens niet beschikbaar zijn.

De ecologische uitdaging voor Hoge Vucht zijn momenteel niet erg dringend. De wijk scoort een 8, binnen de donut op de categorieën energieverbruik, chemische vervuiling, biodiversiteitsverlies, zoetwateronttrekking en afval. Het grootste probleem is dat de luchtkwaliteit slechter is dan WHO-advieswaarden, wat voornamelijk veroorzaakt wordt door nabijgelegen wegen als de Nieuwe Kadijk. Ook de stikstof belasting is iets hoger dan gewenst. Inwoners zijn relatief autoafhankelijk wat hieraan bijdraagt. Deze twee categorieën scoren een 7.

---

6. Discussie

De donut van Hoge Vucht toont aan dat de wijk vrij goed scoort op het ecologisch plafond. Enkel luchtvervuiling en stikstof belasting treden buiten de veilige en rechtvaardige omgeving van de donut. De binnenring, ofwel de sociale vloer scoort een pak slechter. Acht categorieën treden buiten de veilige en rechtvaardige omgeving van de donut. Voor elk van deze categorieën worden dus niet aan de basisbehoeften van de inwoners van de wijk voldaan. Hoge Vucht wordt al decennialang gezien als een "probleemwijk" binnen Breda. De levensverwachtingen, opleidingsniveaus en inkomens liggen aanmerkelijk lager in de wijk tegenover Breda. Er heerst ook een gevoel van onveiligheid in de wijk, alhoewel er niet meer misdrijven gerapporteerd worden dan elders in Breda. Mogelijks heerst het onveiligheidsgevoel door de constante negatieve beelden die de media brengt over de wijk. Verder heerst er ook een groot verschil tussen man en vrouw in de wijk. Mogelijks is dit het gevolg van de migratie van velen met een moslimachtergrond. Er werden reeds velen initiatieven op poten gezet van binnen- en buitenaf, helaas hebben deze geen grote veranderingen opgeleverd.

De toepassing van de donuttheorie zou een grote verandering in levensomstandigheden teweegbrengen. Over het algemeen dient de consumptie in welvarende landen te dalen en moet de levensstandaard in ontwikkelingslanden net toenemen. De huidige economie dient dus op termijn volledig aangepast te worden. De consumptie in ontwikkelde landen zal moeten dalen tot een noodzakelijk minimum. Tegelijkertijd zal in er in ontwikkelingslanden een groter aanbod gecreëerd worden om een grotere consumptie mogelijk te maken, waardoor mensen aan hun basisbehoeften kunnen voldoen. De toepassing van deze economische theorie vergt inspanningen van alle politieke leiders alsook alle grote en middelgrote spelers op de markt. Zonder hun medewerking zullen deze ontwikkelingen zich niet voordoen. Echter is de kans dat zij de theorie willen toepassen klein aangezien politici, in democratische landen, enkel aan de macht komen indien kiezers voor hun stemmen en grote en middelgrote spelers op de markt zich steeds dienen te verantwoorden aan hun aandeelhouders. Het is dus aan de gewone mensen mét stemrecht of aan de aandeelhouders om belang te hechten aan de toepassing van de donut.

De toepassing van de donut is een weinig betrouwbaar onderzoek. Toen de donut werd bedacht zijn geen vaste categorieën, subcategorieën en bijhorende maatstaven bepaald. Hierdoor kan iedereen die donut wenst de implementeren zelf kiezen welke categorieën, subcategorieën en maatstaven zij gebruiken. Twee donuts voor eenzelfde wijk kunnen er op die manier volledig anders uitzien, afhankelijk van waar de uitvoerende partij hun nadruk legt. Dit maakt het ook vaak moeilijk om verschillende donuts met elkaar te vergelijken of om een donut op zich te interpreteren. Bijhorende cijfergegevens en de bepaling van de (sub)categorieën zijn noodzakelijke informatie om een oordeel over een donut te kunnen scheppen. De validiteit daarentegen is hoog aangezien binnen de toepassing van de donut telkens gaat gekeken worden naar de opgestelde (sub)categorieën. Het bedenken van (sub)categorieën voor deze donut is ook louter gebaseerd op discussie tussen de vier groepsleden en de opdrachtgever.

Verder is de donut momenteel weinig gekend bij de gewone mens. De meeste mensen hebben er nog nooit over gehoord of hebben de voorkennis niet altijd om de theorie te begrijpen. Dit resulteert in burgers die niet verlangen naar de toepassing van iets dat voor hun onbekend of ingewikkeld is. Het is dus van groot belang de gewone mens zo veel mogelijk te betrekken bij de donuttheorie.

---

7. Aanbevelingen

7.1 Groep

Na het opleveren van het project en de donut aan de opdrachtgever en doelgroep wordt er binnen dit hoofdstuk gekeken naar de aanbevelingen voor de volgende projectgroep die met deze theorie aan de gang gaat. Hierbij worden de punten waar de huidige groep tegen aan is gelopen aangehaald, maar daarbij wordt er ook gekeken naar de mogelijkheden voor de volgende groep.

Na het uitvoeren van dit project door de projectgroep kwam er in de conclusie al naar voren dat nog niet de gehele hoofdvraag beantwoord is. Het idee hierbij is dan ook dat de volgende projectgroep, die in februari start, hiermee verder gaat. Binnen de hoofdvraag is het tweede deel nog niet beantwoord. Dit is het handelingsgedeelte van de vraag. Hierbij wordt er gekeken hoe de donut toegepast kan worden binnen de wijk. De huidige projectgroep heeft hier nog niet aan gewerkt. Het is hierbij dus de taak aan de volgende groep om dit uit te voeren. Om deze vraag te beantwoorden zijn er een aantal punten en tips die meegegeven worden aan de volgende groep van de donut economie.

Allereerst wordt er aangeraden om de donut te gebruiken om verschillende punten visueel te maken voor de stakeholders. Dit geldt zowel voor derde partijen, zoals de gemeente, als de inwoners van de Hoge Vucht. Het verder uitzoeken van de gemaakte donut heeft weinig zin, dit gaat veel tijd kosten en de kans is groot dat de meeste antwoorden niet te vinden zijn. Het advies zou dan ook zijn om te gaan kijken op welke punten van de gemaakte donut er verbetermogelijkheden liggen. Om dit goed uit te voeren zou een goede oplossing zijn om een vraagpunt te ontwikkelen voor stakeholders die wat met de donut te maken hebben. Zo is er al een mailadres aangemaakt waar eventuele vragen naar toe gestuurd kunnen worden. Het zou natuurlijk helemaal mooi zijn als er een daadwerkelijke plek komt voor de donut van de Hoge Vucht/Breda. Dit zou online of fysiek kunnen, waar er ook mogelijkheden liggen om samen te werken met een eventueel buurtpunt uit de wijk.

Het verzamelen van informatie ging niet zonder tegenslag. Dit komt omdat veel inwoners niet open staan voor een gesprek over de wijk met vreemden. Daarom wordt er aangeraden om specifieke gesprekken in te plannen. Om hier een goede start mee te maken kan er gebruik gemaakt worden van de contactenlijst die door de groep reeds is opgesteld tijdens het project. Binnen deze lijst staan een groot aantal personen en organisaties. Daarbij moet er opgemerkt worden dat de huidige projectgroep veel moeite heeft gehad met het vaststellen van de categorieën van de donut voor de Hoge Vucht. Dit komt met name omdat de donut door iedereen anders ingevuld kan worden. Het is dus van groot belang om conflicten te voorkomen en daarom goed met de stakeholders te overleggen over de gekozen categorieën. Na het bepalen van de categorieën is een volgende taak, waar de groep tegen aan is gelopen, het bepalen van de richtlijnen per categorie. Hierbij is het erg van belang om de mening van de stakeholders mee te nemen. Er wordt daarom ook erg aangeraden om dit te bepalen samen met de stakeholders.

Naast een aantal lastige punten zijn er ook mogelijke openingen voor de volgende groep die graag gedeeld worden. Zo is uit het onderzoek gebleken dat er onder de inwoners een tekortkoming is aan een gezellige kroeg of leuk plein. Dit zou voor meer leven zorgen binnen de Hoge Vucht. Ook is er vraag naar locaties voor bijvoorbeeld tweedehands winkels en een gereedschapsbibliotheek. Deze projecten zouden in overleg met de wijk opgezet kunnen worden om zo de categorieën binnen de donut te verbeteren. Tenslotte wil de groep aanbevelen om binnen de Hoge Vucht vooral te focussen op het behouden van de buitenste cirkel en het verbeteren van de binnenste cirkel.

7.2 Client

Gedurende periode van september 2023 tot januari 2024 is project begeleid door Ger Pepels en uitgewerkt door Aerin Turley, Tim Heijmans, Maurick Hommel en Job de Braak. Het volgende hoofdstuk gaat over deze samenwerking en hoe hiermee werd gewerkt.

In de afgelopen maanden is er gekeken naar de donut theorie als ideaal. In dit onderzoek heeft de donut de groep zeker een richtlijn gegeven en uitkomst punt van het verzamelen van data. Voor de volgende 6 maanden zou kunnen gekeken worden naar hoe andere methoden/denkwijzen een nog positievere uitkomst kunnen hebben. Dit om meerdere standpunten te creëren en ook naar een methoden te zoeken die makkelijker te begrijpen is voor inwoners die hier minder mee bezig zijn.

Het mooie aan een losstaande opdrachtgever, waarbij geen budgetten, beschikbare tijd of specifieke uitkomsten zijn afgesproken, is dat er geen limieten zijn. Je kan de aanpak zo divers mogelijk opstellen zolang er maar actie wordt ondernomen met de burger. Hiermee gezegd is de groep niet van mening dat het project zo breed mogelijk aangepakt moet worden maar juist zo specifiek mogelijk. Het focussen op kleine projecten om uiteindelijk het grote plaatje in te kunnen vullen.

De donut heeft nu een beeld geschetst van de leefbaarheid in Hoge Vucht. Het zou beter kunnen werken om nu per categorie te gaan kijken wat er gedaan kan worden in plaats de donut als geheel te introduceren aan een wijk die hier nog geen ervaring mee heeft. Met kleinere stappen is het effect waarschijnlijk groter dan wanneer een drastische verandering wordt geïntroduceerd. Sinds de donut meer een denkwijze is dan een meetbaar model kan het in vele activiteiten worden geïmplementeerd. Als voorbeeld kan het buurthuis samenwerken met de voedselbanken of gebruikmaken van een buurtschuur waarin bewoners elkaars gereedschap kunnen lenen. Op deze manier hoeft er niet al te veel geld geïnvesteerd te worden en wordt er vooral gekeken naar hoe de mensen zelf verandering kunnen bijbrengen aan de wijk.

De huidige invulling van de donut zou niet kunnen dienen als vergelijking met andere donuts tenzij de categorieën en subcategorieën volledig hetzelfde zijn. Wel kan deze dienen als richtlijn voor het invullen van nieuwe donuts.

Ook stelt de donuttheorie in principe geen acties of doelen op om binnenin de veilige en rechtvaardige ruimte voor de mensheid te geraken. Het model kan louter gebruikt worden als een wijze om die donut in kaart te brengen, niet om hem te verbeteren. Het opstellen van die acties en doelen zal dus dienen te gebeuren op andere theorieën dan de donut.

Voor de volgende groep zou het ook gunstig kunnen zijn om mee de wijken in genomen te worden om affiniteit te creëren met de buurt. Wanneer de groep ziet waar, wie en wat Hoge Vucht inhoudt kunnen ze meer visualiseren wat er mogelijk is. Ger heeft meerdere meetings in Hoge Vucht en er zijn meetings in de buurtraad, dit zijn mooie gelegenheden om mensen te leren kennen en het onderwerp. De groep kan een betrokken introductie goed gebruiken.

---

8. Verwijzingen

- d'Albert, H., & Lindemann, U. (2016). Engineering Design Education: Practical Methods of Product. Opgehaald van <https://www.semanticscholar.org/paper/Engineering-Design-Education%3A-Practical-Methods-of-d'Albert-Lindemann/92df894d32cebe75df710aed81bbb60c49528573#extracted>
- Raworth, K. (2022, November 2). *About*. Opgehaald van Kate Raworth: <https://www.kateraworth.com/about/>
- RIVM. (2021). *infomil.nl*. Opgeroepen op 11 18, 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/luchtwater/luchtkwaliteit/thema%27/fijn-stof/normen-regels/>
- RIVM. (2021). *infomil.nl*. Opgeroepen op 11 18, 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/luchtwater/luchtkwaliteit/regelgeving/wet-milieubeheer/beoordelen/grenswaarden/>
- RIVM. (2022). <https://buurtatlas.vzinfo.nl>. Opgeroepen op 11 18, 2023, van https://buurtatlas.vzinfo.nl/#ervaren_gezondheid
- RVO. (2022). *klimaatmonitor.nl*. Opgeroepen op 11 18, 2023, van <https://klimaatmonitor.databank.nl>
- Sweco. (sd). *Sweco natuurlandcalculator*. Opgehaald van Natuurlandcalculator: <https://www.sweco.nl/portfolio/natuurlandcalculator/#:~:text=De%20formule%20is%20oppervlakte%20x,en%20uniekheid%20van%20een%20natuurtype.>
- Verbeterbreda. (2023). *Monitor verbeterbreda*. Opgehaald van Verbeterbreda: <https://www.verbeterbreda.nl/kennisbank>
- VZinfo. (2023, July 10). *Leefomgeving | Drinkwater*. Opgehaald van [vzinfo.nl](https://www.vzinfo.nl): <https://www.vzinfo.nl/leefomgeving/drinkwater#:~:text=Drinkwater%20in%20Nederland%20voel%20aan%20kwaliteitsnormen&text=Bij%2099%20van%20de,een%20beperkt%20aantal%20normoverschrijdingen%20gemeten>
- Wikipedia. (2023, October 12). *Kate Raworth*. Opgehaald van Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Kate_Raworth
- Winkelcentrum Hoge Vucht. (2023). *Winkels*. Opgehaald van Winkelcentrum Hoge Vucht: <https://www.winkelcentrumhogevocht.nl/winkels/>
- Raworth, K. (2017). *Donut economy: in seven steps towards an economy for the 21st century*. Nieuw Amsterdam.
- Raworth, K. (2012). *A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?* Oxfam Discussion Papers.
- Raworth, K. (2012). *A Safe And Just Space For Humanity: Can We live Within The Doughnut?*
- Raworth, K. (2012). *A safe and just space for humanity: Can we live within the doughnut*. Oxfam Policy Pract. Clim. Change Resil.
- Leading. (2023, June 12). *Doughnut Economics and Thriving in Balance*. Opgehaald van Spotify: <https://open.spotify.com/episode/72txTJNTc9QWcbnySWBvCo?si=4e9e4ab7566a4bb2>
- d'Albert, H., & Lindemann, U. (2016). Engineering Design Education: Practical Methods of Product. Opgehaald van <https://www.semanticscholar.org/paper/Engineering-Design-Education%3A-Practical-Methods-of-d'Albert-Lindemann/92df894d32cebe75df710aed81bbb60c49528573#extracted>
- Raworth, K. (2022, November 2). *About*. Opgehaald van Kate Raworth: <https://www.kateraworth.com/about/>
- RIVM. (2021). *infomil.nl*. Opgeroepen op 11 18, 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/luchtwater/luchtkwaliteit/thema%27/fijn-stof/normen-regels/>
- RIVM. (2021). *infomil.nl*. Opgeroepen op 11 18, 2023, van <https://www.infomil.nl/onderwerpen/luchtwater/luchtkwaliteit/regelgeving/wet-milieubeheer/beoordelen/grenswaarden/>

- RIVM. (2022). <https://buurtatlas.vzinfo.nl>. Opgeroepen op 11 18, 2023, van https://buurtatlas.vzinfo.nl/#ervaren_gezondheid
- RVO. (2022). klimaatmonitor.nl. Opgeroepen op 11 18, 2023, van <https://klimaatmonitor.databank.nl>
- Sweco. (sd). *Sweco natuurpuntencalculator*. Opgehaald van Natuurpuntencalculator: <https://www.sweco.nl/portfolio/natuurpuntencalculator/#:~:text=De%20formule%20is%20oppervlakte%20x,en%20uniekheid%20van%20een%20natuurtype>.
- Verbeterbreda. (2023). *Monitor verbeterbreda*. Opgehaald van Verbeterbreda: <https://www.verbeterbreda.nl/kennisbank>
- VZinfo. (2023, July 10). *Leefomgeving | Drinkwater*. Opgehaald van [vzinfo.nl](https://www.vzinfo.nl): <https://www.vzinfo.nl/leefomgeving/drinkwater#:~:text=Drinkwater%20in%20Nederland%20voel%20aan%20kwaliteitsnormen&text=Bij%2099%20van%20de,een%20beperkt%20aantal%20normoverschrijdingen%20gemeten>
- Wikipedia. (2023, October 12). *Kate Raworth*. Opgehaald van Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Kate_Raworth
- Winkelcentrum Hoge Vucht. (2023). *Winkels*. Opgehaald van Winkelcentrum Hoge Vucht: <https://www.winkelcentrumhogevocht.nl/winkels/>
- Raworth, K. (2017). *Donut economy: in seven steps towards an economy for the 21st century*. Nieuw Amsterdam.
- Raworth, K. (2012). *A Safe And Just Space For Humanity: Can We Live Within The Doughnut?* Oxfam Discussion Papers.
- Raworth, K. (2012). *A Safe And Just Space For Humanity: Can We live Within The Doughnut?*
- Raworth, K. (2012). *A safe and just space for humanity: Can we live within the doughnut*. Oxfam Policy Pract. Clim. Change Resil.
- Leading. (2023, June 12). *Doughnut Economics and Thriving in Balance*. Opgehaald van Spotify: <https://open.spotify.com/episode/72txTJNTc9QWcbnySWBvCo?si=4e9e4ab7566a4bb2>

---

9. Bijlagen

A. Interview vragen

Dit is een ruwe template voor welke richting de interviews worden gestuurd, niet al de vragen zijn gevraagd bij alle interviews en niet alle vragen zijn letterlijk overgenomen uit deze lijst. Deze lijst dient enkel als begeleidend materiaal voor tijdens interviews.

Persoonlijke vragen bewoner / ondernemer

1. Wat is uw naam?
2. Wat is uw leeftijd?
3. Waar woont u?
4. Wat vindt u het fijnst in de wijk Hoge Vucht?
5. Wat vindt u het minst fijn in de wijk Hoge Vucht?
6. Bent u bekend met duurzame initiatieven in de wijk?
  - a. Kunt u voorbeelden noemen?
7. Bent u veel bezig met wat er gebeurt in uw wijk? (buurtorganisaties, gemeenschappen, buurt evenementen)

Donut vragen

8. Waar koopt u uw boodschappen?
9. Kun je gezond eten in Hoge Vucht?
10. Zijn er veel grote winkelketens in Hoge Vucht?
  - a. Wat vindt u daarvan?
11. Voelt de buurt Hoge Vucht veilig voor u?
12. Word iedereen met respect behandeld?
13. Voelt u zich gehoord in de lokale politiek?
14. Is het moeilijk een huis te vinden in Hoge Vucht?
15. Doet u vaak mee aan buurtinitiatieven? (markt, samenkomsten)
  - a. Hoe vaak per maand?
16. Zijn de straten schoon in Hoge Vucht?
17. Hoe is het onderhoud van de gebouwen in Hoge Vucht?
18. Winkelt u vaak in Hoge Vucht? (niet-eetbare producten)
19. Koopt u dit dan nieuw of tweedehands?
20. Wat doet u met oud voedsel?
21. Wat doet u met huishoudelijke apparaten die kapot zijn of gerepareerd moeten worden?
22. Doet u veel voor duurzaamheid in uw bedrijf?
  - a. Kunt u een voorbeeld geven

B. Energiefestival Breda

Op 1 november 2023 trokken we naar de eerste editie van het Energiefestival Breda in de Urban Living Lab. Op dit energiefestival konden geïnteresseerden samen komen om tips en tricks over duurzaamheid en energiebesparing op te doen. Het doel was hoofdzakelijk om in contact te komen met inwoners van Hoge Vucht, beleidsmedewerkers en organisaties die meehelpten aan energiebesparingen.

Vanaf 18u30 was iedereen welkom voor een hapje en drankje en konden we ondertussen wat contacten leggen met andere deelnemers.

Om 19u00 begon het energiefestival officieel. De presentatrice stelde het publiek alvast enkele vragen over maatregelen die zij thuis nemen. Wie er allemaal een maximum aantal minuten doucht of de verwarming bewust wat lager zet werd bevraagd. Een groot deel van het publiek kon hier positief op antwoorden. Na deze vragenronde werd de wethouder voor klimaat en energie; Peter Bakker voorgesteld aan het publiek. Nadien namen de klimaatburgemeester binnen Breda het over. Dit zijn vrijwilligers die zich bij de gemeente aanbieden om deze rol op te nemen omdat zij klimaat belangrijk vinden en denken mensen te kunnen samenbrengen, inspireren en aan de slag helpen. Een klimaatburgemeester die zich inzet voor klimaatadaptatie door middel van vergroening en een klimaatburgemeester die zich inzet tegen overconsumptie door het promoten van reparatie van kleding waren aanwezig. Hierop volgden namen kinderen uit omgeving Breda het woord. Zij kondigden hun magazine Chatime aan. De jonge reporters gingen Breda rond opzoek naar mensen en organisaties die zich inzetten voor onder andere de energie-transitie. Deze informatie bundelden ze in hun gloednieuwe magazine.

Nadien bracht het theater duo piepschuim op een ludieke manier wat meer informatie over de gevolgen van klimaatopwarming. Ze zongen bijvoorbeeld hun lied: De Toekomst Is Niet Meer Wat Je Is Geweest waarin ze schetsen hoe onze wereld er zou uitzien bij een opwarming met +2 °C, +3 °C, +4 °C, +5 °C en zelfs +6 °C. Hiermee opende zij de eerste talkshow waarin ervaringen dichtbij huis besproken werden. Hierbij mochten drie sprekers zich op het podium zetten. Anke Baijens, werknemer bij de gemeente die zich ontfemd over energiearmoede, een docent in energietransitie van Avans en een inwoner van Breda die haar hele huis duurzaam heeft verbouwd waren aan het woord. Deze laatste maakte gebruik van een subsidie van de gemeente die je oorspronkelijke budget verdubbelt tot maximaal 19.000 euro. Op deze manier kon ze de EPC- waarde van haar oud huis sterk omhoog trekken. Tot slot konden er uit het publiek nog enkele vragen gesteld.

Hierna was het tijd voor een pauze, gedurende de pauze konden we opnieuw de infomarkt verkennen en contact leggen met verschillende aanwezigen.

Een half uur later zong piepschuim nog enkele van hun liedjes om het publiek opnieuw enthousiast maar vooral bewust te maken over onze planeet. De laatste talkshow: Samen energie maken ging van start. Drie sprekers mochten plaatsnemen op het podium: een werknemer van de Urban Living Lab, een klimaatburgemeester en de bevoegde voor de energietransitie in wijkhuis Sandberg. Opnieuw konden enkele vragen gesteld worden aan de sprekers of anderen in de zaal. Dit zorgde voor een interactie tussen alle belanghebbenden. Na de talkshow werd opnieuw de infomarkt geopend en kon iedereen genieten van een hapje of drankje.

De boodschap naar de inwoners toe was hoofdzakelijk om met elkaar te praten en van elkaar te leren over duurzaamheid, want samen bereik je meer. Echter waren de gesprekken vaak niet realistisch. De

vrouw die kwam praten over de duurzame verbouwing van haar woning is ingenieur van beroep. Dit maakt dat zij enerzijds het budget maar anderzijds ook de kennis heeft voor zulke verbouwingen. Zij maakte gebruik van de subsidies van de gemeente. Iemand zonder (onvoldoende groot) startbudget zal nooit van die subsidies gebruik kunnen maken en kan bijgevolg dus ook geen duurzame investeringen maken. Verder kwam aan het licht dat vergunningsaanvragen bij de gemeente heel ingewikkelde processen zijn en dat het ook ontzettend lang duurt eer de gemeente hierop reageert. Hierbovenop is de aanvraag zelf een enorm grote en voor velen onvoorziene kost. Dit speelt opnieuw in het nadeel van degenen met een lager budget.

C. Theater: De Salon tussen Weelde en Gebrek

Theatergezelschap Stormkamer stelde op 8 en 9 november hun voorstelling: De salon tussen weelde en gebrek voor in Chassé Theater, Breda. Wij woonden de voorstelling op 9 november bij. Als voorbereiding van de voorstelling trok het theatergezelschap de stad Breda in en dan voornamelijk de wijk Hoge Vucht. Omdat van deze bekend is dat ze minder welvarend is en deze wijk vaak negatief in de media afgebeeld wordt. Of de media wel terecht is en hoe de inwoners zelf over hun wijk denken waren enkele factoren waar het theatergezelschap achter wou komen. Ze spraken met Jan en alleman en nodigden hun nieuwe vrienden ook uit om deel te nemen aan het theater door mee in gesprek te gaan of een gedicht/ lied voor te brengen.

De interactie tussen het theatergezelschap en het publiek, waaronder ook inwoners van Hoge Vucht zorgden ervoor dat diverse onderwerpen met telkens zeer uiteenlopende meningen naar boven kwamen. Zo klaagden enkele inwoners over de hoeveelheid studenten, projecten en groepen die er de wijk in gestuurd worden voor onderzoek. Ze verklaarden dat ze dit als een last ervoeren en nooit veranderingen ondervonden na afloop van een project. Anderen waren dan weer voorstander van de vele groepen die de wijk intrekken en benadrukken het belang dat zij zo veel mogelijk belanghebbenden spreken en betrekken in hun project.

Sommigen vertelden koppig te zijn en te weigeren beleidsmakers te contacteren over hun wensen en noden, ook al kennen zij die beleidsmakers soms persoonlijk. Zij zijn van mening dat de beleidsmakers hun noden zelf moeten inzien. Tegelijkertijd kwam aan het licht dat de mailboxen van net die beleidsmakers overspoeld worden met suggesties voor verbetering van de stad van bijna uitsluitend inwoners van de welvarende regio's. Op die manier lijdt koppigheid bijna automatisch tot uitsluiting van die groepen. Beleidsmakers moeten veel meer tijd en energie investeren in erachter te komen wat mensen bezighoudt in de plaats van het in hun mailbox te lezen.

D. Samenvatting interview Club Kruimel

Het interview betreft een gesprek tussen Marcel (M) van Club Kruimel en Maurick Hommel (MH) en Job de Braak (JB). Club Kruimel is ontstaan vanuit persoonlijke ervaringen met kinderen met beperkingen, en het initiatief richt zich op het ondersteunen van gezinnen met vergelijkbare uitdagingen. Marcel benadrukt dat Club Kruimel openstaat voor samenwerking en donaties, maar bewust geen subsidie wil ontvangen om flexibel te blijven en niet afhankelijk te zijn van fluctuerende gemeentelijke steun. Momenteel maken ongeveer 60 gezinnen in en rond Hoge Vucht gebruik van Club Kruimel, maar door de impact van COVID-19 is dit aantal afgenomen vanwege zorgen over de gezondheid van kinderen met beperkingen. Ondanks de uitdagingen na de pandemie, blijft Club Kruimel zich inzetten voor het bieden van ondersteuning aan gezinnen.

Marcel wijst op de complexiteit van samenwerken met andere organisaties, waarbij specifieke subsidies en doelstellingen beperkingen opleggen. Hij pleit voor meer samenwerking en coördinatie tussen organisaties om efficiënter hulp te bieden aan diverse doelgroepen. Ook wijst hij op de behoefte aan een bredere kijk op problemen, los van specifieke doelgroepen, om effectieve oplossingen te vinden. Daarnaast worden uitdagingen in de Hoge Vucht besproken. Marcel benadrukt dat de wijk positieve aspecten heeft, maar dat problemen zoals veiligheid en overlast ook bestaan. Hij wijst op de complexiteit van het aanpakken van dergelijke kwesties en pleit voor een evenwicht tussen wat van bewoners wordt verwacht en wat de gemeente moet oppakken. Ook geeft Marcel aan dat veel van de negatieve berichtgeving ontstaat door roddels en geruchten en dat de wijk in werkelijkheid veiliger en prettiger is dan vaak in het nieuws wordt vermeld.

Het interview sluit af met de opmerking dat het belangrijk is om bewoners te betrekken bij het bespreken en aanpakken van problemen in de wijk. Marcel benadrukt dat de ervaringen van bewoners waardevolle inzichten bieden in wat er werkelijk in de wijk gebeurt.

Quotes

"Je hebt een organisatie die doet voor de wijk, die doet voor de ouderen. Wij doen voor kinderen met een beperking. Tunnelvisie, wij doen voor die, wij doen voor die, wij doen voor dat. En elders of andere dingen? Ja, dat kan niet, en soms mag het ook niet omdat de gemeente subsidie geeft voor die specifieke doelstelling."

"Ik denk dat juist de organisaties in Breda een van de doelen moet hebben om samenwerking te zoeken met andere organisaties, en dat hoeft niet eens met dezelfde doelgroep te zijn."

E. Berekening luchtkwaliteit score

	Score	pm10	pm2,5	no2
	0	50	30	50
Grenswaarde	2	40	25	40
	4	30	15	30
	6	20	10	20
Advieswaarde	8	15	5	10
	10	10	3	5

Aan de hand van deze tabel is per stof (PM10, PM2,5, NO2) een score bepaald, deze drie scores zijn vervolgens per gebied gemiddeld.

F. Samenvatting interview Monique ONS Label

Monique is co-oprichter van ONS label. Een buurthuis in Hoge Vught. Daarbij is Monique al actief in deze wijk vanaf 2003.

Hoge Vught is ontstaan in de jaren 60 met toen veel abtenaren, maréchaussee of van het leger. Het grote deel witte mensen. Tegenwoordig is zo'n 70% van de inwoners van diverse culturele achtergrond. In het begin van de jaren 90 was ongeveer 85% sociale huur. Vanaf de jaren 90 kwam er een besef in de wijk dat het niet zo goed ging met de wijk. Met name met de bewoners. In 2008 is er van alles uit de wijk weg getrokken vanwege de crisis (bibliotheek, politiebureau en buurthuizen). Vanuit de gemeente werd gezegd dat mensen vooral zelf wat meer moesten gaan doen, want vanuit de gemeente zal het niet komen.

Ook kwam de wijk agent minder in de wijk. Dit omdat zijn werk telkens elders werd uitbesteed. Wat Monique heeft gecreëerd is een buurthuis voor de wijk en een ingangspunt voor mensen met een beperkte toegang tot de arbeidsmarkt. Zij kreeg de opdracht namens Singelvesten en WonenBreeburg om in deze wijk een sociaaleconomisch programma op te pakken met wijkbewoners en instanties uit de wijk Hoge Vught.

Daar zijn toen de vrouwenstudio's uit ontstaan en in 2011 resulteerde dat op de aankoop van het oude buurthuis dat de gemeente had gesloten. Het thema 'ontmoeten' staat centraal. Veel bewoners hebben het moeilijk en dat op een andere manier kunnen delen en beleven van elkaar helpt. In het buurthuis zijn dan ook maaltijden voor 7,50. In het restaurant komt zo'n 70% uit Hoge Vught waar bijna alleen maar alleenstaande mannen op af komen. De vrouwen komen weer terecht bij de fietslessen en voor 80% bij de taallessen. De andere activiteiten van het buurthuis trekt ook mensen buiten Hoge Vught aan.

Activiteiten die zich in het buurthuis bevinden zijn de volgende: fietsles, (Arabische, Nederlandse) taallessen, naailes, 'hoe presenteer je jezelf tegenover een werkgever' les en maatschappelijke organisaties die helpen met het aanmelden bij een huisarts bijvoorbeeld. Hier voor worden mensen aangemeld vanuit de gemeente voor een participatie traject of ze lopen zelf naar binnen. Via SMO komen ook daklozen en chronisch verslaafde bij hun terecht. Naast dagbesteding voor herintegratie hebben ze ook veel plekken voor stagiaires van middelbare scholen. De leeftijd voor deze activiteiten ligt hoog. Voor de jeugd is toch meer ruimte een aandacht nodig. Voor de huidige activiteiten is 75% van wat er gebeurd betaald vanuit het buurthuis hun commerciële activiteiten, maar de andere 25% hebben zij nodig om de begeleiding te kunnen garanderen. Daar is dus nu geen ruimte om ook nog jongeren in te voorzien. Eerst was er het grote broer en zussen programma, maar dit is weg bezuinigd. De jongens komen makkelijk op straat terecht, en kunnen voor overlast zorgen, voor de jongens is er af en toe voetbal, maar hier kunnen de meiden niet komen. De meiden doen het weer beter met leren maar ook zij hebben een plek nodig om veilig te kunnen samenkomen. Qua energie besparing wordt er maar weinig gedaan in Hoge

Vught vanuit eigen huishoudens. Mensen hebben allemaal moeite met rondkomen dus milieu is geen beweegreden voor het hergebruiken van spullen. Er was een groter project met zonne-energie in Geeren-Zuid en daar hebben wel veel mensen aan mee gedaan. Voor subsidies is het ook nog eens lastiger voor de inwoners aangezien het proces van de gemeente erg lang duurt en soms ook niet te begrijpen is, laat staan voor mensen die de Nederlandse taal niet vloeiend beheersen. Wel voelen de inwoners zich gehoord in eigen kringen. Er zijn vertrouwens personen aanwezig in de buurthuizen en trekken de vrouwen meer met elkaar op. Daarnaast mag er mogelijk wel gewerkt worden met de Breda passen binnenkort wat zorgt voor betaalbaardere maaltijden want de gemeente gaat dan mee betalen. Buiten Hoge Vught blijft wel de blik op de wijk met 'God, kan ik mijn auto daar wel veilig parkeren' en 'Ja mijn man wilt niet dat ik s' avonds alleen naar Hoge Vught kom'.

Mailverkeer Grote Broer, Grote Zus

Wegens grote vraag van studenten uit voor een interview bij Vereniging Grote Broer, Grote Zus - Breda hebben zij geen tijd om een interview te ontvangen. In de plaats daarvan haalden we enkele algemene informatie van hun website: www.gbgz-breda.nl. Overige, specifiekere informatie konden we via mail met de organisatie verkrijgen. Hieronder vindt u onze vragen en antwoorden van de organisatie. Door het mailverkeer en dus het opstellen van vragen, waken we hier van het idee af om niet aan de hand van een vaste vragenlijst een interview af te nemen. De geformuleerde vragen hebben zo veel mogelijk betrekking op de organisatie. Op deze manier konden we, net zoals in interviews, belangrijke informatie verkrijgen.

Wie zijn jullie? Wat doen jullie? Waarom doen jullie dit?

Grote broer grote zus (GBGZ) is een organisatie opgestart in Hoge Vucht in 2008. Vijf jaar later richtte ze in Haagse Beemden hun tweede vestiging op. In 2022 werd een derde locatie, in Zuidwest opgericht.

Het doel van GBGZ is het bieden van toekomstperspectief aan jongeren voor wie dit niet vanzelfsprekend is. Ze willen ervoor zorgen dat de jongeren weer actief deelnemen, een stem hebben en zich betrokken voelen. Dit realiseren ze door het inzetten van positieve rolmodellen waarmee de jongeren zich kunnen identificeren en naar op kunnen kijken.

De missie van GBGZ is het bouwen van bruggen tussen de leefwereld van jongeren, buurtbewoners, partners in het netwerk en de gemeente Breda. Tegelijkertijd staat de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren centraal met aandacht voor hun groeiproces, leermomenten en zelfontplooiing. In deze aanpak staat het positief benaderen van de jongeren centraal. Zo wordt er hoofdzakelijk gekeken naar wat jongeren wel kunnen en niet naar wat ze niet kunnen. GBGZ helpt de jongeren bij het opbouwen en versterken van die talenten en vaardigheden. Op deze manier bouwen ze mee aan de identiteit van de jongeren.

De werkwijze is vraaggericht; waarbij input van jong en oud wordt gewaardeerd. Grote broers en zussen zijn dagelijks actief in de wijken. Ze inventariseren problemen, behoeften en kansen om hierover activiteiten te organiseren. Dit levert winst aan de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren alsook verbinden ze mensen in de wijk door de activiteiten.

Broers en zussen worden gecoacht en getraind op vaardigheden en competenties. Bij instroming hebben ze een bronzen status. Deze gaat gepaard met bijhorende vaardigheden en verantwoordelijkheden. Ze kunnen doorgroeien naar zilver, zilver plus en goud. Hun status wordt visueel gemaakt door het gebruik van gekleurde t-shirts.
(Grote Broer Grote Zus, 2022)

Waarom doen jullie dit?

Ongeacht de leeftijd ervaren mensen een voortdurend veranderende wereld. Jongeren gaan door verschillende levensfasen; ze ontwikkelen zich, gaan naar school, genieten van tijd met vrienden en groeien uit tot gebalanceerde volwassenen.

Voor de meeste jongeren verlopen deze fases vrij vlot. Vaak hebben ze een stevig netwerk van ouders, vrienden en bekenden die hen bijstaan tijdens de uitdagende keuzes die ze moeten maken op weg naar

volwassenheid. Toch is er een kleine groep die een andere weg bewandelt. Sommige jongeren raken even de weg kwijt, twijfelen over hun toekomst en maken wellicht fouten op school of in hun sociale kring. Deze periode kan voor sommigen langer duren dan voor anderen.

GBGZ wil een vangnet zijn voor jongeren die opgroeien in een complexe, snel veranderende wereld die niet altijd vanzelfsprekend is. Deze jongeren kunnen een extra steuntje in de rug gebruiken: iemand die ervoor hen is, serieus naar hen luistert en vooral kijkt naar hun mogelijkheden in plaats van hun beperkingen. We bieden een veilige leerzame omgeving waar jongens en meisjes zichzelf kunnen zijn, door onze begeleiding kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen als vrijwilligers in de buurt. (Grote Broer Grote Zus, 2022)

Hoe komen jullie aan de grote broers en zussen? Hoe loopt de werking van de organisatie?

Broers en zussen kunnen zichzelf aanmelden, via scholen, via leerplicht, via taakstraf. We zijn erg zichtbaar in de wijk door de verschillende activiteiten waardoor er veel mensen via mond op mondreclame komen.

(Mailverkeer)

Op welke manier merken jullie positieve effecten op ten gevolge van jullie organisatie?

Volgens recent onderzoek zijn er een heleboel positieve effecten als gevolg van de activiteiten en algemene van de organisatie. In gebieden zoals sociale interacties en het vinden van betekenis/burgerschap/persoonlijke levenswijze geven de broers en zussen aan dat ze dit als positief ervaren. Enkele effecten komen naar voren op gebieden als dagelijkse activiteiten en vrijetijdsbesteding, onderwijs/werk, gezondheid en de omgeving waarin men leeft. Enkel op het gebied van economische onafhankelijkheid en financiële situatie blijken er nauwelijks effecten te zijn.

(Verhagen, van Loon, & Rots- de Vries, 2023)

Op basis van de verschillende categorieën van donut werden de twee categorieën Gendergelijkheid en Onderwijs bevraagd:

1. Gendergelijkheid

Merken jullie een verschil in gelijkheid tussen jongens en meisjes?

Bij de jongeren die bij ons in beeld zijn is dit geen issue.

(Mailverkeer)

Op welke leeftijd ontstaan deze verschillen?

Zijn deze verschillen gebonden aan afkomst/ religie?

(Mailverkeer)

2. Onderwijs

Ervaren jullie veel leerproblemen bij de jongeren in Hoge Vucht?

Regelmatig maar niet meer of minder dan andere wijken.

(Mailverkeer)

Zitten deze jongeren dan ook op school in de Hoge Vucht?

Soms wel, soms niet.

(Mailverkeer)

Zijn er ouders die scholen binnen de wijk mijden?

Sommige kiezen wel voor Waterdonken.

(Mailverkeer)

Denken jullie dat het opleidingsniveau van de scholen hoog genoeg is?

Ja.

(Mailverkeer)

Denken jullie dat jongeren met een migratieachtergrond genoeg taalbegeleiding krijgen op school of via andere organisaties zodat zij evenveel kansen hebben als Nederlandstalige kinderen?

Ja

(Mailverkeer)

Ondervinden jullie andere tekortkomingen binnen het onderwijs in Hoge Vucht en/of Breda?

We zien wel dat er qua huiswerkbegeleiding meer (gratis) aangeboden zou mogen worden.

(Mailverkeer)

H. Samenvatting interview Akbar

Akbar woont bijna 5 jaar in de wijk Hoge Vucht vanwege zijn werk. Hij beoordeelt de wijk als 7 tot 8 op 10 en beschrijft het als niet goed, maar ook niet slecht, met veel drukte en diverse bewoners. Hij waardeert het uiterlijk van de wijk, maar merkt op dat er problemen zijn zoals zwerfafval en verkeerd parkeren. De stadsverwarming vindt hij duur.

Akbar voelt zich veilig in de wijk en heeft goede contacten met vriendelijke burens. Er zijn geen speciale evenementen of markten in de wijk, en hij kent zijn burens niet heel goed. Afvalscheiding gaat goed, maar soms laten mensen afval achter bij volle containers.

Wat betreft winkelen, gaat zijn familie meestal naar het winkelcentrum in Breda. Akbar haalt eten bij Jumbo of Aldi in de wijk. Hij heeft beperkt contact met de gemeente en kwam via hen terecht in een naaiatelier na zijn inburgering. Zijn dochters werken bij Domino's en voelen zich goed in de wijk. Hoewel Akbar aanvankelijk de wijk een 7/8 gaf vanwege problemen zoals verkeerd parkeren en zwerfafval, is zijn algemene indruk positief, met hoop op verbetering door lopende renovaties in de buurt.

I. Samenvatting interview Tess

Er is een tekort aan gemeenschapsgevoel in de wijk. Vooral tussen Nederlanders in de wijk en een multicultureel gemeenschapsgevoel.

Er zijn voldoende speeltuinen voor kleine kinderen maar de kleine kinderen zijn er niet. Misschien zitten ze binnen of misschien zijn er geen kleine kinderen meer in de wijk. De speeltuigen worden dan meer gebruikt door hangjongeren.

Niemand heeft interesse in duurzaamheid.

Veel mensen zijn auto fanaten en hebben vaak ook meerdere wagens per gezin.

De luchtkwaliteit is ondanks de vele auto's toch goed, dit komt omdat de wijk grenst aan natuur. Er is aanbod aan OV en het wordt ook gebruikt.

Er is voldoende mogelijkheid tot het kopen van voedsel in supermarkten, deze liggen allemaal centraal in de wijk, in het winkelcentrum. Verder heb je nog andere winkels. Kledingwinkels doen het niet zo goed.

Er zijn niet veel restaurants in de wijk, wel enkele eetgelegenheden in het winkelcentrum. Rond het winkelcentrum is ook heel veel parking. Veel voeding is halal.

Er is een aanbod aan gezondheidsinstellingen maar deze is niet groot genoeg voor het aantal inwoners in de wijk.

Er is veel afval in de wijk. Het afvalstelsel van Breda is goed. Toch gooien mensen vaak hun afval naast de bakken.

Hoge Vucht is onveilig. Als transgender word je er gediscrimineerd en zelfs aangevallen. Wie voor die onveiligheid zorgt verschilt.

J. Samenvatting interview Albert Buurtpunt

- 24 jaar medewerker bij Alwel
- Laatste jaar voor laurencius en WonenBreeburg. Namens die 3 bezig met leefbaarheid in de breedste zin van het woord. In Hoge Vught
- Buurtpunt is opgezet 2 jaar geleden. Huur word betaald door de wooncorporaties en de gemeente.
- In het begin was er geen animo voor de het buurtpunt maar toen het eenmaal goed geopend was na corona tijd zagen ze dat er een aardige inloop was. Soms dat er geen plek meer is maar soms ook dat er maar 2 mensen komen op een dag.
- Elke woensdag zet hij een inwoner of organisatie in het zonnetje op twitter met een kort tekstje. (Hier heeft hij nog nooit moeite mee gehad, er gebeurt genoeg in Hoge Vucht)
- Alleen een inloop plek, geen e-mailadres of website (maar dit lijkt ook genoeg te zijn voor de huidige doelgroep)

Wat is het Buurtpunt?

- Open vergadering plek, ook voor ons als studenten bijvoorbeeld.
- Mensen komen hier langs met:
  - o Vragen over subsidies en formulieren die ze niet begrijpen (toeslagen, belasting, contracten)
  - o Ideeën voor de wijk
  - o Klachten over
    - Overlast (lastig punt, heeft dossier opbouw en politie nodig)
    - Te hard rijden
    - Honden poep
    - Gebrek aan voorzieningen (bibliotheek, kroeg)
  - o Vragen over woningen
- De mensen die komen zijn voornamelijk 30 plus
- Werken samen met HelloBreda, een organisatie die nieuwe inwoners helpt in Hoge Vught
- Mini-bieb
- Samenkomst plek met koffie
- Proberen verder te kijken dan alleen waar ze verantwoordelijk voor zijn. De huizen duurzamer maken, kosten voor hun lager maken

Wat wordt er georganiseerd vanuit het buurthuis?

- Een lunch/diner voor nieuwe bewoners

- Burendag: Met het oranjefonds om je burens te leren kennen. 250 tasjes met ansichtkaarten (om burens uit te nodigen), koffie, koekjes, etc. Meer dan 200 mensen zijn gekomen en waren erg blij met dit initiatief, sommige wellicht om gratis koffie op te halen maar andere hebben de kaartjes echt gebruikt en zochten ook een ingang om met hun burens in gesprek te komen.
- Voorjaarswandeling, om de buurt te onderzoeken: Hier gingen alleen de organisatie een beetje mis, er was te weinig animo vanuit de gemeente en corporaties. Zij hadden hier beter in moeten faciliteren met informatie en promotie (dit vonden inwoners). Voor de rest kwam er wel een positief geluid.

Wat mist het Buurtpunt?

- Ruimte voor privacy. (2)
- Locatie is net uit de loop. (2)
- Er is niet genoeg personeel
- Ze zijn weinig open

Wat biedt Hoge Vucht?

- Veel groen
- Genoeg ruimte
- Mooi buiten gebied
- 4100 sociale huurwoningen (groot deel van deze inwoners leeft met een 'rugzakje')
- Veel vrijwilligers
- Veel mensen die blij zijn in de wijk, de wijk niet ervaren zoals ze in de media wordt afgebeeld

Wat mist Hoge Vucht?

- Vergeleken met andere wijken hebben de inwoners van Hoge Vucht minder affiniteit met buurtorganisaties.
- Mensen kunnen elkaar meer helpen.
- Toegankelijkheid naar de andere buurten. Wanneer er iets georganiseerd wordt in Wisselaar komen daar geen of minder mensen op af vanuit Geeren-zuid. Maar nu is de wijk ook wel heel groot.
- Veel onkruid in de voortuin, komt door gebrek aan tijd en interesse maar ook door het gebrek aan spullen (1).
- Mensen in de wijk hebben misschien ook meer een duwtje in de rug nodig om het contact met elkaar op te zoeken dan in andere wijken door de verschillende culturen.
- Kleine ondernemers. Vanuit een onderzoek naar wat de bewoners het meeste misten in de wijk kwam daaruit dat de wens voor een kroeg erg hoog ligt. Een plek om gewoon te zitten en samen te komen. Een plek om binnen te lopen, meer dan een lunch room die bijvoorbeeld in het winkelcentrum zit.

Vragen van het Buurthuis?

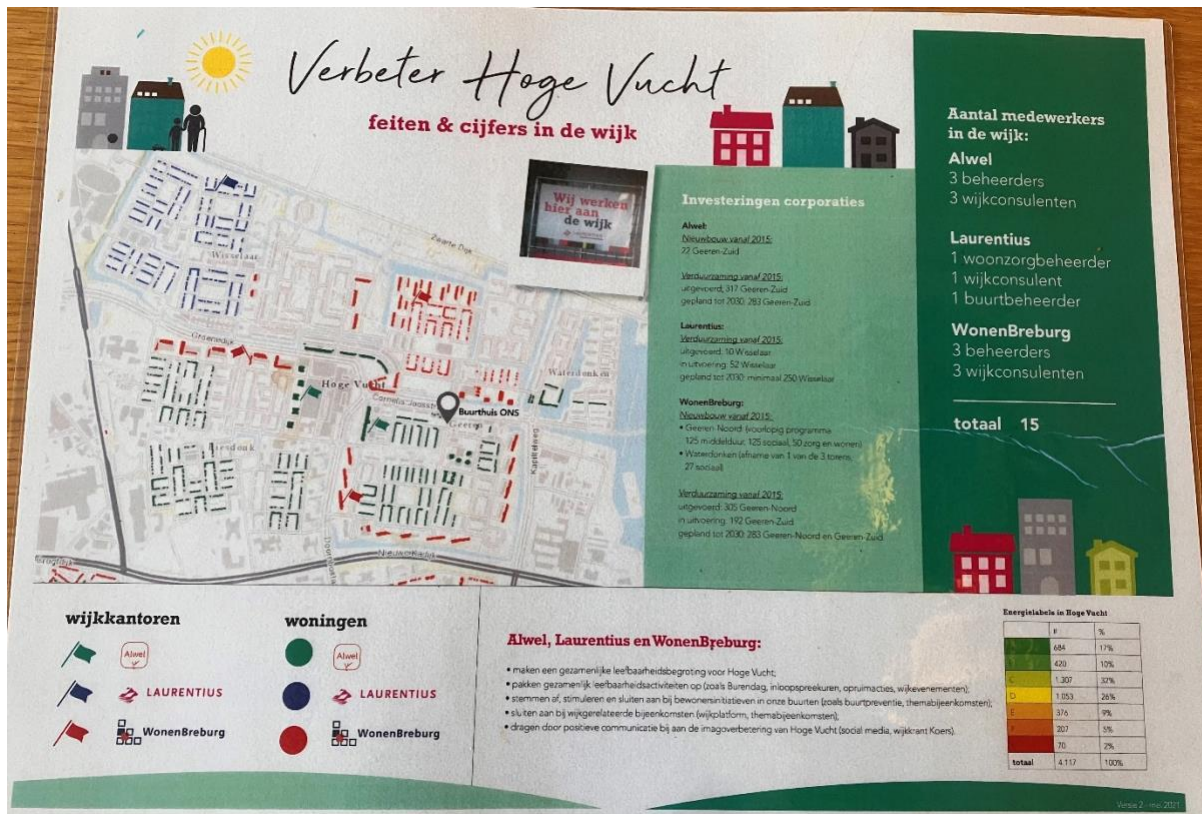
- Hoe kunnen we iedereen's talent gebruiken in de wijk.

Wat vertellen inwoners?

- Inwoners voel minder de stempel die vanaf buitenaf op Hoge Vucht staat. Er gebeurt wel is wat in Hoge Vucht maar in welke wijk niet is hun antwoord.

Quotes:

- Iedereen die binnenkomt, loopt naar buiten met een antwoord.
- Als ik hier zou wonen? Wat zou ik dan willen. Zou ik naar een bijeenkomst voor wijkbewoners komen als er een envelop in de brievenbus lag?

Oplossingen:

1. Het verhuren/uitlenen van tuingereedschap wat buurtbewoners hebben. Of een gemeenschapsschuur.
2. Nieuwe locatie/ In het winkelcentrum is niet mogelijk omdat het buurt huis niet economisch ingesteld is. Surplus gebouw is ook nog wellicht mogelijk in de toekomst, alleen de doelgroep die daar komt (verzorgingshuis) kan ook weer andere mensen afschrikken.

K. Samenvatting interview gemeente Breda

Interview gemeente Breda

Personen:

Binnen dit interview is er met een 3-tal personen gesproken. De geïnterviewde personen zijn hieronder te vinden. Daarbij is dit gesprek geleid door de 4 studenten van Avans.

- Peter Bakker (wethouder klimaat & duurzaamheid)
- Bas van Geren (economie, verduurzamen bedrijfsleven)
- Bas van Rijsbergen (directeur fysieke kant van de stad)

Peter bakker geeft aan dat er een landelijk plan is om aandacht wijken vooruit te helpen, binnen Breda wordt hier vooral naar de wijken in Breda Noord gekeken, dit heet Verbeterbreda. Dit willen ze vooral in een niet reguliere aanpak doen en daarbij vooral te kijken naar wat de mensen in de wijk nodig hebben. Het rapport van de rekenkamer geeft aan dat de mensen in de wijken van Breda noord minder hulpbronnen hebben, dit is de binnenste cirkel van de donut.

Het zou super mooi zijn om de verschillen tussen de wijken doormiddel van de donut te laten zien voor de binnenste cirkel. Bas van geren geeft aan dat de mensen van de hoge Vucht hoogstwaarschijnlijk niet bezig zijn met de buitenste cirkel van de donut. De wethouder geeft daarbij aan in eerdere onderzoeken tegen dit probleem aan gelopen te zijn.

Bas van Rijsbergen geeft daarbij aan dat mensen in de Hoge Vucht vooral bezig zijn met een stukje bestaanszekerheid. De mensen in de Hoge Vucht zijn noodgedwongen circulair bezig door bijvoorbeeld kleding door te geven. Zo geeft de wethouder aan dat de gemiddelde Nederlander de wereld al op heeft in april en de inwoners van De Hoge Vucht pas in september, dit is goed om te laten zien. De kunst is om de inwoners aan de binnenkant te laten groeien maar de buitencirkel te niet verslechteren.

Bas van Rijsbergen vraagt zich af hoe je dit soort informatie dan ook kan delen met de inwoners in hapbare taal. In 1998 waren er ook al projecten bezig binnen de Hoge Vucht en nu in 2023 nog steeds, dit geeft aan dat de wijk meerdere problemen heeft, studenten moe. De huidige manier van aanpak is gebaseerd op Rotterdam-zuid waar veel meer operationeel gedacht wordt. In Breda wordt dit weergegeven door het programma Verbeter Breda, dit wordt uitgevoerd buiten de Gemeente. Belangrijk is de veerkracht binnen de wijk, dit wordt onderzocht door circus vis. Uit dit onderzoek blijkt dat sommige wijken minder veerkracht hebben dan andere wijken in Breda. Om dat te verbeteren moeten inwoners zelf aan de slag en niet de gemeente.

De wethouder is benieuwd naar wat de ambitie is van de studenten, waarop Maurick antwoordt; 'We willen binnen de Hoge Vucht het bewustzijn creëren, daarbij zou het al mooi zijn om de donut in kaart te brengen met de Hoge Vucht, en dat vervolgens weer te vergelijken met de rest van Breda.' Het mooiste volgens de wethouders zou zijn als er tegen de inwoners gezegd kan worden dat ze een andere leefstijl hebben dan Breda zuid maar daarmee wel de invloed op de buitenste cirkel beperkt houden. Breda incijfer en de Rekenkamer zijn goede bronnen voor het verzamelen van data. Voor de binnenste cirkel vooral kijken naar het rapport van de rekenkamer, dit kan worden aangevuld met de monitor van verbeter breda. Daarbij moet er voor de buitenkant vooral aannamengewijs gewerkt worden.

De wethouder verteld dat er door het kennisinstituut van mobiliteitsbeleid van INW een goed beeld is van het mobiliteitsgedrag van de afgelopen 2 jaar. Die ligt er vanaf deze week opnieuw. Hiermee kan de mobiliteit vergeleken worden van de inwoners van de Hoge Vucht. De monitor is ook te vinden op een website en toegankelijk voor de inwoners, echter vinden de inwoners het niet omdat er geen vraag naar is.

De gemeente heeft verschillende rollen, hierdoor zijn ze met bepaalde zaken toch altijd bezig, zoals de veiligheid. Voor de sociale kant wordt er vooral gekeken naar het stimuleren van de inwoners. De wethouder geeft aan moeite te hebben met de boodschap; 'we gaan de stad verduurzamen, maar we beginnen met de wijk die het, het moeilijkste heeft.' Je gaat de mensen die aan de buitenkant van de donut goed scoren vragen of binnen de donut te blijven terwijl ze het al lastig hebben. Daarbij heeft ook niet iedereen hulp nodig met bijvoorbeeld duurzaamheid. In de rijkere wijken moet er vooral tijd besteed worden om te buitenste cirkel te verbeteren, aldus Bas van Rijsbergen. De subsidies voor verduurzaming

zijn alleen te gebruiken bij de achterstandswijken. Het idee is dat je geld krijgt voor een investering die je al snel terugverdient. Er wordt dan ook veel gebruik gemaakt van de subsidies. Vanaf 1 januari gaat dit ook toegepast worden op Tuinzicht.

Bas van Geren geeft aan dat het interessant is om de binnenkant van de donut in kaart te brengen maar daarbij te kijken naar de acties die al ondernomen worden om dit te verbeteren. De partijen die dit soort acties ondernemen zijn als het ware de knopjes waar aan gedraaid kan worden. Het zou goed zijn om aan te tonen aan de mensen dat doordat ze duurzaam leven (gedwongen) ze beter aan de buitenkant van de donut scoren.

Job stelt de vraag, hoe erg de donut leeft binnen de gemeente en waar het toegepast wordt. De wethouder geeft hierbij lachend aan dat ze nog vooral in politieke discussies zitten en dus nog niet veel gebruik maken van de theorie. Wel wordt de bredenwelvaartsmonitor op veel plekken in Nederland gebruikt. Dit wordt vaak als basis gebruikt bij onderzoeken en wordt vaak gezien als Nederlandse vertaling van de donut theorie. De bredenwelvaartsmonitor is binnen Nederland een goed begrip aan het worden. Peter geeft aan dat er heel veel manieren zijn om het aan te pakken, zoals globaal goals (Oosterhout). Er zijn heel veel manieren om hetzelfde verhaal te vertellen, hierbij is de wethouder benieuwd naar een overzicht van al deze methodes per gemeente. Breda wilt zich zelf op de kaart zetten door de 3G's. Dit is niet een manier om net zoals de SDG's plannen te bedenken. Er is wel een klimaatbegroting, dit gaat over een heel klein deel van de buitenste cirkel van de donut. Klimaat is op het moment alleen het broeikaseffect.

De vraag; 'Zijn er projecten voor vergroening binnen de Hoge Vucht?' wordt door Tim gesteld. De wethouder geeft aan dat hier in het verleden al veel verschillende projecten voor zijn uitgevoerd. Er is hierbij heel veel geïnvesteerd in de wijk. Hierdoor is in de wijk de groengelegenheden ook erg goed, zeker als je dat vergelijkt met andere wijken. Ook stedenbouwkundig gezien is het een erg goede wijk. Dit is interessant om te bekijken of het in de donut er ook uitspringt. Iets waar je vooral van schrikt volgens de wethouders is de inkomensverschillen. 'Statistisch schrik je je terplekke'.

Peter verwacht dat wanneer het project tot een mooi resultaat loopt deze theorie ook automatisch goed gaat lopen binnen de gemeente. De data in de theorieën zoals de donut, wordt daarom ook gebruikt om met bepaalde beslissingen overtuigend te laten overkomen voor het bestuur. Het in kaart brengen van een model is van groot belang voor vervolgstappen. Als gemeente hebben ze een hele planning en control cyclus waarin ze zich verantwoorden over het uitgegeven geld. Hierbij wordt er gewerkt met een lijst van 300 indicatoren. Hierbij is de vraag of de donut theorie toegepast kan worden in zo'n cyclus. Er zijn meerdere partijen nodig voor alle vakjes van de donut theorie. Hierbij is het een idee om met Verbeterbreda te overleggen. Het kan gaan dienen als visueel middel om te laten zien hoe je ervoor staat.

Wat komt er in een ideaal beeld voor geluid uit de wijk richting de gemeente? (tim) Peter geeft het antwoord; 'Een goed beeld is waar inwoners zelf initiatieven nemen en deze kunnen verantwoorden.' Dit zijn ook wijken waar mensen elkaar niet goed kunnen vinden. Ze weten ook geen ingangen te vinden naar de gemeente, hierbij hebben rijkere wijken minder problemen mee. Sommige mensen lossen problemen wel zelf op maar hierbij is de kans op criminaliteit wel groter, aldus de wethouder. Volgens Bas van Rijsbergen, weten de inwoners, in de ideale wereld, de gemeente zelf te vinden voor hun problemen. Het moet makkelijker zijn om de informatie binnen te krijgen als gemeente.

Hierbij is de kans groot dat het voor veel inwoners te ingewikkeld aan het worden is. Het vertrouwen in bepaalde instanties is weg bij de inwoners, door het verleden. Er is contact tussen de gemeente en de

imaans binnen de Hoge Vucht, daarbij is de Hoge Vucht heel erg multidisciplinair, er zijn van allerlei afkomsten aanwezig binnen de wijk. De wethouder geeft aan benieuwd te zijn naar een 50% versie waarin de studenten laten zien wat het onderzoek tot zo ver heeft opgeleverd, daarbij is de opdracht in de ogen van de gemeente nog een beetje vaag. De wethouder raadt aan om met debby in gesprek te gaan, zij kan de studenten verder helpen met de cijfers.

De gemeente geeft aan open te staan voor een samenwerking met de nieuw startende groep in februari/maart.

Belangrijke gevonden bronnen:

- Rekenkamer rapport gemeente Breda
- Monitor verbeter Breda
- Kennismobiliteit instituut

L. Mailverkeer Anke Baijens

Hoi Tim,

Excuses voor de late reactie ...hierbij in cursief mijn antwoorden die ik direct kan geven. Evt aanvullingen volgen deze moet ik opvragen bij een collega. En de kans is minimaal dat dat deze week nog lukt.

Hopelijk kun je wat met mijn antwoorden, heb je nog vervolg vragen dan mag je ze altijd stellen.

Met vriendelijke groeten,

Anke Baijens

Focusteam Energiearmoede

Gemeente Breda

Stadskantoor

Claudius Prinsenlaan 10
Postbus 90156, 4800 RH Breda

06 – 21 54 21 28
acm.baijens@breda.nl

Ik ben afwezig op vrijdag.

Before printing this e-mail consider if you really have to.

www.breda.nl

[Energiebijdrage voor lage inkomens | Gemeente Breda](#)

Van: Tim Heijmans <timheijmans@live.nl>

Verzonden: maandag 27 november 2023 13:32

Aan: Baijens, A.C.M. (Anke) <acm.baijens@breda.nl>

Onderwerp: Re: Donut theorie, AVANS Hogeschool

Beste Anke,

Heeft u de cijfers nog voor ons over de volgende onderwerpen?

- Hoeveel inwoners (hoge vught & breda) hebben de toeslag voor duurzaamheid aangevraagd? *CBS cijfers geven aan voor heel Breda 12.000 is een indicatie (en dat betreft inwoners die er recht op zouden hebben)*
- Hoeveel hebben ze gekregen? €1300 *(opgebouwd uit €500 maart een voorschot en half november is het restant €800 betaald.*
- Hoelang duurt het voordat ze deze hebben gekregen? *Er is een verschil in ambtelijk uitbetalen en aanvragen. Ambtelijk uitbetalen, automatische betaling voor iedereen die een uitkering vanuit de Participatiewet ontvangt. Daarnaast heeft iedereen die de energiebijdrage 2023 heeft aangevraagd en ontvangen automatisch de resterende €800 ontvangen.*
- Heeft u een overzicht van wat er met dat geld gedaan wordt? *Geen idee, in 2022 was de energietoeslag (=energiebijdrage) in eerste instantie een minimaregeling als koopkrachtimpuls, door de oorlog in Oekraïne is het omgezet naar energietoeslag. Er is geen verantwoording nodig voor de besteding van dit bedrag door inwoners.*

Met vriendelijke groet,
Tim Heijmans

Interview Maarten Voskuil

MV: Maarten Voskuil

AT: Aerin Turley

MH: Maurick Hommel

MH: Uw kinderen zijn ook volledig opgegroeid In de In de Hoge Vucht? Oké, ja, dat, Dat is een beetje waar we vooral inderdaad op willen focussen. En dan de eerste vraag die wij de meeste interviews ook stellen, wat zijn nou volgens jou de grootste problemen die zich binnen de Hoge Vucht afspelen?

MV: Overlast, overlast hangjeugd, Drugshandel, ja en een spierballen Laten zien, zeg maar heel veel buitenlanders met grote gr auto's, allemaal van die gehuurde dingetjes en effen.

Ja dat ja is het een probleem? Ja soms wel soms. Niet soms hoort het ook gewoon bij een wijk.

AT: Waarom zijn jullie naar een hoge vlucht verhuisd?

MV: Vanwege de ruimte wij gingen wij woonden in hun appartementje in het centrum van de stad, wat ook gewoon een heel levendig gebied is.

En toen gingen wij een huis kopen en We hadden niet specifiek een. Bepaalde regio in gedachten Als het maar regio Breda was. We gingen er ook blanco in qua wijken, dus ja, ik kom er zelf niet uit Breda, dus ik ken ook die voorgeschiedenis niet. En dus vandaar dat we eigenlijk uiteindelijk een Hoge Vucht puur op het huis uitgekomen zijn.

Ja ja, weet je kijk, wij wonen prima waar we wonen onze onze straat is een. A typische straat voor een voor de hooggebergte eigenlijk hè, waar het heel vaak fabriek huisjes zijn, arbeidershuisjes, grote flatgebouwen wonen wij toch in ruime tweekappers. Dus wat dat betreft wonen we daar prima. Ja, ik sluit niet uit dat we nog gaan verhuizen, Maar dat zal niet zijn Omdat het te Hoge Vucht is. Dat zal meer zijn Omdat het ons beter past.

MH: Even kijken ja, want We hadden net al over Natuurlijk over dat u dat je dat je kinderen hebt die die Natuurlijk ook opgegroeid zijn te ja In de hoge Vught zijn er dan ook bepaalde dingen die juist goed of juist slecht zijn voor van de Hoge Vucht Als het gaat om opgroeien van de kinderen bijvoorbeeld.

MV: Nou ja, kijk het ligt eraan, is dat ik niet zomaar mijn kinderen naar buiten laat spelen, ergens op straat. Heeft ook te maken met hoe de geleden was, en dan heb ik tegen Als je puur en Alleen al naar de wegens constructie kijkt bij ons In de straat en daaromheen. Ja, Dat is, Dat is gewoon als racebaan. Daar wil ik mijn kinderen niet op de weg op de weg hebben. Bij ons achter doen ze het wel, maar wel als wij In de buurt zijn, want de achter bij ons op het pleintje wordt heel veel gedeeld, dus heel veel overlast vuil. Ja, je weet niet wat er ligt. Dus in die zin zou ik het niet iemand op voorhand aanraden om daar met kinderen te gaan wonen? Nee.

MH: En, in welk gedeelte van de Hoge Vucht woning Unie is dat, want het wel.

MV: David Kingstraat, naar het naar het noordoosten, zeg maar vanaf het winkelcentrum.

MH: Oké en het onderwijs voor de kinderen is, Dat is dat allemaal goed geregeld In de Hoge Vucht.

MV: Nou ja, Dat is een openbare basisschool de basisschool noorderlicht toen onze oudste naar school zou moeten. Zijn wij daar ook op gesprek geweest, omdat het voor ons na 100 m lopen is. Alleen werden wij niet warm van het onderwijs wat daar aangeboden werd en Daarom hebben wij van Teteringen gekozen.

MH: Nou ja, dus wel verder iets verder weg, gewoon voor beter onderwijs eindelijk. En wat was er aan de.

MV: Ja nou niet in ieder geval een beter gevoel. De toenmalige directrice, Ik weet niet of ze er nog zit, die hameren er heel erg op het. Op het gekleurde onderwijs wat er tenminste vooral de gekleurde leerlingen die er zaten en daar was vooral heel erg mee bezig in ons gesprek. En ja, We hebben toen ook aangegeven niet erg als dat als dat gemixt is, vind ik juist goed voor de opvoeding. Alleen Als je er zo op focust, weet ik niet of je ja de juiste focus hebt, ook naar mijn kinderen toe en daar. Daar is uiteindelijk de keuze geweest.

MH: Nou ja, want is Er is er dan ook gewoon In de wijk zelf is er dan ook echt een echt een thee strijd tegen strijd tussen de verschillende ja culturen of zo?

MV: Maar ik. Ik merk niet echt dat er dat er een heel groot strijd is. De wijk wordt gewoon heel multicultureel bezet. En dat weerhoudt me wel, bijvoorbeeld om mijn kinderen 200 m verderop naar een speeltuintje te Laten gaan waar ik ze niet zie.

MH: Zou dat iets kunnen verbeteren dat, of is Dat is dat echt meer? Het onveilige gevoel wat je weg wil halen, dat je bijvoorbeeld. Zou de gemeente daar iets kunnen betekenen dat het dat het beter geregeld wordt dat er toch een toch ja, Mensen inderdaad sneller zeggen, ik laat mijn kind wel ergens spelen.

MV: Ja ik, Ik denk, Ik denk niet dat daar een panklare oplossing voor ligt. Van oh, nou, Laten we dit doen en dan. En dan is het goed? Ik denk dat Als de gemeente dat wil en dat roepen ze al heel lang, Maar dat gebeurt niet, dan moet er gewoon wijk breed echt iets veranderen aan de indeling van de huizen. Van de Van het woningaanbod. Maar ja, goed, Het was echt een meerjarenplan wat je dan op moet stellen? Dit heb je niet zo, maar ja, je kon je niet zomaar onderuit.

MH: Nee, denk dat zeker wat kosten dan even kijken, dan hebben we nog wat algemene vragen, want Wij zijn bezig met de donuteconomie en die hebben. Ja, Ik weet niet of je daar ooit wel eens van gehoord hebt. Nou ja, dat ja Dat is eigenlijk een donut is het met aan de binnenkant eigenlijk de sociale delen, zoals gewoon educatie en voedsel en water aan de buitenkant juist de wat grotere dingen zoals klimaatverandering en ja, bijvoorbeeld erosie en dat soort dingen. Ja voor de binnenkant. Ja, Wij hebben gemerkt dat het inkomen van de Hoge Vucht ja, Ik weet niet of je heb je daar een idee dat dat dat echt veel lager is dan de rest van onderwijzing. Dat is wel echt zichtbaar, ook dan.

MV: Zeker? Ja, Dat is zeker zichtbaar op verschillende delen bijvoorbeeld, Met mega grote flats die aan de wensen cobergherstraat staan .Ja, Dat is gewoon ophokken van de laagste sociale klasse, zeg maar. Plus een hele hoop huizen wat er allemaal oud woningbouw huizen zijn, of nog steeds weet ik eigenlijk

niet. Ja, het zal wel simpel, Het is Het is, Het is laaggeschoold. Het is een beetje in een verdomhoekje geworden, denk ik. De afgelopen 20 jaar, Als ik het een beetje hoor, ook van de Mensen om me heen.

MH: Ja ja dus die geluiden, die komen ook wel echt naar boven van dat het zo is. Ja.

MV: Ja ja zeker mijn burens die wonen er al 30 jaar. Ja, die die zeggen, Het is gewoon. De afgelopen 30 jaar is alles in deze hoek gestopt en Dat is. Dat is eigenlijk de schuld van de gemeente zelf en daardoor is het nu zo gekomen zoals het nu is.

MH: Zijn er dan ook dat je weet dat er bepaalde projecten wel zelf ondernomen worden door de inwoners, of is het echt dat dat ja vooral voor wachtwoord van de gemeente dat ze maar eens doen?

MV: Ik denk dat een groot deel van de inwoners, dan heb ik tegenover het multiculturele gedeelte daar niet eens mee bezig is en Ik denk dat dat vooral een hele hoop Mensen het afschrift van In de Hogeweg. Nee, daar ga ik maar niet kijken of er wonen. Voorbeeld is dat er bij ons vlakbij zou een nieuw of is eigenlijk gepland om een nieuw, wat moderner flat gebouwd te zetten en ze krijgen gewoon apart Twente niet verkocht. En maar, maar Als je kijkt naar ligging en faciliteiten, wat zou het eigenlijk perfect zijn? Maar Omdat laat je hoge rest erop staat, heb ik het idee roept het gewoon niet verkocht.

Kijk, Ik ben, Ik ben heel behoedzaam richting mijn richting, mijn kinderen, wat ze doen en waar ze zijn, maar verder maak ik niet zo heel veel problemen van.

AT: Mogen de andere kinderen wel op straat komen?

MV: Niet in onze straat, in onze straat wonen, ook niet zo heel veel kinderen. Ja verderop In de wijk, daar zie je het wel. En die zijn ook de hele dag op straat, zeg maar.

MH: Er komt dat dan mee door het gedeelte van of is dat ligt dat gewoon aan de ouders die er iets minder zorgzaam over zijn.

MV: Nou, Ik denk dat dat een Misschien ook wel een cultureel verschil is dat daar een andere afspraken zijn, minder oplettendheid, generatiekloof daalt kloof, dat soort dingen.

MH: Ja van alles aan, en als er iets moest zijn, wat je wat jij zou willen verbeteren binnen de binnen de hoge verse. Het maakt niet uit hoe groot de verklaring Het is, maar ja, wat zou dat dan zijn? Wat kan er nou echt veranderd worden In de Hoge Vucht?

MV: De maatregel met de grootste impact op de wijk, zou zijn, denk ik, Als je alle flats aan de wensel cobergherstraat neer zou halen en daar een goede woonwijk neer zou zetten. Alade water donker dat je dan echt een heel groot verschil gaat maken In de wijk.

MV: Het grappige is mijn schoonouders en die zijn ruim In de 60 en die kregen vroeger al van hun ouders te horen dat ze niet naar die straat mochten. Zo lang speelt dat al, ja.

AT: Speelt in jullie gezin, duurzaamheid een rol.

MV: Duurzaamheid ja zeker ja goed, Wij hebben het perfecte woning hiervoor. Bijvoorbeeld voor zonnepanelen. Wij zitten niet aan het gas, zij het relatief jonge huizen 1990 gebouwd goed geïsoleerd.

MH: Hebben jullie ook al bijvoorbeeld zonnepanelen aangelegd op jullie huis of is dat nog iets wat zou kunnen gebeuren?

MV: Nee, dat staat in de planning.

MH: Ja, OK top en, dat doe je dat via de gemeente of pak je dat zelf gewoon?

MV: Nee zelf.

AT: Valk je dat de rest van de buurt ook moeite doen?

MV: Ja ja, onze straat is bijna zit bijna bijvoorbeeld helemaal vol met zonnepanelen. Maar goed, daar heb ik weer, hé? Dat zijn die ruime tweekappers. Als je verderop in de wijk gaat kijken naar de rijtjes en de echte arbeiders huisjes, dan zit dat er niet op.

AT: Ga je qua boodschappen enzo die dingen, kleren enzo in het winkelcentrum in hornberg. Of dat je meer de stad een.

MV: Nee, wat doen wel veel in het centrum? Ja, daar zijn wel specifieke dingen waar je. Makkelijker de stad in gaat ook hè? Bijvoorbeeld het aanbod aan kledingwinkels het heel laag in het in hoofd winkelcentrum de saen ga je sneller aan de stad toe, maar gewoon voor een boodschap naar de Jumbo, daar op zijn of.

AT: En een restaurant? Staan die ook bij jullie in de Hoge Vucht.

MV: Nee daar zit niet heel veel, even kijken, een Chinees is nu weg, dan zit er nog een lunchroom in het winkelcentrum daar ja, daar komen we eigenlijk niet. In Overvecht er zit een buurthuis ons buurthuis en, daar kan je nog wel eens maaltijden bestellen en Dat is ja een beetje multicultureel en Dat is gewoon eet wat de pot schaft, hè? Op maandag maken we eerst Surinaams. Op dinsdag wordt er Iraans gekookt. Deden wij voor dat we kinderen hadden ook best vaak sinds de kinderen eigenlijk niet meer, Maar dat heeft meer met de kinderen te maken die gewoon niks lusten wat ze niet kennen. En, wij vonden het leuk om om dat te steunen, dat we daar wel eens gingen eten. Ja.

MH: Wil je daar eens hier? We zouden dat nog wel op een vraag in trek zijn naar een eventueel andere restaurant inderdaad of zo In de Hoge Vucht of is het echt wel gaan gewoon lekker naar het centrum en we eten daalt.

MV: Ik denk Als je het zal zeker vragen zijn, Ik denk Als je eraan daar wil houden, dan moet eerst die wijk samenstelling veranderen. Want nu ja ja, nu gaat 85 Misschien zelfs 90% van de week gaat daar toch niet naartoe? Ongeacht wat voor restaurant het dan is? En dan is het gewoon hier rendabel, onderweg, strand beginnen.

MV: Ja toch, nou dan graag gedaan en dan wens ik je succes met jullie onderzoek succes maandag met ad. Nou, die heeft waarschijnlijk wel een heel ander perspectief over de wijk, dus Dat is wel leuk.

N. Samenvatting Interview Ad Vriens

Personen:

Ad Vriens (inwoner)

Job de Braak (student/onderzoeker)

Maurick Hommel (student/onderzoeker)

Samenvatting:

In het interview bespreken Maurick Hommel, Ad, en Job de Braak het onderzoek naar de Hoge Vucht, waarbij de focus ligt op de donuteconomie. Ze willen de mening van de inwoners verzamelen over zaken als onderwijs, gezondheid, en sociale aspecten, in plaats van alleen naar statistieken te kijken. Ad deelt zijn ervaringen en perspectieven op verschillende aspecten van het leven in de Hoge Vucht.

Ad benadrukt dat hij weinig overlast ervaart in de wijk en wijst op de opkomende zorg over vuurwerkoverlast. Hij bespreekt de diversiteit van etnische groepen in de wijk, maar merkt op dat het lastig is om deze diversiteit in het interviewproces te weerspiegelen. Er wordt gesproken over onderwijsmogelijkheden in de wijk, waarbij Ad aangeeft dat sommige scholen als "niet-wit" worden beschouwd.

De huisvesting in de Wisselaar wordt als rustig ervaren, en er wordt gesproken over activiteiten voor kleinkinderen in de Hoge Vucht, zoals speeltoestellen en een kinderboerderij. Ad deelt ook zijn ervaring met de huisarts en tandarts in de wijk, waarbij hij aangeeft dat de bereikbaarheid soms een probleem is.

Duurzaamheid wordt besproken, waarbij Ad aangeeft dat ze zonnepanelen hebben, maar dat dit de enige duurzaamheidsmaatregel is die ze hebben genomen. Hij deelt ook zijn ervaring met stadsverwarming, waarbij hij aangeeft dat het duur is, maar dat ze tevreden zijn met de service.

Afvalproblemen worden kort besproken, en Ad deelt zijn observaties over zwerfafval en problemen met ondergrondse vuilcontainers. Hij benoemt ook de aanwezigheid van buurthuizen en ontmoetingsplekken in de wijk, hoewel velen zijn gesloopt.

Ad spreekt over de sociale interacties in de wijk en ervaart geen openlijke discriminatie. Buurthuizen en ontmoetingsplekken worden genoemd, maar sommige zijn verdwenen. Ten slotte benoemt Ad de behoefte aan levensloopbestendige woningen en wijst op het gebrek aan sociale huurwoningen voor ouderen.

Quotes:

"Nee, Ik kan het niet zeggen dat wij hier overlast ervaren."

"Ja, we hebben zonnepanelen. Ze draaien nu eindelijk en leveren wat op."

"De gemeente heeft ook Energy consultants die kijken waar je kunt besparen. Ik denk dat dit allemaal mogelijk en actief is in Breda. Ze geven ook Energy-teruggave voor degenen die het toepassen, maar dat komt ook voort uit landelijk beleid."

"Ik weet wel dat we vroeger naar mijn mening meer buurthuizen hadden."

"Als ik echt voor mezelf zou kiezen, zou ik graag zien dat er een goed fietspad komt van Breda Noord naar Teteringen door de polder."

"Het lijkt erop dat mensen gewoon naast elkaar leven, denk ik. Ik heb geen ervaring met openlijke discriminatie, althans niet dat ik me kan herinneren."